

Gebiedsvisie geurhinder en veehouderij

Gemeente Land van Cuijk

Onderbouwend rapport bij
Verordening geurhinder en veehouderij Land van Cuijk 2024
Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder Land van Cuijk 2024

Gebiedsvisie geurhinder en veehouderij

Gemeente Land van Cuijk

Onderbouwend rapport bij
Verordening geurhinder en veehouderij Land van Cuijk 2024
Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder Land van Cuijk 2024

Rapportnummer:	P230135.007.R2
Naam opdrachtgever:	Gemeente Land van Cuijk
Opstellers:	H. Ullenbroeck, E. van Overbeek, K. Albers
Status:	versie t.b.v. vaststelling
Datum:	5 september 2024

**Pouderoyen Tonnaer is een handelsnaam van
Pouderoyen BV**

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen
T (024) 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
pouderoyentonnaer.nl

Op onze dienstverlening zijn de
DNR 2011 van toepassing die u vindt op
pouderoyentonnaer.nl

Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding voor actualisatie gemeentelijke geurnormen	4
1.2	Deze geurgebiedsvisie.....	6
1.3	Procedure en participatie	7
2	Wet- en regelgeving	9
2.1	Wettelijk kader in het kort	9
2.2	Geurnormen voorgrondbelasting	10
2.3	Cumulatie van geur: achtergrondbelasting.....	13
2.4	Doorwerking geurnormen in ruimtelijke plannen	14
2.5	Geur en gezondheid.....	15
2.6	Uitspraak civiele rechter over de Wgv (2022).....	16
2.7	Toekomstige regelgeving en experimenteerruimte	18
3	Ontwikkeling geurbelasting 2007-2023	21
4	Huidige geurbelasting.....	22
4.1	Vergunde situatie 2023	22
4.2	Geurhinder en geurklachten	32
5	Mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting	35
5.1	Verwachte ontwikkeling veehouderij en emissies uit stallen.....	35
5.2	Mogelijke ontwikkeling geurbelasting in de toekomst	39
5.3	Mogelijke ontwikkeling achtergrondbelasting.....	40
5.4	Melkveehouderij en vaste afstanden.....	43
5.5	Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-locaties).....	43
6	Ontwerp geurverordening en beleidsregel.....	45
6.1	Sturen op vermindering overbelaste situaties.....	45
6.2	Toelichting bij de ontwerp geurverordening	48
6.3	Toelichting bij ontwerp beleidsregel.....	49
7	Zienswijzen en wijzigingen voor vaststelling	55

7.1 Ingekomen zienswijzen	55
7.2 Overwegingen aanpassing geurnormen in de geurverordening voor vaststelling ten opzichte van het ontwerp	56
7.3 Verordening geurhinder en veehouderij Land van Cuijk 2024 voor vaststelling	58
7.4 Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder Land van Cuijk 2024	59
7.5 Overige aandachtspunten.....	60
Bijlage 1 Kaarten.....	61
Kaart A1 Normen geurverordeningen van voormalige gemeenten in Land van Cuijk (2023)	61
Kaart A2 Huidige normen geurverordeningen aangrenzende gemeenten Maashorst, Boekel, Gemert-Bakel en Venray (2024).....	61
Kaart B Locaties veehouderijen vergunde situatie (2023)	61
Kaart C Leefklimaat o.b.v. indicatieve maximale voorgrondbelasting geur vergunde situatie ...	61
Kaart D Indicatieve maximale voorgrondbelasting geur vergunde situatie per veehouderij	61
Kaart E Leefklimaat op basis van indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie	61
Kaart F Indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie	61
Kaart G Scenario achtergrondbelasting geur: vergund met minimale geuremissies.....	61
Kaart H Scenario achtergrondbelasting geur: vergund en staleisen IOV 2024	61
Kaart I Scenario achtergrondbelasting geur: vergund en 20% krimp	61
Kaart J Scenario achtergrondbelasting geur: vergund, 20% krimp en minimale geuremissies ..	61
Kaart K Scenario achtergrondbelasting geur: vergund, 20% krimp en staleisen IOV 2024.....	61
Kaart L Aantal objecten met overschrijding 1 Ou in bebouwde kommen	61
Kaart M Aantal objecten met overschrijding 2 Ou in bebouwde kommen	61
Kaart N Aantal objecten met overschrijding 5 Ou in buitengebied	61
Kaart O Aantal objecten met overschrijding 10 Ou in buitengebied	61
Kaart P Aantal objecten met overschrijding 14 Ou in buitengebied.....	61
Kaart Q Indicatieve voorgrondbelasting geur verblijfsobjecten in deelgebied A	61
Kaart R Indicatieve voorgrondbelasting geur verblijfsobjecten in deelgebied D incl. LOG begrenzingsen.....	61
Bijlage 2 Wettelijke kaders en huidige normen.....	81

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor actualisatie gemeentelijke geurnormen

Harmonisatie gemeentelijk beleid ten aanzien van geur en veehouderijen

Op 1 januari 2022 is de gemeente Land van Cuijk tot stand gekomen door een fusie van de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis. De Wet algemene regels herindeling (Ahri) stelt een overgangstermijn van 2 jaar voor onder andere de geurverordeningen van de voormalige gemeenten. Als per 1 januari 2024 geen ontwerp-geurverordening was vastgesteld, zouden vanaf die datum de wettelijke geurnormen van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) gaan gelden. Deze wettelijke geurnormen zijn hetzelfde als de geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Dit zou voor het grootste deel van de gemeente Land van Cuijk een flinke versoepeling van de geurnormen betekenen en dat is geen wenselijke situatie.

Figuur 1: Huidige geurnormen voor voorgrondbelasting geur in de gemeente Land van Cuijk

Omdat de voormalige gemeenten op hun eigen wijze gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheden om af te wijken van de standaard wettelijke geurnormen en –afstanden die gelden voor de vergunningverlening van veehouderijen, gelden er momenteel veel verschillende geurnormen en –afstanden. Die verschillen worden maar ten dele verklaard door verschillen in gebieden. Het laten voortbestaan van grote onderlinge verschillen in geurnormen en -afstanden tussen de voormalige gemeenten is als een onwenselijke situatie benoemd. De gemeente Land van Cuijk wil daarom één nieuwe, actuele geurverordening voor het hele grondgebied van gemeente Land van Cuijk.

Verder heeft alleen de voormalige gemeente Sint-Anthonis een beleidsregel voor ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder vastgesteld. Het is van belang om voor het hele grondgebied van de gemeente Land van Cuijk een dergelijke gemeentelijke beleidsregel vast te stellen om duidelijkheid te geven over de wijze waarop de cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen wordt meegewogen in ruimtelijke procedures in relatie tot een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Voorsorteren op de Omgevingswet

Nieuw geurbeleid biedt de mogelijkheid om de grenzen van de bebouwde kom te actualiseren en op deze wijze te anticiperen op de verplichting uit de Omgevingswet om in het gemeentelijk Omgevingsplan een ‘bebouwingscontour geur’ vast te leggen. Na vaststelling wordt de geurverordening van rechtswege onderdeel van het tijdelijke gemeentelijke omgevingsplan. Door de begrenzing van de bebouwde kom te actualiseren en op te nemen in de geurverordening, is het voor de gemeente mogelijk om op een relatief eenvoudige en snelle wijze duidelijkheid te geven over de actuele begrenzing van de bebouwde kom. Binnen de bebouwde kom is het standaard beschermingsniveau hoger dan erbuiten. Dit is vergelijkbaar met de “bebouwingscontour geur” uit de Omgevingswet.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving ten aanzien van geur en veehouderijen

Gerechtelijke uitspraken, onderzoeken naar de relatie tussen geurbelasting en kans op hinder en gezondheidkundige adviezen (GGD) vormen ook aanleiding om het geurbeleid te actualiseren, zodat meer rekening gehouden wordt met de belangen van omwonenden in geval van een hoge geurbelasting op woningen en andere voor geur gevoelige functies in de omgeving van veehouderijen.

Op 14 september 2022 heeft rechtbank Den Haag een uitspraak gedaan over de vraag of de Staat onrechtmatig handelt vanwege de huidige geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (ECLI:NL:RBDHA:2022:9119). In deze uitspraak is onder andere artikel 8 van het EVRM (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) van belang. De rechtbank heeft zelf een geurbelasting genoemd die volgens haar (niet meer) acceptabel is: een (voorgrond) geurbelasting van 19,4 Ou/m³.

De staatssecretaris heeft in de Kamerbrief van 8 november 2022 aangegeven dat de Staat hoger beroep indient tegen de uitspraak. Dat betekent dat er nog een nader rechterlijk oordeel volgt over deze kwestie. Volgens de staatssecretaris is wel een aanpassing van geurwetgeving noodzakelijk. In de Kamerbrief van 7 juli 2023 heeft de staatssecretaris de uitgangspunten voor aanpassing van de regelgeving geschetst. Het gaat daarbij zowel om het voorkomen van nieuwe situaties met een onaanvaardbare geurbelasting als het verminderen van bestaande overlast.

Er is sinds de val van het kabinet Rutte IV onzekerheid over het aanpassen van de landelijke geurwetgeving zoals in 2023 is aangekondigd door de voormalige staatssecretaris. De toenmalige Tweede Kamer heeft het onderwerp controversieel verklaard. Het is niet bekend of, hoe en wanneer het nieuwe kabinet de landelijke geurwetgeving voor veehouderijen zal aanpassen.

Experimenteerruimte

Een aantal provincies, waaronder Noord-Brabant, hebben zich aangemeld voor experimenten onder de Crisis- en herstelwet (CHW). De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen de deelnemende provincies zijn op basis van deze CHW-experimenten tot 1 januari 2025 van kracht en betreffen onder andere experimenteerruimte voor overbelaste situaties in de veehouderij. Het Rijk werkt aan een verlenging tot 2030. Als een gemeente gebruik wil maken van deze bevoegdheden en instrumenten dan moet dit kenbaar worden gemaakt in een geurverordening of beleidsregel. De gemeente Land van Cuijk wil gebruik maken van deze experimenteerruimte en heeft dat vastgelegd in de beleidsregel.

1.2 Deze geurgebiedsvisie

Deze geurgebiedsvisie is een onderbouwend document voor het harmoniseren en actualiseren van gemeentelijke geurnormen en vaste afstanden, die van belang zijn voor de vergunningverlening van individuele veehouderijen. Daarnaast is de geurgebiedsvisie ook van belang voor het onderbouwen – en vaststellen van streef- en toetswaarden met betrekking tot de meewegen van de geurbelasting van meerdere veehouderijen samen in ruimtelijke procedures, bijvoorbeeld bij functieveranderingen in het buitengebied of de ontwikkeling van nieuwe woningen binnen de bebouwde kom.

Actualisatie gemeentelijke geurnormen

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en bij ruimtelijke procedures moet rekening worden gehouden met de geurbelasting uit stallen van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormde tot 1 januari 2024 voor de vergunningverlening voor veehouderijen het wettelijk kader. De wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit stallen van veehouderijen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden getoetst en biedt gemeenten de mogelijkheid om binnen een bandbreedte afwijkende geurnormen en andere afstanden vast te stellen, via het vaststellen of actualiseren van een gemeentelijke geurverordening. Deze geurgebiedsvisie is bedoeld om de besluitvorming over afwijkende normen te onderbouwen. Geurnormen richten zich op de maximale geurbelasting van een individuele veehouderij op een voor geur gevoelig object, zoals een nabij gelegen woning.

Overgang van Wet geurhinder en veehouderij naar regels onder de Omgevingswet

Regels omtrent geur uit stallen van veehouderijen waren vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en het Activiteitenbesluit en zijn bij de introductie van de Omgevingswet overgeheveld naar het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Net zoals onder de Wgv het geval was, biedt het Bkl gemeenten de mogelijkheid afwijkende geurnormen en andere afstanden vast te stellen, waarbij gemeenten de instructieregels uit het Bkl moeten volgen. Deze instructieregels bevatten o.a. bandbreedtes waarbinnen gemeenten eigen normen en afstanden kunnen vastleggen in het omgevingsplan.

Deze geurgebiedsvisie en de geurverordening is opgesteld onder de Wet geurhinder en veehouderij. Als voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp-geurverordening ter inzage is gelegd, blijft het oude recht van toepassing tot de verordening van kracht is. Dit volgt uit de Invoeringswet Omgevingswet. Na het van kracht worden van de nieuwe geurverordening wordt deze onderdeel van het tijdelijk deel van het omgevingsplan

Beoordelen geurbelasting van meerdere veehouderijen samen

Deze geurgebiedsvisie betreft niet alleen een onderbouwing voor afwijkende geurnormen die voor de vergunningverlening van veehouderijen van belang zijn (de zogenaamde voorgrondnormen), maar gaat ook in op streef- en toetsingswaarden voor de cumulatieve geurbelasting c.q. achtergrondbelasting (toets van ontwikkelingen aan een goed woon- en leefklimaat). Met een beleidsregel voor de cumulatieve geurbelasting (achtergrondbelasting) wordt invulling gegeven aan de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, waarin de afdeling aangeeft dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een beoordeling van de geurhinder moet plaatsvinden in het kader van een goed woon- en leefklimaat en alleen een toets aan de normen uit de Wet geurhinder en veehouderij niet volstaat. Deze geurgebiedsvisie beschrijft hoe de achtergrondbelasting kan worden meegewogen bij initiatieven en plannen waarbij sprake is van realisatie van nieuwe voor geurhinder gevoelige functies en bij ruimtelijke uitbreiding van veehouderijen met dierplaatsen waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld.

1.3 Procedure en participatie

De gemeente wil samen met alle betrokken partijen komen tot nieuw geurbeleid voor de hele gemeente Land van Cuijk. Het voortraject richting ontwerp is doorlopen in samenspraak met de kernklankbordgroep Visie Transitie landelijk gebied. Deze klankbordgroep bestaat uit ZLTO afdeling Land van Cuijk, Milieuvereniging Land van Cuijk, GGD en Waterschap Aa en Maas.

Op 19 december 2023 zijn de geurverordening en beleidsregel in ontwerp vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Land van Cuijk. Op 29 december 2023 is dit bekendgemaakt in het Gemeenteblad (Gemeenteblad 2023 nr. 558072) via www.officielebekendmakingen.nl en op de gemeentelijke website www.gemeentelandvancuijk.nl.

Vanaf de dag na bekendmaking kon eenieder gedurende zes weken een mondelinge of schriftelijke zienswijze indienen (vanaf 30 december 2023 tot en met 10 februari 2024). De stukken waren in te zien in het gemeentehuis te Cuijk tijdens openingstijden en via de website www.officielebekendmakingen.nl. Daarnaast zijn buurgemeenten en provincie geconsulteerd.

Naar aanleiding van de publicatie van de ontwerp geurverordening zijn 29 schriftelijke zienswijzen ontvangen van veehouderijen, agrarische adviesbureaus, ZLTO afdeling Land van Cuijk, omwonenden van veehouderijen en de Milieuvereniging Land van Cuijk.

Deze geurgebiedsvisie en de daarbij behorende nota van zienswijzen, geurverordening en beleidsregel worden door het college van B&W van de gemeente Land van Cuijk ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. In het raadsvoorstel zijn de voorgrondnormen en deelgebieden gewijzigd ten opzichte van de ontwerp geurverordening. In het raadsvoorstel voor de beleidsregel zijn, ten opzichte van de ontwerp beleidsregel, de deelgebieden aangepast overeenkomstig de wijzigingen in de geurverordening en zijn details aangepast/gecorrigeerd. Deze geurgebiedsvisie is aangevuld en (redactioneel) aangepast ten opzichte van de versie uit december 2023 bij het ontwerp.

De stukken worden voor vaststelling toegezonden aan de leden van de kernklankbordgroep en door de gemeente toegelicht in een klankbordgroep-overleg.

Maatwerk-aanpak vermindering (geur) overbelaste situaties

Naast het opstellen van een nieuwe geurverordening en beleidsregels is in 2024 ook gestart met een maatwerk-aanpak voor (geur)overbelaste situaties in de gemeente Land van Cuijk. Het concept Plan van Aanpak wordt in een afzonderlijk/aanvullend traject besproken met de gemeenteraad, stakeholders, experts en medeoverheden (provincie, Rijk en andere gemeenten). Daarna volgt vaststelling en uitvoering van de maatwerk aanpak gericht op vermindering van (geur) overbelaste situaties.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Wettelijk kader in het kort

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en bij het opstellen van bestemmings- en omgevingsplannen of andere ruimtelijke besluiten moet rekening worden gehouden met de geurbelasting uit stallen van veehouderijen. Veehouderijen zijn mogelijke bronnen van geurhinder en daarom gelden voor veehouderijen regels met betrekking tot aan te houden afstanden tot voor geurhinder gevoelige objecten zoals woningen. Regels omtrent geur uit stallen van veehouderijen waren vanaf 2007 vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en het Activiteitenbesluit en zijn bij de introductie van de Omgevingswet overgeheveld naar het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Deze geurgebiedsvisie is opgesteld onder de Wet geurhinder en veehouderij. In bijlage 3 van deze geurgebiedsvisie is het wettelijk kader beschreven. Enkele onderdelen kort samengevat:

- De wet maakt een onderscheid in gebieden met veel veehouderijen (concentratiegebieden) en in de overige gebieden (niet-concentratiegebieden). De gemeente Land van Cuijk ligt in concentratiegebied Zuid. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat in gebieden met veel veehouderijen geur minder snel als hinderlijk wordt ervaren dan in de niet-concentratiegebieden. De standaard wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderijen zijn daarom in het niet-concentratiegebied strenger dan in de concentratiegebieden. Ook zijn er verschillen in de bandbreedte waarbinnen gemeenten aangepaste normen mogen vaststellen.
- De standaard geurnormen zijn voor de bebouwde kom strenger dan de geurnormen voor het buitengebied. Binnen een bebouwde kom is, volgens de toelichting van de wet, op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur; een gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijfsfunctie heeft en waarin veel mensen per oppervlakte-eenheid wonen of verblijven. Een gemeente kan die bebouwde kom begrenzen (op een kaart aangeven) via een gemeentelijke verordening,
- Voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals voor varkens, kippen, vleesstieren, vleeskalveren en melkgeiten), wordt de toetsingswaarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object. De geurbelasting (ter plaatse van de geur gevoelig object) wordt uitgedrukt in aantallen Europese odeur units in een volume-eenheid lucht (Ou/m^3 : odeur units per kubieke meter lucht). Gemeenten kunnen de standaard wettelijke normen aanpassen, binnen een wettelijk vastgelegde bandbreedte.
- Voor dieren zonder geuremissiefactor (zoals voor melkrundvee, zoogkoeien en paarden) gelden vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom. Gemeenten kunnen de standaard afstanden aanpassen, waarbij er minimum afstanden gelden.

- Wanneer een veehouderij voor wat betreft de geurbelasting op slot zit, kan het bedrijf alleen uitbreiden als de geurbelasting niet toeneemt. Als de geurbelasting door aanpassing van stalsystemen of de wijze van uitstoot van de geur wordt verminderd, is onder voorwaarden uitbreiding van het aantal dieren mogelijk via de zogenaamde 50%-regeling. Er hoeft na uitbreiding niet te worden voldaan aan de geldende geurnormen. Wel moet de geurbelasting dalen.
- De geurhinder wordt bepaald op basis van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting. Met de voorgrondbelasting, ook wel individuele belasting genoemd, wordt de geurbelasting op een geurgevoelig object bedoeld van die veehouderij, welke de meeste geurbelasting op een voor geurhinder gevoelig object veroorzaakt. De achtergrondbelasting, ook wel de cumulatieve belasting genoemd, wordt veroorzaakt door alle veehouderijen die rondom een geurgevoelig object zijn gelegen. De achtergrondbelasting wordt vooral in gebieden met veel veehouderijen vaak gebruikt als maat om de effecten van de geur uit stallen van veehouderijen voor het woon- en leefmilieu op plekken waar mensen wonen of verblijven te kunnen beoordelen.
- Onder een 'geurgevoelig object' wordt onder de Wgv verstaan: een gebouw, bestemd voor en volgens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf en die daarvoor permanent of regelmatig wordt gebruikt.

2.2 Geurnormen voorgrondbelasting

Bij de beoordeling of vergunningaanvragen van individuele veehouderijen verleend kunnen worden, dient bepaald te worden of de normen voor geurbelasting of minimum afstanden worden overschreden. Gemeenten kunnen binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. De wettelijke geurnormen, vaste afstanden en de bandbreedte waarbinnen gemotiveerd afgeweken kan worden, zijn opgenomen in tabel 1. Afwijkende waarden moeten worden onderbouwd in een gebiedsvisie en in een gemeentelijke verordening worden vastgesteld door de gemeenteraad.

Tabel 1: Wettelijke geurnormen en bandbreedte gemeentelijke normstelling voor een concentratiegebied (Wgv)

Categorie geurgevoelig object (in concentratiegebied)	Wettelijke geurnorm (OuE/m ³ 98 percentiel)	Range gemeentelijke geurnorm (OuE/m ³ 98 percentiel)
Bebouwde kom (bebouwingscontour geur)	3	Minimaal 0,1 en maximaal 14
Buiten de bebouwde kom	14	Minimaal 3 en maximaal 35
Categorie geurgevoelig object	Wettelijke vaste afstand (meters)	Afwijking afstand (minimum) (meters)
Bebouwde kom (bebouwingscontour geur)	100	50
Buiten de bebouwde kom	50	25

Huidige geurnormen en -afstanden

De voormalige gemeenten in Land van Cuijk hebben gebruik gemaakt van de bevoegdheid om eigen normen en -afstanden vast te leggen. Het betreft de volgende geurverordeningen:

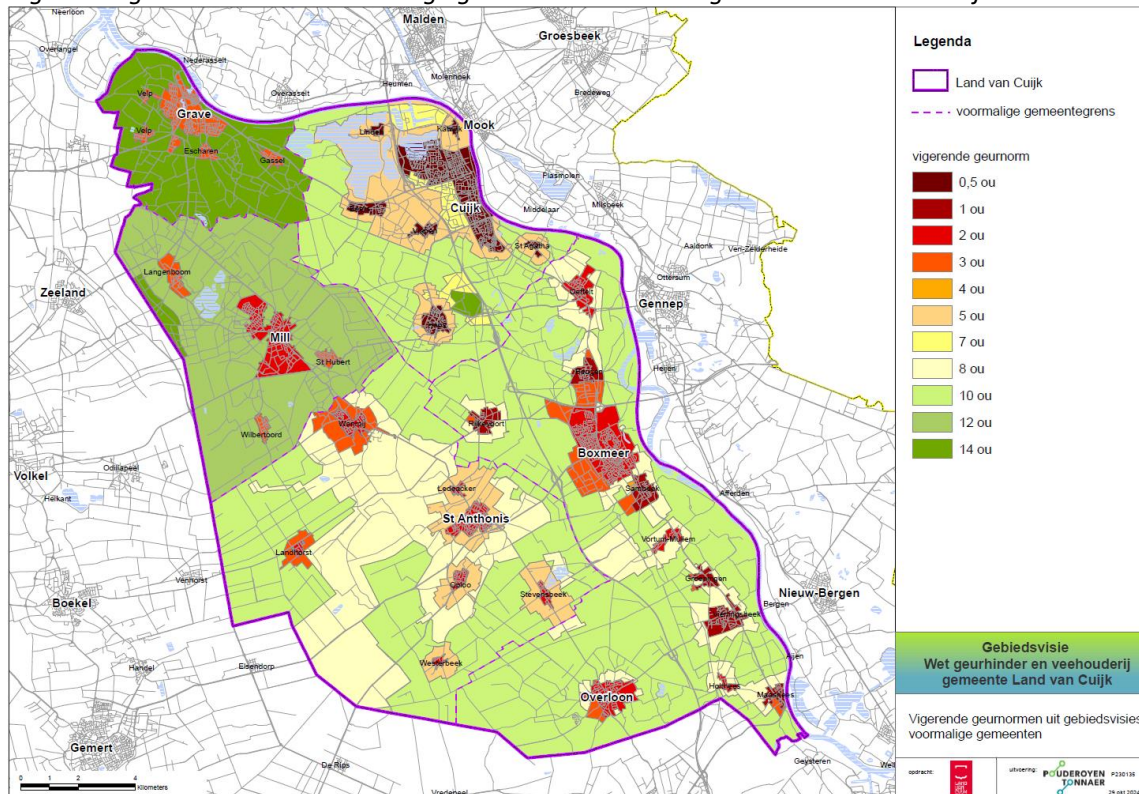
- Geurverordening Grave 2013
- Verordening geurhinder en veehouderij 2007 gemeente Mill en St Hubert
- Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Cuijk 2013
- Geurverordening Boxmeer 2015
- Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Sint Anthonis 2016

In bijlage 3 bij deze geurgebiedsvisie is een nader overzicht opgenomen van de geurnormen en afstanden van de voormalige gemeenten. Hieruit blijkt een grote variatie in normen tussen de voormalige gemeenten onderling:

- De norm voor bestaande woongebieden in de bebouwde kom varieert tussen 0,5 en 3,5 OuE/m³
- De norm voor bedrijventerreinen varieert tussen 3 en 14 OuE/m³
- De norm voor het buitengebied varieert tussen 3 en 14 OuE/m³
- In enkele geurverordeningen zijn overgangsgebieden onderscheiden met normen die liggen tussen de standaardwaarden van de bebouwde kom en het buitengebied zoals plangebieden, zoekgebieden verstedelijking, kernrandzones en recreatiegebieden.

In volgende kaart is die variatie in de normen goed zichtbaar.

Vigerende geurnormen van voormalige gemeenten binnen de gemeente Land van Cuijk

Figuur 2: Gemeentelijke normstellingen geurverordeningen anno 2023 in Land van Cuijk (Kaart A1)

Gemeentelijke geurnormen in aangrenzende gemeenten

De gemeente Land van Cuijk ten westen van de Maas is wat betreft de concentratie van intensieve veehouderijen en lokale geurproblematiek vergelijkbaar met aangrenzende gemeenten Maashorst, Boekel, Gemert-Bakel en Venray. In **bijlage 1, kaart A2** zijn de actuele gemeentelijke deelgebieden met geurnormen van de gemeenten Maashorst, Boekel, Gemert-Bakel en Venray weergegeven.

Hierbij moet vermeld te worden dat de gemeenten Venray en Gemert-Bakel momenteel het gemeentelijk geurbeleid evalueren en de gemeente Maashorst eind 2023 de oude geurnormen van voormalige gemeenten Landerd en Uden heeft geharmoniseerd.

Gemeente Maashorst

De geurverordening is geldend vanaf 30 november 2023 en is een harmonisatie van de geurnormen van de voormalige gemeenten Landerd en Uden:

- De norm voor bestaande woongebieden varieert tussen 1,0 en 3,0 OuE/m³;
- De norm voor bedrijventerreinen varieert tussen 1,0 en 6,0 OuE/m³;
- De norm voor overgangsgebied is 8,0 OuE/m³;
- De norm voor overig buitengebied is 9,0 en 10,0 OuE/m³;
- De norm voor agrarisch ontwikkelingsgebied is 14 OuE/m³.

Gemeente Boekel

De geurverordening is geldend vanaf 22 december 2023 en betreft een actualisatie:

- De norm voor bestaande woongebieden is 2,0 OuE/m³;
- De norm voor plangebied wonen is 5 OuE/m³;
- De norm voor bestaande bedrijventerreinen en nieuwe bedrijventerreinen met wonen is 7,0 OuE/m³;
- De norm voor nieuwe bedrijventerreinen zonder wonen is 10,0 OuE/m³;
- De norm voor De Elzen (urgentiegebied verbetering leefklimaat) is 5,0 OuE/m³;
- De norm voor kernrandzones en woonwerk landschap is 5,0 OuE/m³;
- De norm voor overig buitengebied bedraagt 10,0 OuE/m³;

Gemeente Gemert-Bakel

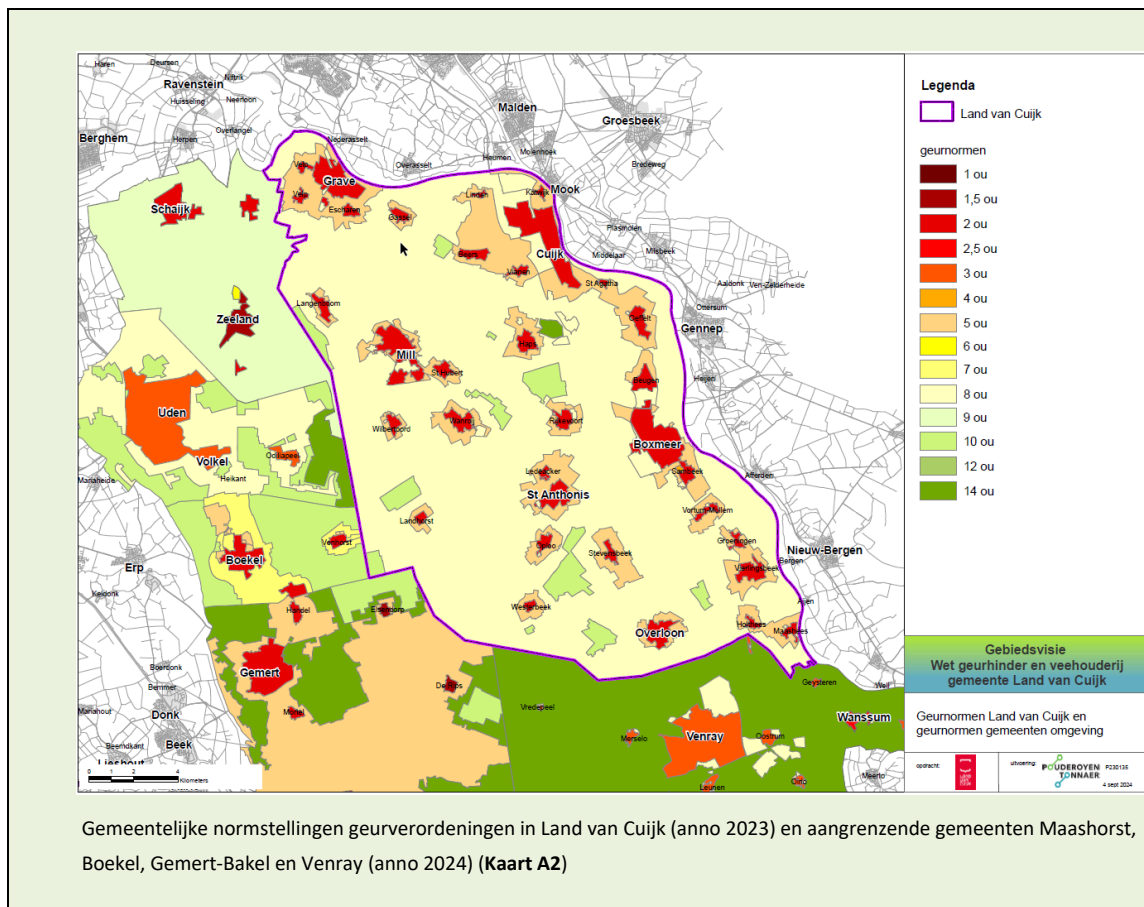
De geurverordening dateert van 2014 en wordt momenteel geëvalueerd:

- De norm voor bestaande woongebieden is 1,5 OuE/m³ voor Elsendorp en De Rips en 2,0 OuE/m³ voor overige woonkernen;
- De norm voor bestaand bedrijventerrein Wolfsveld is 14,0 OuE/m³;
- De norm voor extensiveringsgebieden, primaire woon-werkgebieden, recreatieve zones en overig buitengebied is 5,0 OuE/m³;
- De norm voor landbouwon ontwikkelingsgebied is 10 OuE/m³;
- De norm voor verwevingsgebieden is 14 OuE/m³.

Gemeente Venray

De geurverordening dateert van 2011 en wordt momenteel geëvalueerd en geactualiseerd:

- De norm voor bestaande woongebieden is 2,5 OuE/m³ voor Wanssum en 3,0 OuE/m³ (= de wettelijke standaardnorm) voor de overige kernen;
- De norm voor plangebied wonen is 7,0 OuE/m³;
- De norm voor zoekgebieden woningbouw, individuele woningbouw, bedrijventerreinen en enkele bijzondere gebieden (vakantiepark en TBS-/zorginstellingen) is 8,0 OuE/m³;
- De norm voor het overige buitengebied is 14 OuE/m³ (= de wettelijke standaard norm).

2.3 Cumulatie van geur: achtergrondbelasting

Bij ruimtelijke procedures over- of in de omgeving van veehouderijen waar dieren worden gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld, zoals varkens en pluimvee, dient er ook rekening te worden gehouden met de cumulatie van geur die meerdere veehouderijen samen veroorzaken. Op basis de methodiek zoals die is opgenomen in de Handreiking Wgv is in bijlage 3 de (berekende) achtergrondbelasting vertaald in een kans op geurhinder en is hieraan een waardering van het woon- en leefklimaat gekoppeld (goed, redelijk goed, matig, tamelijk slecht, slecht, zeer slecht en extreem slecht).

Onderzoeken van de GGD en de Universiteit uit 2014 en 2023 laten een andere relatie zien tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder: bij een gegevens geurbelasting is de kans op hinder volgens die onderzoeken aanzienlijk groter (zie ook paragraaf 2.5 geur en gezondheid). Uit onderzoek dat ten grondslag ligt aan de Wgv (PRA, 2001) is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de geurbelasting van één veehouderij anders is dan als gevolg van de totale geurbelasting van meerdere veehouderijen, de achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld: indien één veehouderij een geurbelasting van 14 Ou/m³ op een geurgevoelig object veroorzaakt, leidt dat tot meer hinder dan indien drie veehouderijen gezamenlijk 14 Ou/m³ veroorzaken. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting maatgevend is indien die tenminste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting (bron: handreiking Wgv, bijlage 6 en 7, 2007).

2.4 Doorwerking geurnormen in ruimtelijke plannen

Omgekeerde werking

De wettelijke geurnormen (voorgrondbelasting) gelden in beginsel alleen voor de beoordeling van een aanvraag omgevingsvergunning als een veehouderij zich wil vestigen of wil uitbreiden. Het gaat dan dus over de relatie tussen een geurgevoelig object en een ontwikkeling in de agrarische bedrijvigheid. Dit heet ook wel de 'directe werking' of 'directe norm'. Voor de Wgv in werking trad, gold deze norm ook in de omgekeerde situatie: als een bestaand agrarisch bedrijf werd geconfronteerd met een nieuwe woonwijk of een nieuw bedrijventerrein. In het kader van de 'omgekeerde werking' werden dan dezelfde afstandsnormen toegepast als in de directe werking.

Met de inwerkingtreding van de Wgv trad een geheel nieuwe systematiek van normering in werking. Onder meer uit de uitspraak in de zaak Laarbeek (Afdeling bestuursrechtspraak van 7 oktober 2009) blijkt dat de normen van de Wgv niet in de omgekeerde werking van toepassing zijn. De directe norm geldt wel in het kader van de verlening van een omgevingsvergunning aan een agrarisch bedrijf, maar niet bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Ook uit andere uitspraken is intussen gebleken dat het mogelijk is om binnen de belemmerende contouren te bouwen, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan:

- De nieuwe ontwikkelingen mogen geen extra belemmeringen opleveren voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.
- De gemeenteraad dient in haar gebiedsvisie, in een beleidsregel of in haar ruimtelijke besluit voor de betrokken ontwikkeling een uitspraak te doen over de geurbelasting en de aanvaardbaarheid daarvan in relatie tot de beoordeling van het minimaal gewenste woon-, leef- of werkklimaat in het gebied.

Het is aan een gemeente om een afweging te maken over de geaccepteerde geurhinder. Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw geurgevoelig object sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op hinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat een gemeente(raad) de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

Alleen de voormalige gemeente Sint Anthonis had een beleidsregel vastgesteld voor ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder van veehouderijen (zie bijlage 3).

Woningen met een lager beschermingsniveau tegen geur

In de Wet geurhinder en veehouderij zijn een aantal uitzonderingen opgenomen met betrekking tot de bescherming van woningen tegen geurhinder van veehouderijen. Het betreft de realisatie van een woning op een voormalig bouwblok van een veehouderij (ruimte voor ruimte woning) of een woning die al aanwezig was op een voormalig bouwblok van een veehouderij die is gestopt na 19 maart 2000 (artikelen 3.2 en 14.2 Wgv). Hiervoor gelden alleen vaste afstanden. Woningen die vóór 19 maart 2000 al geen deel uitmaakten van een andere veehouderij, worden niet gezien als voormalige agrarische bedrijfswoningen; voor woningen gelden wel geurnormen.

Via de Wet Plattelandswoningen kan de gemeente regelen dat voormalige bedrijfswoningen geen bescherming meer krijgen tegen geur of geluid van de eigen veehouderij. Bedrijfswoningen van veehouderijen waarin burgers wonen, blijven bij gebruik making van deze mogelijkheid onderdeel van de inrichting, bestemd als bedrijfswoning, maar waarbij bewoning door derden planologisch is geregeld. Als de veehouderij stopt, vervalt de aparte status.

2.5 Geur en gezondheid

Geur is de eigenschap van organische stoffen die met behulp van zintuigen in de neus kan worden waargenomen. Geurhinder treedt op als de herhaaldelijk waargenomen geur als onaangenaam wordt beoordeeld en het welbevinden daardoor negatief wordt beïnvloed. Bij hogere concentraties geur kan er sprake zijn van gezondheidseffecten die verbonden zijn aan de waarneming van de geur: (ernstige) hinder, verstoring van gedrag en activiteiten, en mogelijk stress-gerelateerde gezondheidsklachten, zoals hoofdpijn, benauwdheid en misselijkheid.

Er zijn algemene relaties voor de geurbelasting van veehouderijen en het percentage gehinderden uit onderzoeken afgeleid. Naast de geurbelasting is er een groot aantal persoonsgebonden factoren en omgevingsfactoren die deze relatie beïnvloedt, zodat lokaal zowel minder als meer hinder op kan treden dan verwacht. Hoe hinderlijk mensen een geur vinden hangt onder andere af van de aangenaamheid, duur, frequentie en intensiteit van de geur. Ook de gewenning, het tijdstip en de vermijdbaarheid van de blootstelling spelen een belangrijke rol. Of de hinder ook tot gezondheidsklachten leidt is persoonsgebonden.

In de GGD-richtlijn Geur en gezondheid wordt ervan uitgegaan, dat er voor de geurstoffen geen toxicologische advieswaarden worden overschreden, omdat deze stoffen een geurdrempel hebben die veel lager is dan deze advieswaarden. Van de gezondheidseffecten van geur is er alleen voor (ernstige) hinder een kwantitatieve dosis-responsrelatie met de geurbelasting. Elke geur kan boven de geurdrempel waargenomen worden en als hinderlijk of ernstig hinderlijk ervaren worden. Hoe hoger de geurbelasting wordt, hoe meer kans dat mensen gehinderd zijn en hoe hoger het percentage dat gehinderd of ernstig gehinderd is. Het is echter niet eenvoudig te zeggen hoeveel geurhinder gezondheidskundig gezien aanvaardbaar is.

Bij het optreden van hinder of ernstige hinder moet afgewogen worden of de situatie aanvaardbaar is. Uitgangspunt hierbij zijn de beleidsdoelstellingen. Voor haar advisering met betrekking tot het percentage (ernstige) hinder sluit de GGD aan een richtwaarde van maximaal 12% kans op hinder (0-3% ernstige hinder) en een bovenwaarde van maximaal 20% kans op hinder (tot 10% ernstige hinder). Voor meer achtergrondinformatie over de relatie tussen veehouderij en gezondheid van omwonenden wordt verwezen naar het kennisplatform veehouderij en gezondheid (www.kennisplatformveehouderij.nl).

Onderzoek GGD en IRAS naar de relatie tussen geurbelasting en kans op hinder Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014-2015 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg.

De resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk te zijn van diersoort. De GGD roept gemeenten en provincies op de resultaten te gebruiken als opstap voor vernieuwd geurhinderbeleid.

Het onderzoeksrapport “Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen” uit november 2023 bevestigt de uitkomsten van het onderzoek uit 2014-2015. Er treedt veel meer geurhinder op dan verwacht volgens de Handreiking wet geurhinder en veehouderij. Het onderzoek van november 2023 werd uitgevoerd door de GGD'en Brabant en de Universiteit Utrecht. Zie de website van de Academische Werkplaats Gezonde Leefomgeving (AWGL). <https://awgl.nl/projecten/keur-van-de-veehouderij>.

Het onderzoek van ILVO/Ofascan uit 2016 geeft geen aanleiding om de onderzoeken van de GGD en IRAS ter zijde te leggen. Er volgen uit dit onderzoek geen betere en geen actuele onderbouwingen met betrekking tot de relatie tussen geurbelasting ten gevolge van geur uit stallen en de kans op hinder. De dosis-effectrelaties van GGD-IRAS geven het meest recente beeld voor de relatie tussen achtergrondbelasting van geur en geurhinder in de onderzochte concentratiegebieden in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Zie voor de duiding van onderzoeken door het RIVM: <https://www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-veehouderij/beoordeling-gezondheidsrisico-veehouderij-ggd/gezondheidskundige-advieswaarden>

De onderzoekresultaten van de GGD en IRAS geven volgens de GGD aanleiding tot een actualisatie en aanscherping van de gemeentelijke normen. Een complicerende factor daarbij is dat de berekening van de geurbelasting vele onzekerheden kent. Een aangrijpingspunt is, dat de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op geurhinder uit het GGD-IRAS-onderzoek meer overeen lijkt te komen met de relatie tussen geurbelasting en hinder voor de niet-concentratiegebieden (uit de handreiking Wgv) dan met de relatie tussen geurhinder en hinderkans voor de concentratiegebieden uit die handreiking. De GGD adviseerde n.a.v. de evaluatie van de geurregelgeving (2015-2016) het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden op te heffen en overal dezelfde (strengere) normen te hanteren.

Voor de maximale cumulatieve geurbelasting op objecten stellen zij ook een norm voor van 12% voor de bebouwde kom en 20% in het buitengebied, te vertalen als maximaal 5 OuE/m³ (bebouwde kom) respectievelijk 10 OuE/m³ (buitengebied) achtergrondbelasting (= cumulatieve geurbelasting). Voor de voorgrondbelasting (de geurbelasting van een individuele veehouderij) adviseert de GGD uit te gaan van maximaal 2 OuE/m³ (bebouwde kom) respectievelijk 5 OuE/m³ (buitengebied).

2.6 Uitspraak civiele rechter over de Wgv (2022)

Op 14 september 2022 heeft rechtbank Den Haag een uitspraak gedaan over de vraag of de Staat onrechtmatig handelt vanwege de huidige geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij (ECLI:NL:RBDHA:2022:9119). In deze uitspraak is onder andere artikel 8 van het EVRM (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) van belang. Artikel 8 van het EVRM schrijft geen concrete, absolute bovengrenzen voor milieuoverlast voor. Het bevat dus bijvoorbeeld geen maximale geurnorm die als acceptabel kan worden aangemerkt.

De rechtbank gaat daarom na welke geurbelasting volgens haar acceptabel is. Of precies gezegd: “wat valt als redelijkerwijs onomstreden grenswaarde te beschouwen?”.

De rechtbank hanteert een geurbelasting van 19,4 Ou/m³ als grenswaarde en betreft daarbij een aantal punten:

- Voor de industrie geldt een geurnorm van 5 Ou/m³. Dit was vroeger ook (omgerekend) de maximale geurnorm in de Herziene Nota Stankbeleid uit 1994.
- In de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij (bijlagen 6 en 7) staan ‘richtlijnen’ om vast te stellen hoeveel geurhinder op gebiedsniveau acceptabel is. Daaruit volgt onder andere dat de milieukwaliteit in een concentratiegebied als zeer slecht moet worden aangemerkt als de voorgrondbelasting 19,4-25,3 Ou/m³ bedraagt.
- Uit het RIVM-rapport Geur en gezondheid uit 2015 volgt dat de milieugezondheidskwaliteit in een concentratiegebied onvoldoende is bij een voorgrondbelasting van 14 tot 31,2 Ou/m³.
- De rechtbank neemt als uitgangspunt dat het onacceptabel is om mensen min of meer permanent bloot te stellen aan een woonomgeving met een zeer slechte milieukwaliteit (of erger). Dat is volgens de rechtbank het geval als de geurbelasting 19,4 Ou/m³ of hoger is (dat is ongeveer vier keer de maximale geurnorm in industriegebieden).

De rechtbank beoordeelde de individuele situaties van degenen die de procedure tegen de Staat zijn gestart. De rechtbank is van oordeel dat als iemand na intrek in een woning ondanks reducerende maatregelen is “geconfronteerd met een stankoverlast die de 19,4 Ou/m³ is gaan overschrijden en waarbij de kwaliteit van het milieu in en rond de woning van het individu dus ‘zeer slecht’ is geworden” sprake is van strijd met artikel 8 van het EVRM.

Omdat de Staat de hoge geurbelasting mogelijk maakt in de geurwetgeving – terwijl die dus een te zware wissel trekt op de gezondheid van de betrokken mensen – handelt de Staat onrechtmatig. Volgens de rechtbank beschermt het wettelijk systeem niet voldoende tegen geuroverlast en is door de introductie van de Wet geurhinder en veehouderij “de balans tussen de belangen van deze bewoners en de belangen van de intensieve veehouderij zoek” geraakt.

De Staat moet aan een aantal omwonenden die de procedure zijn gestart daarom een schadevergoeding betalen. De staatssecretaris heeft in de Kamerbrief van 8 november 2022 aangegeven dat de Staat hoger beroep indient tegen de uitspraak. Dat betekent dat het gerechtshof nog een oordeel moet geven over deze kwestie. Volgens de staatssecretaris is een aanpassing van geurwetgeving wel noodzakelijk. Daarbij zal onder andere worden gekeken naar de 50%-regeling voor de uitbreiding van bestaande situaties, de hoogte van de geurnormen en hoe overlast situaties kunnen worden aangepakt.

Deze uitspraak raakt ook lagere overheden waaronder gemeenten. Gemeenten kunnen afwijken van de wettelijke normen en afstanden en eigen geurbeleid vaststellen en gebruik maken van wet- en regelgeving, zoals de Crisis- en Herstelwet 21ste tranche, om overbelaste situaties aan te pakken.

2.7 Toekomstige regelgeving en experimenteerruimte

In een door de staatssecretaris van Milieu ingestelde bestuurlijke werkgroep werkten de VNG en IPO, LTO Nederland, GGD 'en, Milieufederaties en afgevaardigden van burgergroeperingen aan een gezamenlijk advies over de toekomstige geurregelgeving voor veehouderij.

De adviezen van de bestuurlijke werkgroep uit oktober 2016 hebben o.a. geleid tot nader onderzoek (o.a. naar de effectiviteit van luchtwassers en aanpassing van geuremissiefactoren. De bestuurlijke werkgroep constateerde dat de Wgv onvoldoende handvatten biedt om bestaande geuroverlast tot een aanvaardbaar niveau te brengen. De geconsulteerde partijen adviseerden om gemeenten bevoegdheden te geven om in overbelaste situaties om aanvullende eisen te kunnen stellen om geurbelasting binnen een ambitieuze termijn terug te dringen. Er was binnen de geconsulteerde partijen geen consensus over een aanpassing van de standaard wettelijke normen en afstanden.

De milieufederaties, burgergroeperingen en GGD 'en adviseren het Rijk om voor de individuele geurbelasting (voorgroendnorm) maximaal 2 Ou voor de bebouwde kom als standaard norm vast te stellen en maximaal 5 Ou voor het buitengebied. Voor de cumulatieve belasting adviseren deze partijen een norm van 5 Ou (bebouwde kom) en 10 Ou (buitengebied).

De VNG, het IPO en LTO Nederland pleiten voor aanvullend onderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en ervaren hinder, om aldus te komen tot een betere onderbouwing van de geurnormen. Vervolgonderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en de geurbeleving dient volgens deze partijen rekening te houden met mogelijke regionale verschillen, nieuwe inzichten m.b.t. de geuremissie van dieren en een geactualiseerd verspreidingsmodel.

In 2019 heeft de commissie Biesheuvel op verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een advies over de toekomst van de geurregels uitgebracht. Dit advies is in april 2019 naar de leden van de Tweede kamer gestuurd.

Op 6 september 2019 heeft de staatssecretaris haar beleidsreactie naar de Kamer gestuurd. In die beleidsreactie is ingegaan op een aantal onderwerpen die van belang zijn voor het terugdringen van geuremissies en –immissies, zoals:

- Een brongerichte aanpak van geuremissies en andere emissies in de stal;
- Verhogen rendementen geurreductie van combiwassers;
- Inzetten op een ander systeem van meten en monitoren;
- Extra mogelijkheden voor decentrale overheden om overbelaste situaties aan te pakken.

Chw-experimenten emissiereductie en versnellen innovaties

Het advies van de commissie Biesheuvel en de beleidsreactie van de staatssecretaris hebben nog niet geleid tot een voorstel voor aanpassing van de landelijke geurregelgeving voor stallen. Wel hebben aan aantal provincies (waaronder Noord-Brabant) zich in 2019 aangemeld voor experimenten onder de Crisis- en herstelwet (Chw). De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen de provincie Noord-Brabant zijn vanaf 23 april 2021 van kracht, onder andere experimenteerruimte voor overbelaste situaties in de veehouderij (Besluit van 8 april 2021 tot wijziging en aanvulling van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)), Staatsblad 2021, 193).

Met de Chw-bevoegdheden hebben gemeenten een mogelijkheid om in te grijpen in bestaande situaties, met als doel emissiereductie uit stallen te realiseren. Het gaat om de reductie van de emissie van geur, ammoniak en fijnstof. Ook kan de toepassing van innovatieve technieken in huisvestingssystemen van veehouderijen worden versneld door deze via experimenteerruimte vroegtijdig toe te staan. Deze Chw-bevoegdheden gelden tot 1 januari 2025, maar het Rijk werkt aan verlenging tot 2030. Een experiment (artikel 2.4 Crisis- en herstelwet) waarvan de tijdsduur bij inwerkingtreding van de Omgevingswet niet is verstreken, berust vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet op artikel 23.3 van de Omgevingswet.

Op grond van de extra Chw-bevoegdheden heeft de gemeente ook de mogelijkheid om af te wijken van de geurregels in de Wet geurhinder en veehouderij respectievelijk het Activiteitenbesluit. De gemeente kan namelijk een omgevingsvergunning milieu voor een veehouderij weigeren als niet kan worden voldaan aan voorschriften die vanwege de technische kenmerken en de geografische ligging van de veehouderij of vanwege de plaatselijke milieuomstandigheden moeten worden gesteld. Ook kan de gemeente afwijken van de zogeheten '50%-regeling' voor geur. Op grond van deze regeling kunnen veehouderijen die niet aan de geurnorm voldoen, toch uitbreiden. Zij kunnen dat doen door geur reducerende maatregelen te nemen. De helft van de geurreductie mag dan worden gebruikt voor de uitbreiding.

Op grond van de experimenteerruimte mag het bevoegd gezag bepalen dat niet de volledige 50% gebruikt mag worden voor de uitbreiding. De ontwikkelruimte kan dus worden beperkt binnen de bandbreedte van 0-50%. Dat geldt zowel voor vergunningplichtige als niet vergunningplichtige veehouderijen. Als een gemeente gebruik wil maken van Chw-bevoegdheden en instrumenten moet dit kenbaar worden gemaakt in een geurverordening, beleidsregel, bestemmingsplan met verbrede reikwijdte of omgevingsplan.

Uitgangspunten aanpassing landelijk regelgeving

In een kamerbrief van 7 juli 2023 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitgangspunten voor aanpassing van de landelijke geurregelgeving. Het gaat daarbij zowel om het voorkomen van nieuwe situaties met een onaanvaardbare geurbelasting als het verminderen van bestaande overlast.

In het licht van het herstellen van de balans tussen economische en milieubelangen, de geur-evaluaties en uitspraak van de rechtbank, zullen volgens deze kamerbrief voor de wijziging van de regelgeving voor geurhinder van veehouderijen, de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- De standaard voorgrondnormen worden aangescherpt. Gemeenten kunnen gemotiveerd van deze standaardwaarden afwijken tot de bovengrens van de grenswaarden. Ook deze grenswaarden worden herzien, waarbij in de afweging ook rekening zal worden gehouden met de uitspraak van de rechtbank Den Haag;
- Voor alle bedrijven, ook bestaande situaties, gaan geurnormen gelden;
- De mogelijkheden worden verkend om, vooruitlopend op de wijziging van de regelgeving, de geurbelasting bij bestaande situaties eerder onder tenminste de hoogste grenswaarde te brengen.

Voor de overgangstermijn naar de grenswaarden voor bestaande situaties wordt aangesloten bij het tijdpad van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) met maatwerk als uitgangspunt. Dat wat nodig is hangt af van de hoogte van de (nieuwe) grenswaarden, de gewenste termijn, de mate van overschrijdingen en de beschikbare maatregelen. Omdat bij nieuwe regelgeving, bestaande situaties allemaal aan de geurnormen moeten gaan voldoen, wordt de 50% regeling volgens deze kamerbrief overbodig en zal daarom vervallen.

Onzekerheid over aanpassen landelijke geurwetgeving

Er is sinds de val van het kabinet Rutte IV onzekerheid over het aanpassen van de landelijke geurwetgeving zoals aangekondigd door de voormalige staatssecretaris. De toenmalige Tweede Kamer heeft het onderwerp controversieel verklaard. Het is niet bekend of, hoe en wanneer het nieuwe kabinet de landelijke geurwetgeving voor veehouderijen zal aanpassen. Dit zal waarschijnlijk niet op korte termijn zijn.

Het definitieve omgevingsplan voor het hele grondgebied van Land van Cuijk biedt een nieuw moment voor evaluatie en mogelijke aanpassing van het gemeentelijk geurbeleid. Indien tussentijds de landelijke geurregels worden gewijzigd kan dit aanleiding zijn voor een eerdere aanpassing via een thematische wijziging van het tijdelijk omgevingsplan.

3 Ontwikkeling geurbelasting 2007-2023

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) heeft in opdracht van de gemeente Land van Cuijk de ontwikkeling van de veehouderij onderzocht en in beeld gebracht in het rapport “Ontwikkelingen veehouderij Gemeente Land van Cuijk” van 27 juli 2023 (hierna: ODZOB-rapport).

Dit rapport is raadpleegbaar via de volgende publieke link: [2023-RIB-171 Rapport Ontwikkelingen veehouderij Land van Cuijk 2007-2011-2015-2019-2023 LvC - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

In het ODZOB-rapport vormt de vergunde bedrijfssituatie het uitgangspunt. De ontwikkeling van de veehouderij is inzichtelijk gemaakt voor de periode 2007 - 2023. Bevindingen ODZOB-rapport op hoofdlijnen:

- Sinds 2007 is sprake van een afname van het aantal veehouderijbedrijven en schaalvergroting bij de blijvende intensieve veehouderijbedrijven. Dit is overeenkomstig de landelijke en provinciale trend en zal naar verwachting de komende jaren doorgaan.
- De vergunde ammoniak- geur- en fijnstof emissies zijn gedaald. De daling van de geuremissie blijft achter door tegenvallende reductiecijfers voor gecombineerde luchtwassers (30-45% in plaats van 85%) en de verhoogde geuremissiefactoren.
- Het woon- en leefklimaat is de afgelopen jaren in de breedte verbeterd. Dit is bereikt door een combinatie van stoppende veehouderijen, bedrijfsverplaatsingen en het toepassen van emissiearme stalsystemen.

Latente ruimte in vergunningen en meldingen van veehouderijen

De cijfers in het ODZOB-rapport zijn gebaseerd op vergunde rechten en wijken af van de opgave van het aantal gehouden dieren in CBS landbouwtellingen. Pouderoyen Tonnaer heeft in haar onderzoek voor de provincie Noord-Brabant uit 2023 de latente ruimte in Noord-Brabant in beeld gebracht, uitgaande van de registratie van vergunningen en meldingen in 2022 en de CBS Landbouwtelling uit 2022 (“Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat”, opdrachtgever Provincie Noord-Brabant, Pouderoyen Tonnaer, 22 december 2023).

De latente ruimte is in het algemeen het grootst bij melkrundvee en vleeskalveren en kleiner bij varkens, pluimvee en geiten. Uit het onderzoek volgt voor ammoniakemissie een (gemiddelde) latente ruimte van 35% voor Brabantse veehouderijen. Voor geur was in 2022 de gemiddelde latente ruimte circa 20%, rekening houdend met de functionele leegstand van 5 à 10% die in de wettelijke emissiefactoren is verdisconteerd. De latente ruimte in de gemeente Land van Cuijk lag in 2022 dicht bij de gemiddelde waarde voor Noord-Brabant.

4 Huidige geurbelasting

4.1 Vergunde situatie 2023

In de hierna weergegeven berekende en geurbelasting is uitgegaan van de vergunningen en meldingen van veehouderijen en de nu geldende geuremissiefactoren, dus rekening houdend met de bijstelling van de geuremissiefactoren voor de gecombineerde luchtwassers. Het onderzoek dat is uitgevoerd voor deze geurgebiedsvisie geeft inzicht in de geurbelasting van meerdere veehouderijen samen en de verwachte relatie tussen de cumulatieve geurbelasting en kans op geurhinder. De geurbelasting is voor de gemeente Land van Cuijk berekend op basis van een geactualiseerd veehouderij-bestand (BVB/KRD 2023, resultaten onderzoek ODZOB, bewerkt door Pouderoyen Tonnaer in augustus 2023).

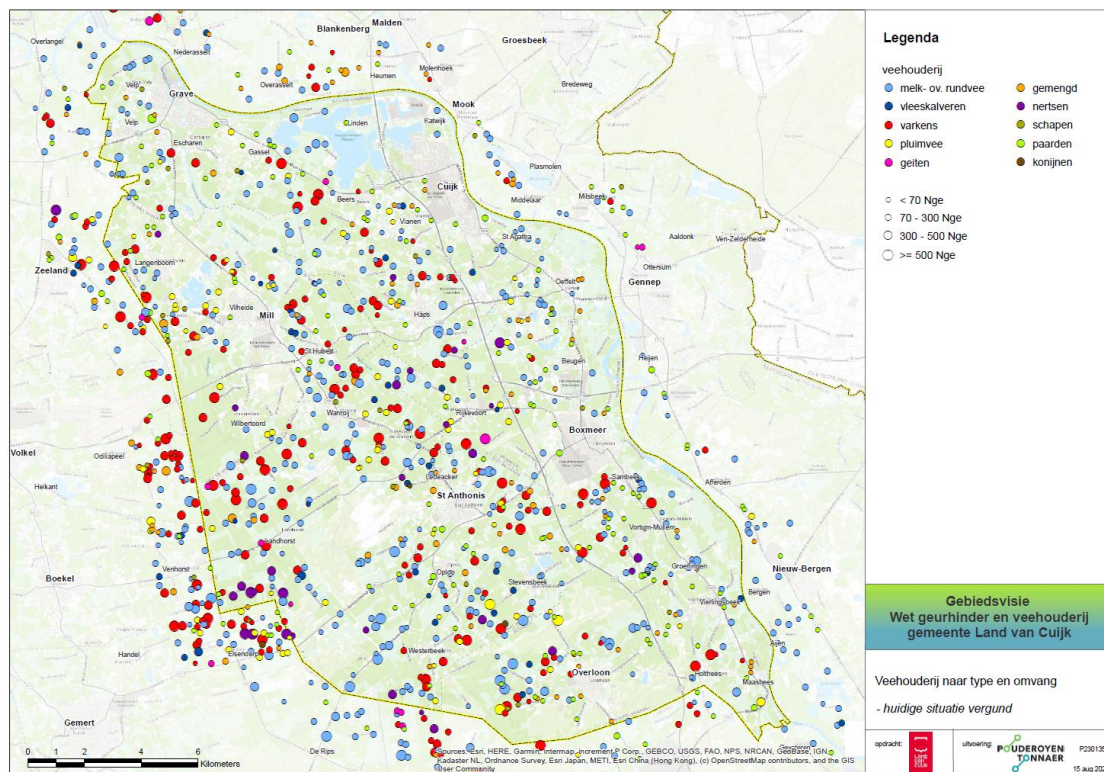
Voor het uitvoeren van het onderzoek is gebruik van een GIS-applicatie die ontwikkeld is door Pouderoyen Tonnaer en gebaseerd is op V-Stacks gebied. De GIS-applicatie maakt het mogelijk om een groot aantal geurbronnen (veehouderijen) gelijktijdig door te rekenen voor een groot gebied. Met behulp van deze GIS-applicatie is per veehouderijlocatie en per geurgevoelig gebouw de (maximale) voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting gemodelleerd. Opgemerkt wordt dat de input voor de berekeningen gebaseerd is op de generieke aannames in de modelberekeningen voor wat betreft de eigenschappen van de gebouwen, kenmerken van de emissiepunten zoals diameter en uitstroomsnelheid en dergelijke. De rekenresultaten geven daarom een indicatie van de voor- en achtergrondbelasting uit stallen van veehouderijen. De uitkomsten zijn niet geschikt c.q. voldoende nauwkeurig voor het beoordelen van de situatie ten behoeve van een eventuele vergunningaanvraag voor een individuele veehouderij of een nieuw voor geurhinder gevoelig gebouw. De uitkomsten zijn wel geschikt als basis om een inschatting te geven van de voor- en achtergrondbelasting uit stallen in de gemeente ten behoeve van het actualiseren en harmoniseren van geurnormen en het formuleren van streef- en toetswaarden met betrekking tot de achtergrondbelasting.

Aantal en type veehouderijlocaties

In onderstaande afbeelding zijn de locaties van de actieve veehouderijen weergegeven, onderverdeeld naar type veehouderij en economische omvang, op basis van het aantal en type vergunde dierplaatsen. De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een economische maatstaf in de landbouw en wordt per ha en per dier berekend. Met behulp van de nge is de grootte van de tak veehouderij van de veehouderijlocaties onderling te vergelijken.

Het (bewerkte/aangepaste) bestand met gegevens over vergunningen en meldingen van veehouderijen (augustus 2023) betreft in totaal 789 veehouderijlocaties, waarvan 462 locaties met dierplaatsen waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Dat zijn dus iets minder locaties (800 in totaal) als waarvan de ODZOB voor het jaar 2023 van is uitgegaan.

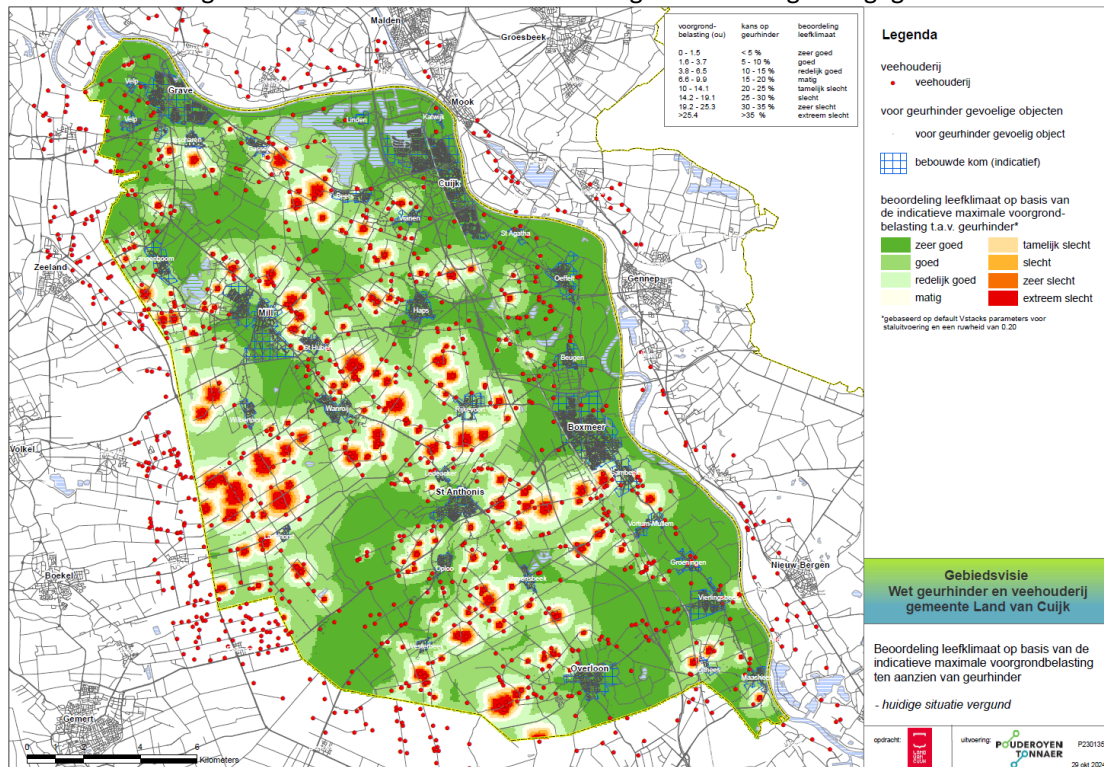
In het onderzoek is ook rekening gehouden met de vergunde geuremissie uit stallen van veehouderijlocaties in buurgemeenten. Ook die locaties zijn in onderstaande afbeelding opgenomen.

Figuur 5: Veehouderijen naar type en omvang, BVV/KRD, bewerkt, 2023 (Kaart B)

Voorgrondbelasting

In onderstaand figuur is de berekende indicatieve voorgrondbelasting weergegeven.

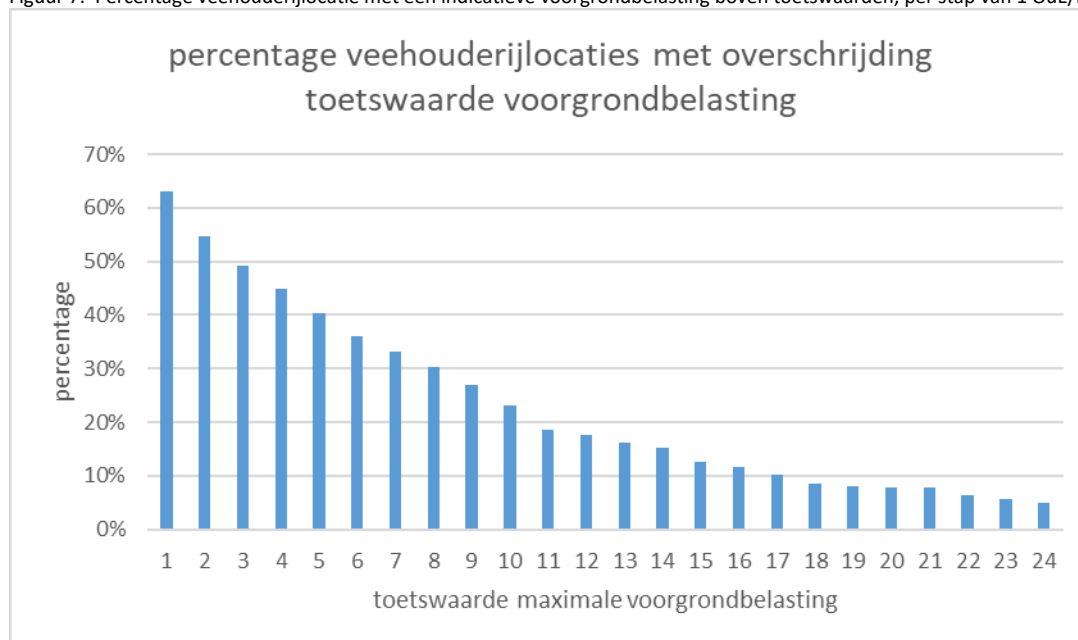

Figuur 6: Woon- en leefklimaat o.b.v. indicatieve voorgrondbelasting geur vergunde situatie gemeente Land van Cuijk (Kaart C)

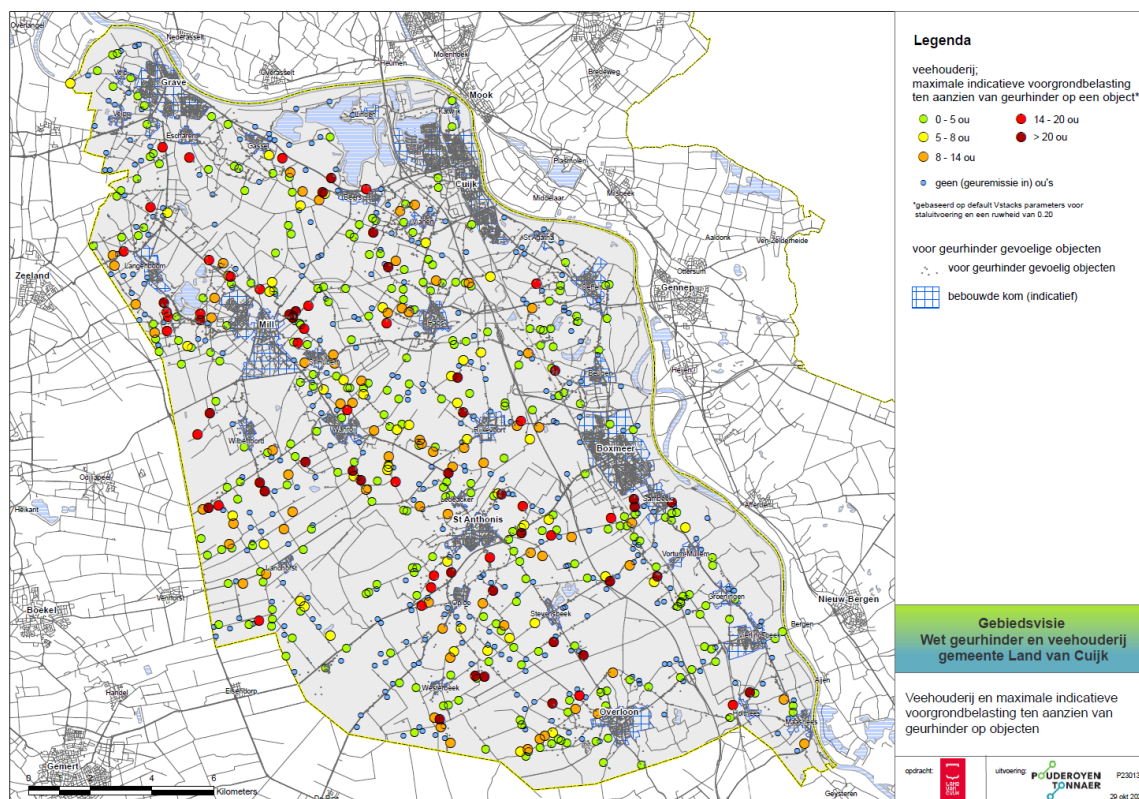
Navolgend is voor de veehouderijlocaties de indicatieve maximale voorgrondbelasting op een verblijfsobject weergegeven. Zonder daarbij een relatie te leggen met de voorgrondnorm. Deze grafiek is bedoeld om een “neutraal” beeld te geven van de maximale voorgrondbelasting uit stallen van veehouderijlocaties op nabijgelegen voor geurhinder gevoelige gebouwen.

Van de 462 locaties van veehouderijen met dierplaatsen met een geuremissiefactor heeft 55% een maximale voorgrondbelasting van 2 OuE/m³ of hoger. Van 40% van de locaties is de indicatie maximale voorgrondbelasting 5 OuE/m³ of hoger en van 15% van de locaties is deze 14 OuE/m³ of hoger. In onderstaande afbeelding zijn de percentages per toetswaarde in stappen van 1

Figuur 7: Percentage veehouderijlocatie met een indicatieve voorgrondbelasting boven toetswaarden, per stap van 1 OuE/m³

In onderstaande kaart is de indicatieve maximale voorgrondbelasting per veehouderijlocatie weergegeven. Uit deze kaart blijkt dat in situaties met een hoge indicatie voorgrondbelasting dit vooral woningen in het buitengebied betreft. (inclusief kernrandzones en lintbebouwing dat als buitengebieden is aangemerkt).

Figuur 8: Indicatieve maximale voorgrondbelasting geur vergunde situatie gemeente Land van Cuijk (Kaart D)

In tabel 5 is de indicatieve maximale voorgrondbelasting per klasse gesommeerd. Er zijn in de gemeente 37 locaties met een indicatieve voorgrondbelasting van 19 OuE/m³ of meer, dicht bij de waarde die de rechtbank De Haag heeft gebruik in haar uitspraak (zie paragraaf 2.6). Het betreft voor locaties met varkens, maar ook andere veehouderijen (pluimvee, vleeskalveren en geiten). Het grote aandeel varkenshouderijen wordt waarschijnlijk verklaard door het relatief groot aandeel van de varkenshouderij in de geuremissie, de toepassing van luchtwassers in stallen van varkenshouderij en de bijstelling van het geurverwijderingsrendement van luchtwassers. Daardoor is bij veel varkenshouderijen de geuremissie- en geurbelasting op basis van de actuele geuremissiefactoren veel hoger dan op basis van een eerder verleende vergunning.

Tabel 5: Aantal veehouderijlocaties per klasse voorgrondbelasting locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor

Voorgrondbelasting (max) per veehouderijlocatie	Aantal veehouderijlocaties met geuremissiefactor	Percentage
0 - 2 Ou	209	45 %
2 - 5 Ou	67	15 %
5 - 8 Ou	46	46 %
8 - 10 Ou	33	7 %
10 - 14 Ou	37	8 %
14 - 19 Ou	33	7 %
19 Ou of meer	37	8 %
Totaal	462	100 %

Voorgrondbelasting en verblijfsobjecten in de bebouwde kom

Navolgende figuren geven een weergave van het aantal overbelaste objecten in de bebouwde kom bij een geurnorm van 1 OuE/m³ en bij een geurnorm van 2 OuE/m³ voor de bebouwde kom. Per veehouderijlocatie is het aantal verblijfsobjecten waar er (indicatief) sprake is van overschrijding van de voorgrondbelasting weergegeven.

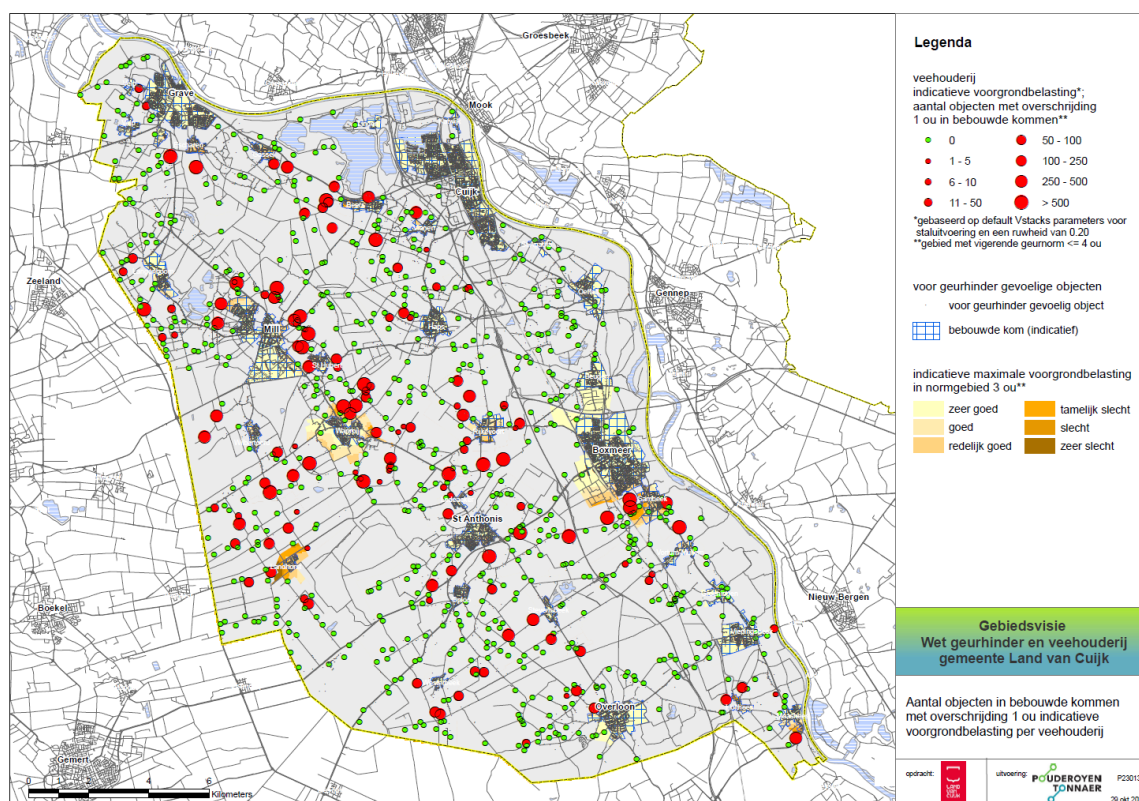
Uit de vergelijking van beide kaarten is te zien dat er meer veehouderijlocaties zijn die een (eventuele) geurnorm van 1 OuE/m³ overschrijden dan locaties die een (eventuele) geurnorm van 2 OuE/m³ overschrijden. Er zijn 65 veehouderij-locaties met een indicatieve voorgrondbelasting tussen 1 en 2 Ou op een verblijfsobject binnen de bebouwde kom. Voor 59 veehouderijlocaties is de indicatieve maximale voorgrond geurbelasting op een verblijfsobject in de bebouwde kom 2 OuE/m³ of meer.

Daarnaast is uit een vergelijking van beide kaarten te zien dat het aantal verblijfsobjecten met een indicatieve voorgrondgeurbelasting tot 2 OuE/m³ aanmerkelijk hoger is dan het aantal verblijfsobjecten met een indicatieve voorgrondgeurbelasting tot 2 OuE/m³. In de groep verblijfsobjecten met een geurbelasting tot 2 OuE/m³ (ruim 32 duizend verblijfsobjecten) heeft ongeveer 1/3 deel (bijna 11 duizend verblijfsobjecten) een indicatieve voorgrondbelasting tussen 1 en 2 OuE/m³.

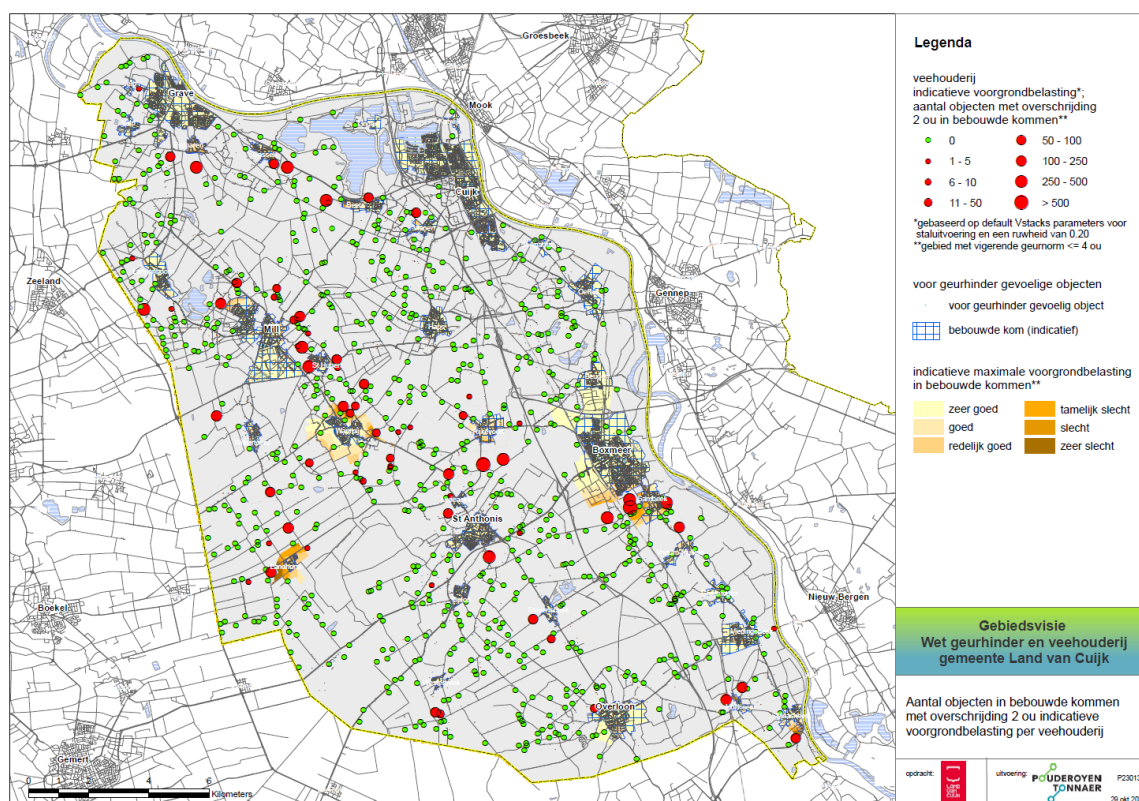
Daarnaast zijn er ook delen van kernen waar de geurbelasting hoger is. Die delen zijn in onderstaande kaarten weergegeven in oranje kleuren.

Een eventuele geurnorm van 1 OuE/m³ voor de bebouwde kom stuurt ten opzichte van een eventuele geurnorm van 2 OuE/m³ of hoger extra op de afname van de voorgrondbelasting op woningen en andere geurgevoelige objecten in de bebouwde kom. Dat betreft o.a. woongebieden van de kernen Escharen, Gassel, Beers, Sint-Hubert, Rijkevoort, Ledeacker, Landhorst, Sambeek en Holthees omdat voor deze kernen een groot deel van de woningen in de woongebieden de voorgrond geurbelasting hoger is dan 3 OuE/m³. Ook op delen van woongebieden in andere kernen is er sprake van een indicatieve voorgrondbelasting van 3 OuE/m³ of meer, zoals in delen van woongebieden in de kernen Vianen, Langenboom, Mill, Wilbertoord, Sint-Anthonis, Stevensbeek, Westerbeek, Boxmeer, Vortum-Mullem en Maashees.

De hoogte/ernst van de geurbelasting in de woongebieden is lager dan de hoogte/ernst van de geurbelasting in het buitengebied. Er zijn in de woongebieden in de bebouwde kom maar weinig woningen met een hoge (indicatieve) voorgrond geurbelasting. Voor ruim 1% van de verblijfsobjecten binnen bebouwde kom is de voorgrond geurbelasting hoger dan de gezondheidskundige advieswaarde voor het buitengebied (5 OuE/m³), het gaat om circa 450 verblijfsobjecten. Er zijn in de woongebieden in de bebouwde kom nauwelijks verblijfsobjecten met een geurbelasting van 8 OuE/m³ of meer en geen verblijfsobjecten met een indicatieve voorgrondbelasting van 19 OuE/m³ of meer.

Figuur 9: Aantal objecten in bebouwde kommen met overschrijding 1 OuE/m3 indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij (Kaart L)

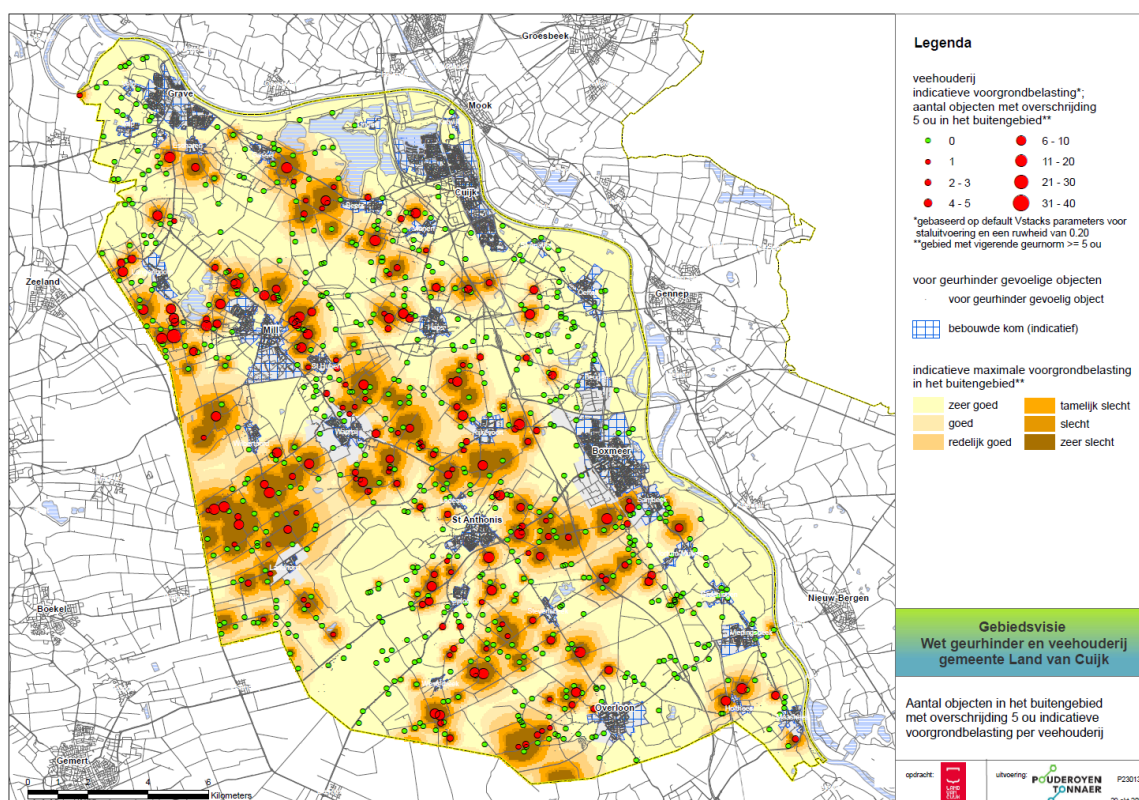
Figuur 10: Aantal objecten in bebouwde kommen met overschrijding 2 OuE/m3 indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij (Kaart M)

Voorgrondbelasting en verblijfsobjecten in het buitengebied

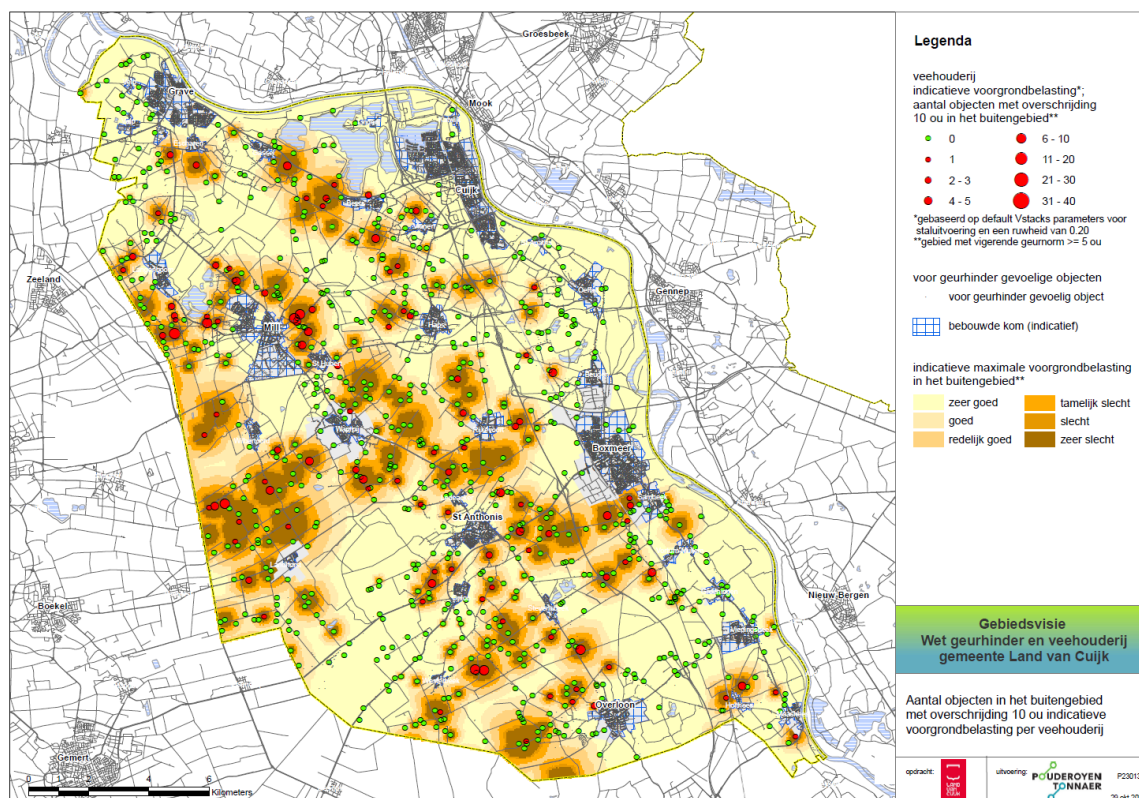
Navolgende figuren geven een weergave van het aantal overbelaste objecten in het buitengebied, bij een specifieke geurnorm of GGD-advieswaarde (5 OuE/m³, 10 OuE/m³ en 14 OuE/m³) en een beoordeling van het leefklimaat op basis van de indicatieve maximale voorgrondbelasting. Per veehouderijlocatie is het aantal verblijfsobjecten waar er (indicatief) sprake is van overschrijding van de voorgrondbelasting weergegeven.

Er zijn veel verblijfsobjecten in het buitengebied waar de indicatieve voorgrondbelasting hoger is dan 5 OuE/m³ (gezondheidskundige advieswaarde voorgrondbelasting buitengebied). Uit een vergelijking van onderstaande kaarten blijkt dat een eventuele voorgrondnorm van 5 OuE/m³ ten opzichte van een eventuele voorgrondnorm van 10 OuE/m³ of 14 OuE/m³ bij ontwikkeling van veehouderijen extra stuurt op afname van de geurbelasting op hoog belaste verblijfsobjecten in een groot deel van het buitengebied. Onder andere in het buitengebied rondom de kernen Gassel, Beers, Langenboom, Mill, Sint-Hubert, Wilbertoord, Haps, Oeffelt, Beugen, Rijkevoort, Sambeek, Sint-Anthonis, Oploo, Westerbeek en Overloon. Maar ook in het buitengebied rondom andere kernen.

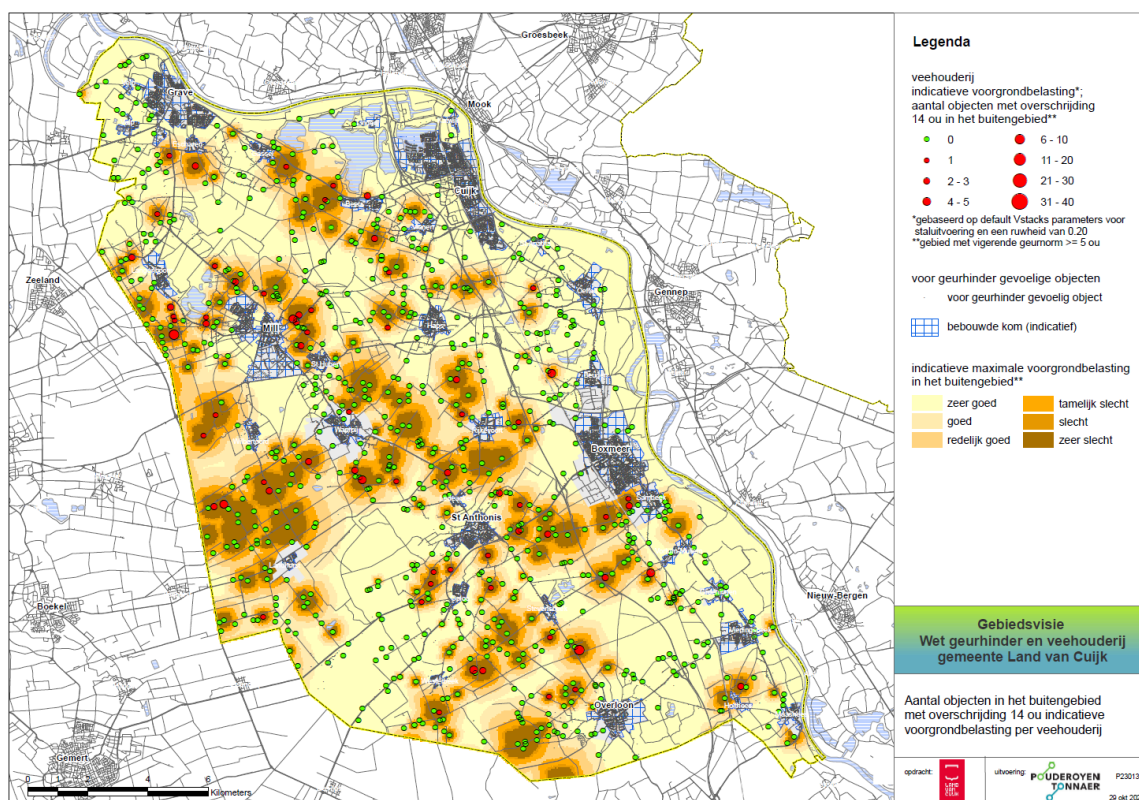
De hoogte/ernst van de achtergrondbelasting is in het buitengebied hoger dan in de bebouwde kom. Er zijn in de woongebieden in de bebouwde kom geen verblijfsobjecten met een indicatieve voorgrondbelasting van 19 OuE/m³ of meer; in het buitengebied betreft het circa 50 verblijfsobjecten.

Figuur 11: Aantal objecten in buitengebied met overschrijding 5 OuE/m³ indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij (Kaart N)

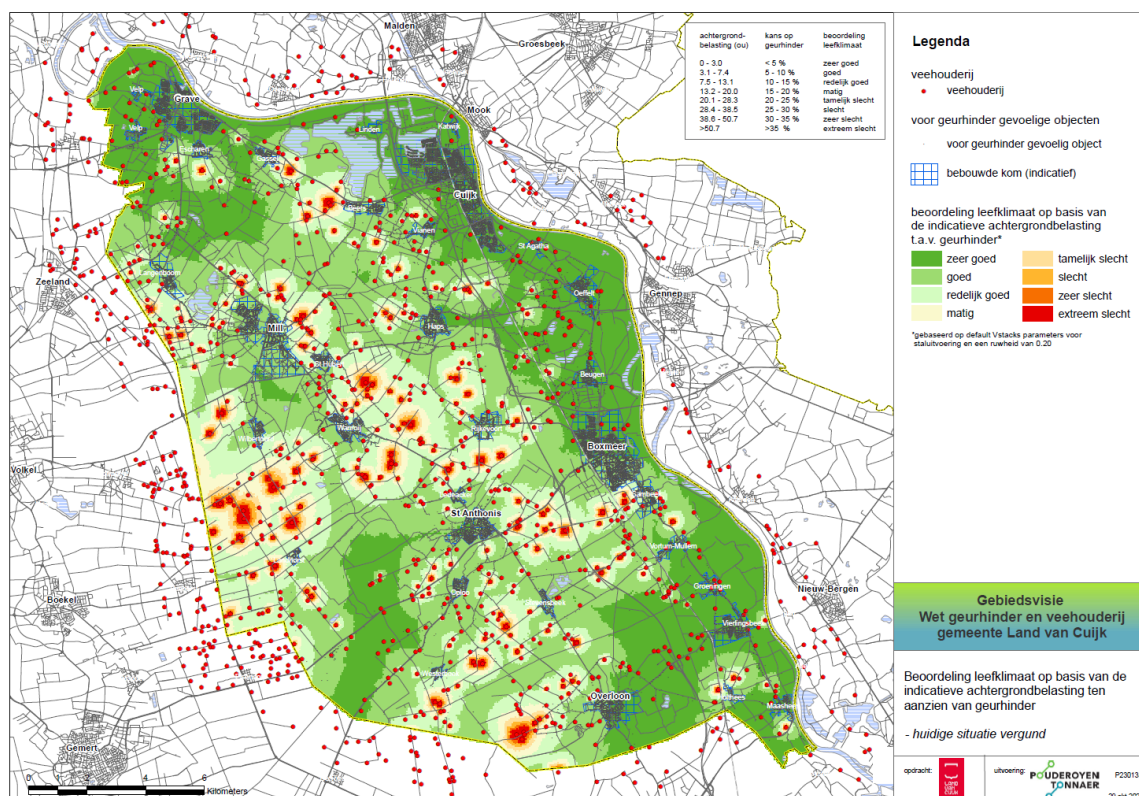
Figuur 12: Aantal objecten in buitengebied met overschrijding 10 Ou indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij (Kaart O)

Figuur 13: Aantal objecten in buitengebied met overschrijding 14 OuE/m3 indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij (Kaart P)

Achtergrondbelasting

Op basis van de indicatieve achtergrondbelasting geur van stallen (vergunde 2023) is de geurbelasting met name hoog in het buitengebied ten westen van de A73. Hier zitten ook de grotere intensieve veehouderijen, met name in het buitengebied rondom de kernen Wanroij, Mill, Overloon, Escharen. Ten oosten van de A73 richting de Maas is sprake van een lagere achtergrondbelasting.

Figuur 14: Woon- en leefklimaat o.b.v. indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie gemeente Land van Cuijk (**Kaart E**)

In figuur 15 is de achtergrondbelasting (zoals in figuur 14 weergegeven) geclassificeerd op basis van de GGD-advieswaarden voor de achtergrondbelasting. Op circa 22% van alle verblijfsobjecten is de achtergrondbelasting hoger dan 5 OuE/m³. Zie tabel 6.

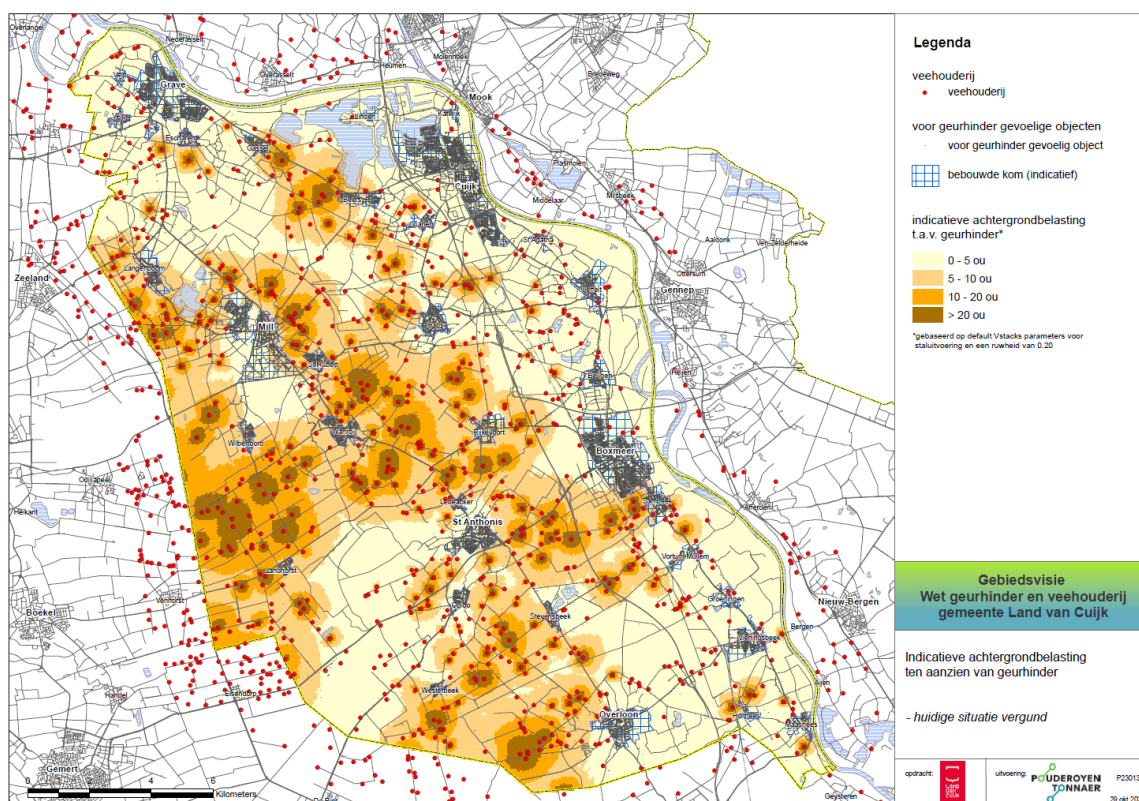
In grote delen van het buitengebied, vooral ten westen van de A73, ligt de achtergrondbelasting van geur boven de GGD advieswaarde van 10 OuE/m³. Over het algemeen geldt dat in de delen van het buitengebied waar de achtergrondbelasting hoog is, er minder woningen aanwezig zijn. Op ruim 2 % van alle verblijfsobjecten is de achtergrondbelasting hoger dan 10 OuE/m³. Een groot deel van het buitengebied voldoet wel aan de GGD advieswaarde van 10 OuE/m³.

De achtergrondbelasting voldoet in het grootste deel van de woonkernen aan de provinciale norm van 10 OuE/m³ en in een groot deel ook aan de GGD advieswaarde van 5 OuE/m³. Overschrijdingen van de GGD-advieswaarden m.b.t. de achtergrondbelasting zijn vooral te vinden in delen van het buitengebied en de landelijke woonkernen.

Tabel 6: Indicatieve achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten, huidige vergunde situatie

Achtergrondbelasting klasse in OuE/m3	Aantal verblijfsobjecten	% verblijfsobjecten
0 - 5	31.386	78 %
5 -10	7.782	20 %
10 en hoger	855	2 %
totaal	40.023	100 %

* Verbljfsobjecten BAG met gebruiksdoel (tevens) wonen, gezondheid, onderwijs, stand- of ligplaats (conform ODZB). Niet behorend bij een bestaande veehouderij, niet behorend bij een voormalige veehouderij gestopt na 19 maart 2000.

Figuur 15: Indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie gemeente Land van Cuijk (Kaart F)

Combinatie voor- en achtergrondbelasting

In tabel 7 is de voor- en achtergrondbelasting gecombineerd door in verschillende klassen het aantal verblijfsobjecten weer te geven (aantal afgerond op tientallen). Er zijn circa 50 verblijfsobjecten waar de indicatieve voorgrondbelasting hoger is dan 19 OuE/m3. Daarnaast zijn er circa 70 verblijfsobjecten waar de indicatieve voorgrondbelasting lager is dan 19 OuE/m3, maar de achtergrondbelasting wel hoger is dan 19 OuE/m3. Voor circa 1300 verblijfsobjecten in de gemeente is er sprake van een overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarde m.b.t. de voorgrondbelasting of overschrijding van de gezondheidkundige advieswaarde m.b.t. de

achtergrondbelasting. Het gaat om circa 3,25% van het totaal aantal verblijfsobjecten in de gemeente Land van Cuijk.

Tabel 7: Indicatieve voor- en achtergrondbelasting op geurgevoelige objecten, huidige vergunde situatie

achtergrond	0 – 5 Ou	5 – 10 Ou	10 – 19 Ou	> 19 Ou	Totaal
voorgond					
0 – 2 Ou	29 670	2 570			32 250
2 – 5 Ou	1 720	4 760	190		6 660
5 – 8 Ou		410	320		730
8 – 14 Ou		40	190	30	270
14 – 19 Ou			30	40	70
> 19 Ou				50	50
Totaal	31 390	7 780	720	130	40 020

4.2 Geurhinder en geurklachten

Geregistreerde klachten over geuroverlast bij de gemeente 2020-2023

Naast klachten over veehouderij gerelateerde geuroverlast zijn er ook geurklachten over stook- en rookoverlast (vanuit de hele gemeente), mest uitrijden en algemene stankoverlast.

GGD gezondheidsmonitor

De Gezondheidsmonitor geeft inzicht in de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek vindt elke 4 jaar plaats en wordt uitgevoerd door de GGD'en, GGD GHOR Nederland, het RIVM en het CBS. Respondenten uit de steekproef worden uitgenodigd een vragenlijst in te vullen. Bij het maken van de monitorvragenlijst wordt afgestemd met de CBS Gezondheidsenquête, waardoor de gegevens van de GGD'en en het CBS voor een deel van de onderwerpen kunnen worden samengevoegd.

Tabel 8: Geurhinder in Land van Cuijk – GGD Gezondheidsmonitor 2020

	Matige of ernstige geurhinder	Ernstige geurhinder	Matige of ernstige hinder van landbouw/veeteelt (excl. mest uitrijden)
Boxmeer	38%	9%	5%
Cuijk	45%	12%	5%
Grave	46%	10%	5%
Mill en St Hubert	55%	19%	11%
St Anthonis	49%	15%	14%
Land van Cuijk			7%

Tabel 9: Geurhinder door landbouw/veeteelt (excl. mest uitrijden) in Land van Cuijk – GGD Gezondheidsmonitor 2020

	Matige of ernstige hinder van landbouw/veeteelt (excl. mest uitrijden)	Wijk met minste geurhinder (%)	Wijk met meeste geurhinder (%)
Boxmeer	5%	Boxmeer (3%)	Sambeek, Beugen, Oeffelt, Rijkevoort (8%)
Cuijk	5%	Cuijk-Centrum en Cuijk-Heeswijkse Kampen (1%)	Cuijk-Valuwe (12%)
Grave	5%	Grave (3%)	Gassel (11%)
Mill en St Hubert	11%	Mill (7%)	Wilbertoord (22%)
St Anthonis	14%	Oploo (8%)	Wanroij (18%)
Land van Cuijk (totaal)	7%		

Tabel 10: Bezorgdheid over gezondheid i.r.t. geur in Land van Cuijk en provincie Brabant – GGD Gezondheidsmonitor 2020

Bezorgd over gezondheid door	LvC	Noord Brabant
Veehouderij in de buurt	11%	5%
Bedrijven of industrie in de buurt	4%	6%
Akkerbouw/tuinbouw in de buurt	10%	5%
Infectieziekten overdraagbaar van dier op mens (bijv. Q-koorts)	46%	46%

De registratie in de Gezondheidsmonitor sluit aan bij het beeld van de indicatieve achtergrondbelasting van geur en het daaraan gekoppelde leefklimaat. In de voormalige gemeenten Boxmeer, Cuijk en Grave is sprake van minder geurhinder dan in de voormalige gemeenten Mill en St. Hubert en Sint Anthonis. In de landelijke woonkernen wordt meer geurhinder ervaren dan in de grote woonkernen. De bezorgdheid over de gezondheid die is gerelateerd aan veehouderij ligt in de gemeente Land van Cuijk een stuk hoger dan gemiddeld in de hele provincie Noord-Brabant. Dit is waarschijnlijk gerelateerd aan de sterke concentratie van grote veehouderijen in de gemeente, vooral in het westelijk deel van de gemeente Land van Cuijk.

Geurhinder door mestbewerking en -vergisting

Geuren als gevolg van het bewerken van mest vallen niet onder de reikwijdte van de Wgv. Vanuit de Meststoffenwet zijn veehouders verplicht een groot deel van hun mestoverschot dusdanig te bewerken dat het kan worden geëxporteerd of anderszins aan de Nederlandse landbouw wordt onttrokken. Het ministerie van LNV heeft mestverwerking opgenomen in de plannen voor kringlooplandbouw, waarbij gestuurd wordt op verwerking van alle mest van niet-grondgebonden bedrijven. Mede vanwege het afbouwen en (in 2026) vervallen van de derogatie en het sturen van de verhouding mestproductie en areaal grond is het de verwachting is dat het aandeel mestbewerking zal gaan toenemen omdat het volume van de mest dat bewerkt moet worden toeneemt. Dit zal dan plaats moeten vinden op locaties van veehouderijen (bewerking eigen mest) of op verzamellocaties waar mest van meerdere veehouderijen wordt bewerkt.

De gemeenten en provincies kunnen in een beleidsregel eigen geurnormen en -regels vaststellen voor mestverwerking. Als een bedrijf op grotere schaal mest van derden verwerkt (>25.000 m³/jaar) én daarnaast onder de IPPC-richtlijn of het Besluit risico's zware ongevallen 2015 valt, is de provincie het bevoegd gezag. Geurklachten naar aanleiding van mestverwerking zijn vooral gerelateerd aan grote mestverwerkingsinstallaties die onder provinciaal bevoegd gezag vallen.

De gemeente kan kiezen om te anticiperen op een mogelijke toename van mestbewerking op boerderijschaal (eigen mest bewerken op locatie veehouderij) door in een beleidsregel richt- en grenswaarden voor nieuwe mestbewerkings-activiteiten over te nemen als toetsingskader bij ruimtelijke plannen. Hiervoor zou aangesloten kunnen worden bij de Beleidsregel industriële geur Noord-Brabant van de provincie Noord-Brabant. In deze beleidsregel wordt bij mestbewerking niet uitgegaan van de reguliere richt- en grenswaarden voor industriële activiteiten, maar van de helft van deze waarden.

Tabel 11: Provinciale richt- en grenswaarden voor bestaande plus nieuwe activiteiten (mestbewerking: helft van de waarden)

Omgevingscategorie	98-percentiel		99,99 percentiel	
	Richtwaarde OU _E (H)/m ³	Grenswaarde OU _E (H)/m ³	Richtwaarde OU _E (H)/m ³	Grenswaarde OU _E (H)/m ³
Wonen	1,0	2,0	10	20
Gemengd	2,0	4,0	20	40
Overig	10	10	100	100

Tabel 12: Provinciale richt- en grenswaarden die van toepassing zijn op nieuwe activiteiten (mestbewerking: helft van de waarden)

Omgevingscategorie	98-percentiel		99,99 percentiel	
	Richtwaarde OU _E (H)/m ³	Grenswaarde OU _E (H)/m ³	Richtwaarde OU _E (H)/m ³	Grenswaarde OU _E (H)/m ³
Wonen	0,5	1,0	5	10
Gemengd	1,0	2,0	10	20
Overig	10	10	100	100

5 Mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting

5.1 Verwachte ontwikkeling veehouderij en emissies uit stallen

Wettelijke kaders, opgaven en maatregelen die gericht zijn op reduceren van emissies uit stallen en op basis waarvan van veehouderijen alleen kunnen ontwikkelen als ze verbetermaatregelen treffen, zijn (indirect) relevant voor de ontwikkeling van de geurbelasting uit stallen van veehouderijen. Vooral normen m.b.t. de luchtkwaliteit en opgaven op het gebied van klimaat en natuur (stikstof) zijn kaderstellend voor de ontwikkeling van de veehouderij in de gemeente.

Normen luchtkwaliteit

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM_{10}) gerekend. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Een bedrijfswoning van een (andere) veehouderij wordt wettelijk ook beschermd tegen de belasting van fijn stof afkomstig van veehouderijen in de omgeving. Alleen de eigen bedrijfswoning wordt niet beschermd tegen de belasting van fijn stof afkomstig van de eigen veehouderij.

De achtergrondconcentratie fijnstof PM_{10} ligt in de deelgebieden van de gemeente met minder veehouderijen rond de $16-17 \mu g/m^3$ en in de deelgebieden met meer veehouderijen rond de $18-20 \mu g/m^3$. In de omgeving van de pluimveehouderijen is lokaal de achtergrondconcentratie hoger dan in de omgeving van andere type veehouderijen. De achtergrondconcentratie fijnstof PM_{10} ligt binnen de gemeente Land van Cuijk ruim onder de wettelijke grenswaarde van $40 \mu g/m^3$, maar boven de gezondheidkundige advieswaarde van $15 \mu g/m^3$. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat bij afwezigheid van veehouderijen de achtergrondconcentratie ook boven deze advieswaarde ligt en veroorzaakt wordt door andere bronnen zoals verkeer, industrie en buitenland.

Aanscherping normen luchtkwaliteit

De verwachting is dat de Europese grenswaarden aangescherpt worden. In het eerste voorstel van de Europese Commissie (oktober 2022) staat dat uiterlijk in 2030 de jaargemiddelde concentraties $PM_{2,5}$ en PM_{10} moeten zijn gedaald naar respectievelijk 10 en $20 \mu g/m^3$. Voor de ontwikkelingen van met name pluimveebedrijven is waarschijnlijk op kortere termijn een aangescherpte norm voor de jaargemiddelde concentratie PM_{10} maatgevend. Bij hoge piekconcentraties van lokale bronnen, zoals stallen van pluimveebedrijven, is een overschrijding van de aangescherpte norm niet uit te sluiten.

Naar verwachting zal het aantal pluimveebedrijven licht afnemen en hebben de blijvende, toekomstgerichte pluimveebedrijven door landelijk en provinciaal beleid weinig mogelijkheden om uit te breiden in emissies van ammoniak en zullen fijnstof emissies uit pluimveestallen per saldo afnemen. Lokaal zijn toenamen, o.a. vanwege maatregelen op het gebied van dierenwelzijn, niet uit te sluiten omdat de huidige normen nog ruimte bieden voor uitbreiding van de fijn stofemissies.

Opgave reductie broeikasgassen

Er ligt vanuit het rijk een reductieopgave voor de provincie Noord-Brabant van methaan en lachgas van circa 20% in 2030 ten opzichte van 2019. Om de doelen van het NLPG te halen moet, naast emissiereductie door technische oplossingen en voerspoor, de veestapel nog 20% tot 30% krimpen. (WUR-rapport "Scenariostudie naar doelen en doelrealisatie in het kader van het NLPG", rapportnummer 3236, januari 2023. In dit rapport is uitgegaan van 20% reductie van ammoniakemissie bovenop een verwachte autonome daling van circa 5%).

Klimaatdoelen in relatie tot de omvang van de veestapel

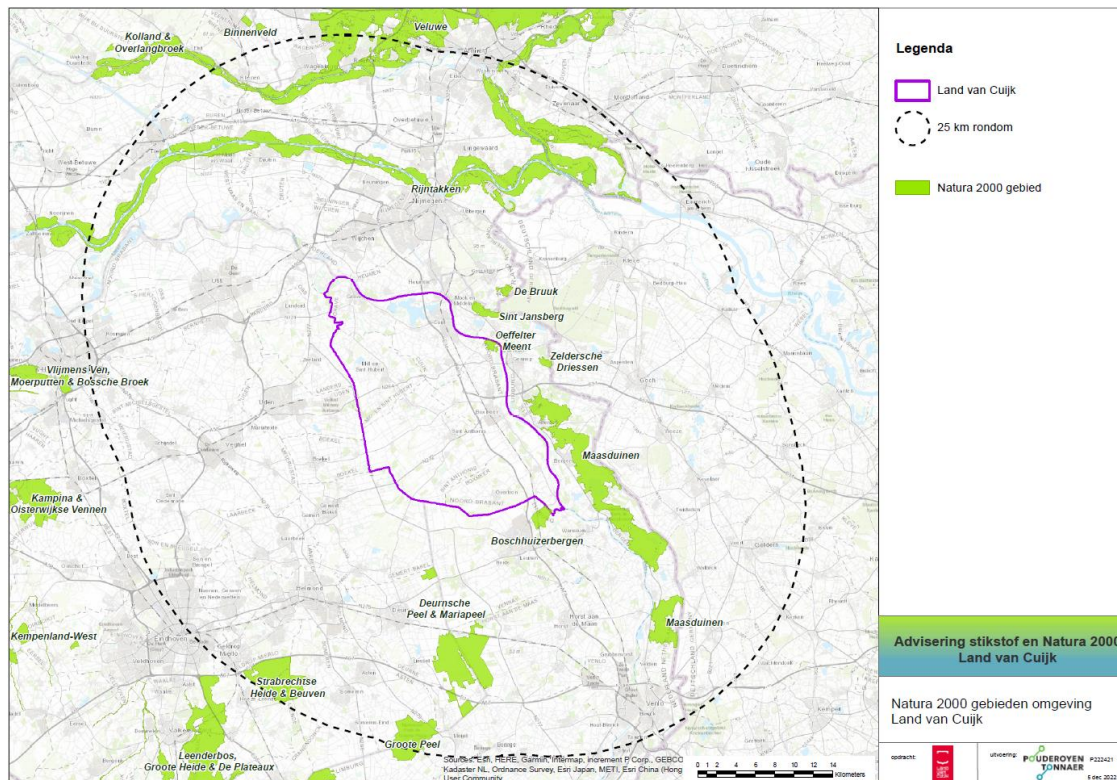
De landbouw neemt in 2017 ongeveer 14% van de emissies van broeikasgassen in Nederland voor haar rekening. Daarbij gaat het om vooral om emissies door veehouderij (dieren en mestopslagen), gewasteelt (door bemesting van landbouwbodems, zowel kunstmest als dierlijke mest) en glastuinbouw (gasverbruik bij verwarming van kassen). De helft van de emissie van broeikasgassen uit de Nederlandse landbouwsector komt uit de veehouderij (dieren en mestopslagen). Circa 70% van de broeikasgasemissies uit de Nederlandse veehouderij komt van de rundveehouderij en circa 20% uit de varkenshouderij. De Brabantse melkkoeien en varkens hebben beiden een aandeel van ongeveer 10% in de broeikasgasemissies van de Nederlandse veehouderij. Voor wat betreft de reductie van broeikasgassen door aanpassing van stallen, ligt het meeste perspectief bij stalsystemen waar de mest bij de bron gescheiden wordt, de verse mest uit de stal wordt verwijderd en ter plaatse wordt vergist of afgevoerd naar een centrale mestverwerker om daar verder te worden bewerkt.

Het PBL heeft becijferd dat bij de huidige omvang van de veestapel een reductie van de broeikasgassen uit de veehouderij tot 10 Mton in 2050 maximaal haalbaar is, mits alle nu bekende mogelijke technische en overige maatregelen maximaal en effectief te worden ingezet. In dat scenario zou de veehouderij verantwoordelijk zijn voor de volledige maximale jaarlijkse broeikasgasuitstoot in Nederland, uitgaande van de afgesproken klimaatdoelen. Dit is geen reëel perspectief, omdat elders in de maatschappij de emissies dan naar nul teruggebracht zouden moeten worden. Een verdere reductie van uitstoot uit de veehouderij (en andere sectoren) is noodzakelijk en bij de huidige stand van de technologie zal de veestapel moeten krimpen om de klimaatdoelen te halen. Toepassing van nieuw te ontwikkelen kennis en technologie kan dat wellicht deels opvangen, maar hoeveel dat oplevert blijft onzeker. Het is zeer waarschijnlijk dat ook dan een krimp van de veestapel noodzakelijk zal zijn om de klimaatdoelen op de langere termijn te halen.

De reductieopgave v.w.b. de uitstoot van broeikasgassen is groot en zal impact hebben op de omvang van de veestapel, zeker voor de langere termijn (2050). Maar deze opgave is tot op heden niet geconcretiseerd naar individuele bedrijven. Op korte termijn (tot 2030) zal deze opgave nog niet vertaald zijn in emissie-eisen per bedrijf op het gebied van broeikasgassen.

Opgave reductie stikstof

Binnen een afstand van 25 km rondom het grondgebied van de gemeente Land van Cuijk liggen meerdere Natura2000-gebieden. Meest relevant voor de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen in de gemeente zijn (afhankelijk van de ligging van de veehouderij): Oeffelter Meent, Sint Jansberg, Maasduinen, Boschhuizerbergen en Deurnesche Peel & Mariapeel.

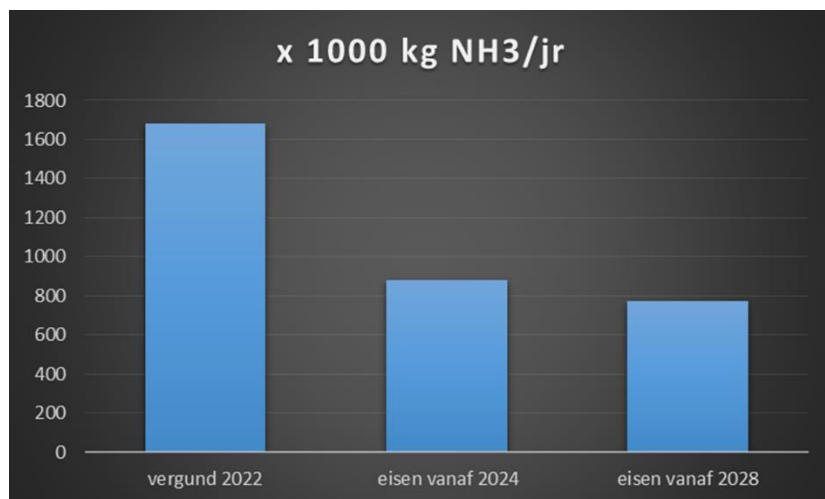

Figuur 16: Ligging Natura2000-gebieden in en in de omgeving van de gemeente Land van Cuijk

De invloed van de provinciale gebiedsplannen in het kader van het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG) heeft een grote invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderijen. Er ligt vanuit het rijk een grote reductieopgave voor ammoniak in 2030 ten opzichte van 2018. Het verduurzamen van stallen (minder ammoniakemissie per dierplaats), krimp van de veestapel en minder aanwending van mest op agrarische gronden zijn belangrijke maatregelen om die reducties te bereiken.

Verder moeten verouderde stallen vanaf 2024 voldoen aan de staleisen voor ammoniakemissie in de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Aanpassen van stallen zorgt veelal indirect ook voor een reductie van geuremissies, zie de toelichting in hoofdstuk 3. Er zullen naar verwachting ook een aantal veehouderijen in de gemeente Land van Cuijk deelnemen aan de LBV- of LBV+-regeling en op basis hiervan de veehouderij gaan beëindigen.

De reductieopgave m.b.t. de emissie van ammoniak uit stallen van veehouderijen in de gemeente is in de volgende afbeelding weergegeven. Hierbij is uitgegaan van de vergunde dierplaatsen in 2022 en een gelijkblijvende veestapel

Figuur 17: Emissies van ammoniak uit stallen van veehouderijen in Land van Cuijk: vergund in 2022 en op basis van emissie-eisen provinciale omgevingsverordening, eisen vanaf 2024/2026 en 2028 (bron: BVB/KRD en eisen interim omgevingsverordening,, bewerkt door Pouderoyen Tonnaer, maart 2023)

In het rapport “Onderzoek effecten maatregelen landbouw voor stikstof en klimaat” (december 2023) dat is opgesteld in opdracht van de provincie Noord-Brabant, is het volgende geconcludeerd:

- Emissiereducties in de stal door modernisering van verouderde stallen en inzet van technieken om stalemissies te reduceren zijn van belang voor het halen van het reductiedoelen. Zelfs bij een mindere werking van emissiearme stalsystemen. Maar gelet op onzekerheden m.b.t. de werking van emissiearme stalsystemen en –technieken in de praktijk en onzekerheden m.b.t. de uitvoerbaarheid, zijn er aanvullende maatregelen nodig om te borgen dat het doel m.b.t. emissiereductie kan worden gehaald. Zoals een aanzienlijke krimp van de veestapel en het Brabant-breed verminderen van de emissies t.g.v. aanwending van mest. Met een dergelijke combinatie van maatregelen ligt het halen van het reductiedoel voor ammoniak binnen bereik.
- De doorrekening van het effect van het halen van de stikstofreductiedoelen die door het rijk zijn gesteld voor de verschillende binnenlandse sectoren laten zien dat ook na het bereiken van deze reducties in 2030 of daarna, de stikstofdepositie op het grootste deel van het areaal van het Brabants Natura2000-gebied hoger is dan de kritische depositiewaarde. Een verdere reductie van de stikstofemissies en –deposities en een verdere reductie van de emissies van broeikasgassen uit de landbouw (zeker voor de periode tot 2050) ligt op basis van de huidige inzichten alleen binnen bereik bij een sterke reductie van de veestapel. Dit omdat mogelijkheden om de emissie van stikstof en broeikasgassen via technische- en management-maatregelen te reduceren, begrensd zijn.

Verwachte ontwikkeling op de langere termijn

Op de langere termijn (2030 – 2050) zal de impact van de stikstof- en klimaatopgave (een sterke reductie van de emissie van ammoniak en broeikasgassen uit o.a. stallen van veehouderijen) doorwerken in de emissies van geur uit stallen van veehouderijen en zeer waarschijnlijk ook op de omvang van de veehouderij. Uitgaande van een verwachte krimp van de veestapel in combinatie met eisen van de overheid t.a.v. het beperken van emissies (stikstof, broeikasgassen, fijn stof en geur) in huisvestingssystemen en bij de aanwending van mest, zal de geurbelasting naar verwachting verder afnemen en het aantal stoppende c.q. gestopte veehouderijen verder toenemen.

De invloed van landelijk en provinciaal beleid ten aanzien van stikstof, klimaat en water op de ontwikkeling van de veehouderij en de hoeveelheid dieren is groot en dit heeft een bepaalde doorwerking naar de geuruitstoot en geurbelasting door veehouderijen. Maar dit beleid heeft een andere focus dan het oplossen van knelpunten ten aanzien van geur. De autonome ontwikkeling gaat naar verwachting de bestaande overbelaste situaties en knelpunten ten aanzien van geur uit stallen niet oplossen zonder aanvullend geurbeleid vanuit de gemeente ten aanzien van veehouderijen.

5.2 Mogelijke ontwikkeling geurbelasting in de toekomst

Op basis van de verwachte ontwikkeling zoals geschetst in de vorige paragraaf, zijn een aantal scenario's geformuleerd om een beeld te kunnen geven van de verwachte ontwikkeling van de geurbelasting. De volgende scenario's zijn daarbij geformuleerd en vergelen met de huidige vergunde situatie:

- De actueel vergunde situatie, maar waarbij stallen aangepast zijn aan de eisen uit de provinciale omgevingsverordening die gelden vanaf 2024 en 2026/2026.
- De actueel vergunde situatie, maar stalsystemen zijn toegepast die zorgen voor de hoogste reductie van de emissies van geur
- Een scenario die uitgaat van 20% krimp van de veehouderij. Ingegeven door beëindigingsregelingen en opgaven in het rijks- en provinciaal beleid.
- Een scenario die uitgaat van modernisering van de stallen en een krimp van 20% van de veehouderij

Geen scenario die uitgaat van een toename van de veestapel en vergunde emissies

Gezien de opgaven op het gebied van natuur, water en klimaat (waaronder stikstofreductie en reductie broeikasgassen), actuele ontwikkelingen en beperkingen voor veehouderijen die willen uitbreiden ten aanzien van met name stikstof, geur, fijn stof en endotoxinen, de verschillende opkoopregelingen/stoppersregelingen en planologische beperkingen, is een "groeiscenario" (veestapel en emissies) voor de veehouderij in de gemeente Land van Cuijk niet als realistisch aangemerkt. Dit betreft groei ten opzichte van de vergunde situatie in 2023.

Ook speelt hierbij mee dat er binnen de gemeente Land van Cuijk relatief veel grote toekomstgerichte intensieve veehouderijen zijn die al voldoen aan de stal-eisen voor ammoniak van de provincie Noord-Brabant en de veelal daarmee gepaarde schaalvergroting al gerealiseerd hebben. Ook de ontwikkelingen in de periode tussen 2007 en 2023 laten zien dat een groei van de veestapel en emissies niet past bij de trendmatige ontwikkeling in de afgelopen jaren.

Uit onderzoek volgt op basis van de huidige landelijke maatregelen (de LBV-regelingen en het afschaffen van de derogatie) een inschatting van gemiddeld 10% krimp als landelijke autonome ontwikkeling voor de veehouderij. Uit studies van Wageningen UR (WUR) ten behoeve van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) volgt voor de provincie Noord-Brabant een inschatting van gemiddeld 20% tot 30% krimp van de veehouderij (*WUR-rapport "Scenariostudie naar doelen en doelrealisatie in het kader van het NPLG", rapportnummer 3236, januari 2023*).

Omdat de gemeente Land van Cuijk veel toekomstgerichte bedrijven heeft kan 20% krimp als een reële autonome ontwikkeling worden beschouwd zonder het krimpscenario te overschatten.

5.3 Mogelijke ontwikkeling achtergrondbelasting

In de volgende tabellen is de mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting weergegeven, uitgaande van verduurzaming van stallen (tabel 13) en uitgaande van de combinatie verduurzaming van stallen en krimp van de veestapel (tabel 14).

Tabel 13: Aantallen objecten per klasse achtergrondbelasting vergunde situatie, geen krimp veestapel

Achtergrond-belasting klasse Ou	vergund	%	Correctie IOV staleisen 2024	%	Minimale geuremissies	%
0-5	31.355	78%	32.653	82%	37.207	93%
5-10	7.807	20%	6.726	17%	2.581	6%
10-20	748	2%	555	1%	205	1%
> 20	113	0,3%	89	0,2%	30	0,1%
	40.023		40.023		40.023	

* Verblifsobjecten BAG met gebruiksdoel (tevens) wonen, gezondheid, onderwijs, stand- of ligplaats (conform ODZB). Niet behorend bij een bestaande veehouderij, niet behorend bij een voormalige veehouderij gestopt na 19 maart 2000.

Tabel 14: Aantallen objecten per klasse achtergrondbelasting vergunde situatie met 20% krimp

Achtergrond-belasting klasse Ou	Vergund en 20% krimp	%	Correctie IOV staleisen 2024 en 20% krimp	%	Minimale geuremissies en 20% krimp	%
0-5	34.894	87%	35.994	90%	37.207	93%
5-10	4.696	12%	3.653	9%	2.581	6%
10-20	378	1%	330	1%	205	1%
> 20	55	0%	46	0%	30	0%
	40.023		40.023		40.023	

* Verblifsobjecten BAG met gebruiksdoel (tevens) wonen, gezondheid, onderwijs, stand- of ligplaats (conform ODZB). Niet behorend bij een bestaande veehouderij, niet behorend bij een voormalige veehouderij gestopt na 19 maart 2000.

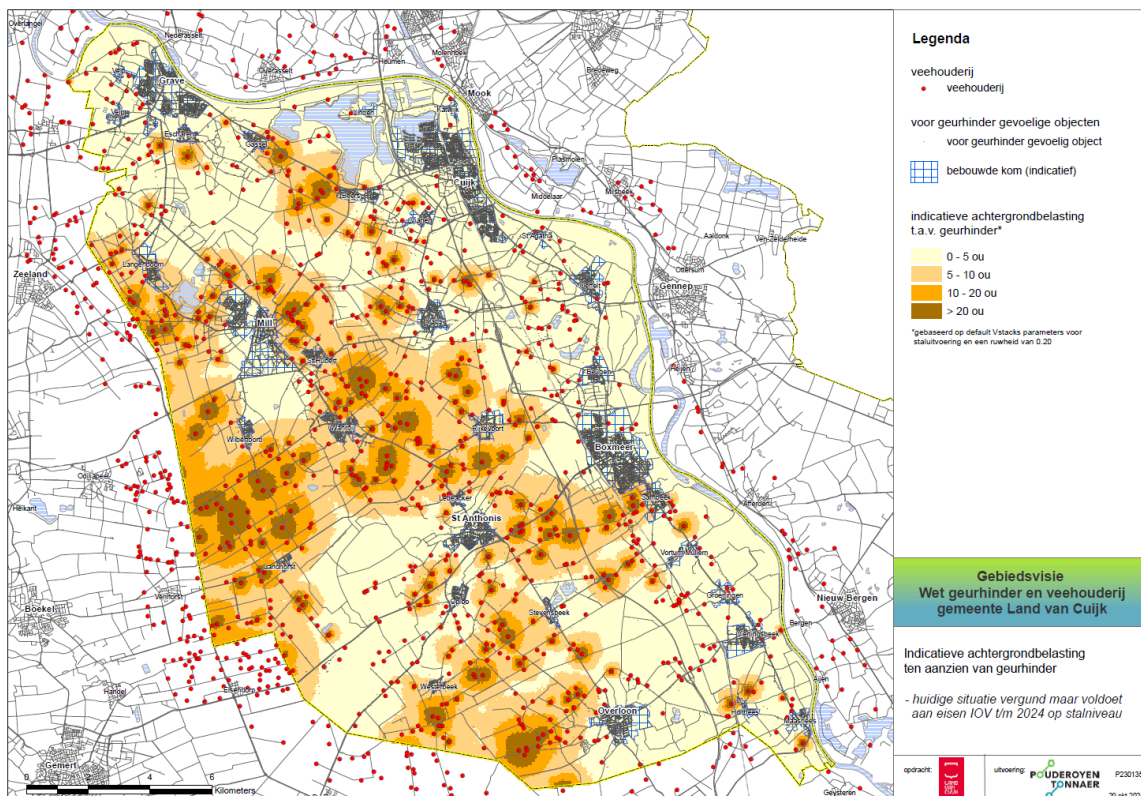
Uit tabel 13 en 14 is het volgende af te leiden:

- De geurbelasting meent bij verduurzaming van stallen op basis van de provinciale eisen vanaf 2024/2026 sterk af. Die afname kan v.w.b. geur dan sterker, als er ook wordt gestuurd op een afname van de geurbelasting (extra afname emissies en/of verminderen geurbelasting door maatregelen m.b.t. de verspreiding van geur
- Verduurzaming van stallen in combinatie met een krimp van de veestapel leidt tot een verdere verlaging van de geurdeken (achtergrondbelasting). Ook bij dat scenario heeft het extra sturen op vermindering van overbelaste situaties een positief effect
- Ook bij een combinatie van verduurzaming van stallen en krimp veestallen resteren er situaties met een hoge geurbelasting, vooral in het buitengebied.

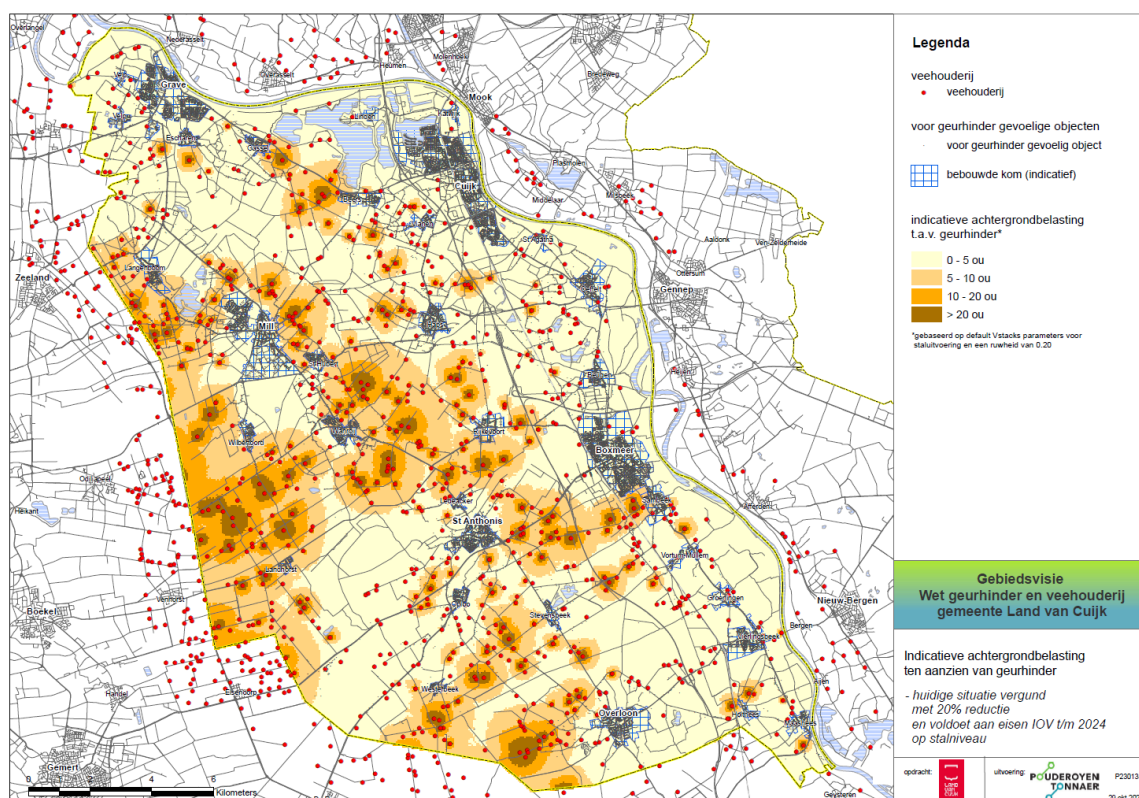
Onderstaande kaarten laten de berekende achtergrondbelasting zien voor de volgende scenario's:

- Vergund gecorrigeerd met de staleisen vanaf 2024-2026
- Vergund gecorrigeerd met de staleisen vanaf 2024-2026 en uitgaande van een krimp van 20%

In de bijlagen zijn ook kaarten opgenomen van andere scenario's.

Figuur 18: Scenario achtergrondbelasting geur: vergund gecorrigeerd op basis van eisen IOV 2024 (Kaart H)

Figuur 19: Scenario achtergrondbelasting geur: vergund met 20% krimp en gecorrigeerd op basis van eisen IOV 2024 (Kaart K)

Onderzoek naar de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting laat zien dat de bestaande knelpunten/overbelasting bij ongewijzigd beleid verminderen maar niet volledig verdwijnen. Er zal vooral sprake zijn van afname van de geurbelasting en eventuele geuroverlast door stoppende veehouderijen (autonoom en op basis van regelingen van rijk en provincie). Aanvullend kan er sprake zijn van emissiereductie vanwege de werking van geurnormen en innovatieregelingen.

Het risico op toename van de geurbelasting op woningen door uitbreidende veehouderijen wordt als klein ingeschat. Groei van individuele veehouderijlocaties zal in veel gevallen gepaard (moeten) gaan met een afname van de geurbelasting op omliggende woningen.

Risico op nieuwe geuroverlast is vooral te verwachten voor nieuwe woningen c.q. functieveranderingen op locaties van stoppers / reeds gestopte veehouderijen, gelegen nabij blijvende of ontwikkelende intensieve veehouderijen. En door opvulling van de zogenaamde latente ruimte op veehouderijlocaties nabij woningen in buitengebied, bij (zijwaartse) uitbreidingen van veehouderijen.

5.4 Melkveehouderij en vaste afstanden

De geurverordeningen van de verschillende voormalige gemeenten bevatten afwijkende vaste afstanden: kleinere afstanden voor extensieve (melk)veehouderijen en grotere afstanden voor grote melkveehouderijen; mét en zonder een staffeling naar aantallen melkkoeien.

De grotere afstanden zijn vastgesteld vanwege de trend in schaalvergroting bij melkveehouderijen na het verruimen van het melkquotum in de periode 2005-2014, het overschrijden van het melkquotum in de jaren voorafgaand aan afschaffing van het melkquotum en het einde daarvan per 1 april 2015. De bedrijven die naar aanleiding hiervan in aantallen melkkoeien hebben uitgebreid, hebben deze mogelijkheid tot uitbreiden over het algemeen ook gerealiseerd. Het fosfaatreductieplan 2017 en de invoering van fosfaatrechten per 1 januari 2018 hebben het aantal melkkoeien weer laten dalen. Ook was de invoering van fosfaatrechten een prikkel om minder vrouwelijk jongvee aan te houden, waardoor ook het aantal jongvee na 2018 is afgenomen.

De vergunde omvang van melkveehouderijen in de gemeente Land van Cuijk in 2023:

- 212 bedrijven met minder dan 200 melkkoeien
- 38 bedrijven met 200-300 melkkoeien
- 7 bedrijven met 300-400 melkkoeien
- 12 bedrijven met 400-1000 melkkoeien

Vergroten van vaste afstanden naar gelang de omvang van de melkveestapel heeft in 2023 geen noodzaak meer. Komende jaren wordt een verdere daling van het aantal melkkoeien en bijbehorend jongvee verwacht, ten gevolge van opkoopregelingen (hierdoor daalt het aantal beschikbare fosfaatrechten en daarmee ook het aantal mogelijke melkkoeien), staleisen ten aanzien van ammoniak, mogelijk eisen t.a.v. de grondgebondenheid en andere ontwikkelingen in het kader van het landelijke- en provinciale stikstof-, klimaat- en mestbeleid.

5.5 Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-locaties)

Het aantal VAB-locaties zal toenemen de komende jaren. Op deze locaties moet een geschikte herontwikkeling en herbestemming plaatsvinden om leegstand in het buitengebied te voorkomen. Een belangrijk provinciaal uitgangspunt voor het buitengebied is het verbreden van de plattelandseconomie door -onder voorwaarden- nieuwe economische dragers toe te laten in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). De voorwaarden richten zich op het voorkomen van negatieve effecten of beperking op de omgeving en een goede landschappelijke inpassing en eventueel sloop. De voorkeur gaat uit naar hergebruik door de sector zelf. Indien dat niet mogelijk is komen andere functies, zoals wonen, toerisme en zorg in beeld, mits daarbij sprake is van een kwaliteitsverbetering. Vanuit de dynamiek van gebieden past hierbij een gebiedsgerichte benadering. Veel principeverzoeken voor VAB-locaties zien toe op een woonbestemming of een bestemming waarbij wonen een nadrukkelijk onderdeel uitmaakt van het beoogde gebruik. Een functieverandering naar een (niet-agrarische) bedrijfsbestemming staat op een tweede plaats. Vooral in gebieden met een sterke concentratie aan intensieve veehouderijen bepaalt de geurbelasting of een wijziging naar een woonfunctie (of met wonen vergelijkbaar) mogelijk is.

Voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen die zijn gestopt na 19 maart 2000, maar ook nieuwe woningen ter plaatse van voormalige veehouderijlocaties (zoals Ruimte voor Ruimte woningen) worden wettelijk niet beschermd door voorgrond geurnormen (de geurbelasting van individuele veehouderijen), maar alleen door minimale afstanden. Bij hergebruik van de voormalige bedrijfswoning of veehouderijlocatie is er risico op (geur)overlast als deze dichtbij blijvende of groeiende intensieve veehouderijen ligt en kunnen er op de langere termijn nieuwe geurproblemen ontstaan voor (toekomstige) bewoners én voor intensieve veehouderijen die willen ontwikkelen. Dit probleem speelt vooral in de gebieden met een sterke concentratie van intensieve veehouderijen.

Onder de huidige Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en het Activiteitenbesluit (Ab) gelden voor 'voormalige bedrijfswoningen behorende bij een veehouderij die gestopt is na 19 maart 2000' geen geurnormen voor de vergunningverlening, maar alleen vaste minimumafstanden.

Voor de beoordeling van de achtergrondbelasting (de cumulatieve geur uit stallen van veehouderijen) heeft de gemeente beleidsvrijheid hoe voormalige bedrijfswoningen dienen te worden getoetst. De gemeente zal bij ruimtelijke procedures een beoordeling van het woon- en leefklimaat moeten opnemen; ook voor (voormalige) bedrijfswoningen.

Ook onder de Omgevingswet behouden gemeenten beleidsvrijheid. In het Omgevingsplan kan de gemeente regels (algemene regels, beoordelingsregels voor vergunningverlening of omgevingswaarden) voor geur vastleggen. Bijvoorbeeld door voor voormalige bedrijfswoningen (of voor andere gebieden en functies) vast te leggen hoe vergunningen worden getoetst aan de cumulatieve geurbelasting. Om de (toekomstige) bewoners meer te beschermen tegen een te hoge cumulatieve geurhinder door veehouderijen of om juist een hogere geurbelasting als aanvaardbaar te benoemen, zodat er meer mogelijkheden voor functiewijziging ontstaan. Dit gemeente moet ook onder de Omgevingswet beoordelen of waarden, afstanden of gebruiksregels in het omgevingsplan leiden tot een aanvaardbaar hinderniveau. De gemeente kan zelf bepalen welke mate van geurhinder ze aanvaardbaar vindt.

6 Ontwerp geurverordening en beleidsregel

6.1 Sturen op vermindering overbelaste situaties

Het onderzoek dat is uitgevoerd voor deze geurgebiedsvisie geeft inzicht in de geurbelasting van meerdere veehouderijen samen en de verwachte relatie tussen de cumulatieve geurbelasting en kans op geurhinder. Op basis van de ontwikkeling in de periode 2007-2023 en de voorziene krimp van het aantal dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld (zoals varkens en pluimvee), en een verdere afname van het aantal veehouderij-locaties waar dieren met een geuremissiefactor worden gehouden, is een afname van de geurbelasting door veehouderijen te verwachten. Op de langere termijn (2035 – 2050) zal de impact van de klimaatopgave (een sterke reductie van de broeikasgassen) doorwerken in de emissies vanuit de veehouderij en zeer waarschijnlijk ook op de omvang van de veehouderij in Land van Cuijk.

Modernisering van oudere stallen vanwege de provinciale ammoniakeisen gaan naar verwachting gepaard met schaalvergroting op locaties van blijvende intensieve veehouderijen. Dat kan gepaard gaan met een afname van de geurbelasting, maar dat is niet altijd een vanzelfsprekendheid. Op locaties waar er wordt geïnvesteerd in modernisering van stallen neemt het dierplaatsen vaak toe en wordt de milieuwinst door modernisering deels teniet gedaan. Vooral vanwege nieuwe functies (met name wonen en niet agrarische bedrijfsfuncties) op locaties van gestopte of stoppende veehouders kan er sprake zijn van een hogere geurbelasting ten opzichte van het gewenste beschermingsniveau voor de nieuwe (veelal woon- of bedrijfs)functie.

Strengere voorgrond geurnormen zijn op basis van adviezen van de GGD zeker voor bestaande woongebieden en woningen in het buitengebied te overwegen. Strengere voorgrond geurnormen bieden extra bescherming tegen geurhinder en extra sturing op afname van de geurbelasting bij ontwikkelingen van (intensieve) veehouderijen in overbelaste situaties (de locaties van de blijvers). Strengere geurnormen beperken de ontwikkeling van veehouderijen en kunnen een kostprijsverhogende werking hebben voor veehouderijen. Strengere geurnormen kunnen ook leiden tot extra beperkingen voor functieveranderingen in de omgeving van veehouderijen vanwege de 'omgekeerde werking'.

De gemeente Land van Cuijk wil de huidige geurnormen harmoniseren, maar de landelijke basis (jurisprudentie en wetgeving) is niet stabiel. Ingestoken is op vereenvoudiging van de gemeentelijke geurnormen, het actualiseren van de kaart en begrenzing van met name de 'bebouwingscontour geur'. Verder wordt geanticipeerd op de aankondiging van aanpassing van de landelijke regelgeving en de jurisprudentie. Bijstelling van het geurbeleid voor de gemeente Land van Cuijk kan nodig zijn als tussentijds landelijk de geurregels veranderen. Wanneer daar duidelijkheid over komt is onzeker.

Tabel 15: Afwegingen bij gemeentelijke geurnormen voorgrondbelasting

Strengere geurnorm (lage waarde) Grotere vaste afstand Hogere geurbelasting niet aanvaardbaar	Soepelere geurnorm (hoge waarde) Kleinere vaste afstand Hogere geurbelasting wel aanvaardbaar
Extra bescherming tegen geurhinder	Minder bescherming tegen geurhinder
Bij ontwikkeling veehouderij sturen op afname geurbelasting	Minder sturen op afname geurbelasting bij ontwikkeling veehouderij
Meer knelpunten voor functieveranderingen, zoals nieuwe woningen, nabij veehouderijen	Minder knelpunten voor functieveranderingen, zoals nieuwe woningen, nabij veehouderijen
Beperking ontwikkeling veehouderij of extra randvoorwaarden bij ontwikkeling	Meer ruimte ontwikkeling veehouderij of minder randvoorwaarden bij ontwikkeling

De resultaten van het uitgevoerde onderzoek dat er ook bij een combinatie van stoppende veehouderij-locaties (krimp) en modernisering van stallen op locaties van blijvende (intensieve) veehouderijen, er overschrijdingen van de GGD-advieswaarden t.a.v. de voor- en achtergrondbelasting resteren. Gelet op de recente rechterlijke uitspraken en de wens om zoveel mogelijk een gezond woon- en leefmilieu voor de inwoners te kunnen bieden, wil de gemeente extra sturen op vermindering van geurbelasting en het voorkomen van nieuwe voor geur overbelaste situaties (overschrijding voorgrondbelasting). Hierbij worden de GGD-advieswaarden ten aanzien van de voorgrondbelasting als belangrijk uitgangspunt genomen.

Op basis van het onderzoek, de GGD-advieswaarden, de recente jurisprudentie, de contouren van de aanpassingen van de landelijke regelgeving en de wens om de geurnormen te harmoniseren en vereenvoudiging van het geurbeleid zijn de volgende conclusies geformuleerd:

- In grote delen van de gemeente wordt al voldaan aan de GGD-advieswaarden. Maar er zijn ook nog gebieden waar de geurbelasting verder moet dalen om te kunnen voldoen aan de GGD-advieswaarden. Een verdere afname van de (cumulatieve) geurbelasting en van (sterk) individueel overbelaste situaties is nodig gelet op gezondheidkundige advieswaarden.
- Het aantal overbelaste situaties moet bij modernisering en ontwikkeling van blijvende veehouderijlocaties worden verminderd.
- Nieuwe geurknelpunten op locaties van stoppende veehouderijen en bij ontwikkeling van nieuwe geurgevoelige functies in de omgeving van blijvende veehouderijen moeten worden voorkomen.
- Aanscherping van geurnormen alleen is onvoldoende sturend voor oplossen bestaande knelpunten. Er moet een gerichte aanpak komen voor een selecte groep veehouderijlocaties die zorgen voor ernstig overbelaste situaties, gericht op zowel blijvers als stoppers.
- Het onverkort overnemen GGD-adviezen m.b.t. de maximale achtergrondbelasting leidt tot conflicterende situaties of tegengestelde belangen in- en rond de woonkernen en biedt minder mogelijkheden voor functieveranderingen in het buitengebied.
- Er moet rekening gehouden worden met eerder beleid ten aanzien van de veehouderij, zoals de provinciale zoneringen en regels op toepassing van emissiearme stalsystemen.
- Er moet rekening gehouden worden met het belang en behoud van perspectief van blijvende veehouderijen.

Door in de vergunningverlening voor veehouderijen de nieuwe aangescherpte normen als toetsingswaarde te hanteren, zal de vergunde geurbelasting bij een overschrijding van die waarde moeten worden verminderd, in de richting van de GGD-advieswaarde. Zo wordt er bij de blijvende veehouderijen die ontwikkeling gestuurd op het verminderen van overbelaste situaties en worden nieuwe overschrijdingen van de GGD-advieswaarde voorkomen. Ook bij ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van veehouderijen zal er rekening moeten worden gehouden met deze aangescherpte normen. Ook zo kunnen nieuwe knelpunten t.a.v. een te hoge geurbelasting worden voorkomen.

Tegelijkertijd onderschrijft de gemeente het belang van de veehouderij in Land van Cuijk als een economisch gezonde sector. En betekent een aanscherping van de (voorground)norm niet dat die norm op korte termijn gehaald moet- of kan worden.

Veel veehouders hebben in het verleden in goed vertrouwen geïnvesteerd in emissiearme stalsystemen en technieken die de uitstoot van ammoniak, geur en fijn stof beperken. Door tegenvallende prestaties in de praktijk zijn emissiefactoren voor geur naar boven bijgesteld. Dit heeft geleid tot normoverschrijdingen omdat de berekende geurbelasting nu anders is dan tijde van de vergunningverlening. Terwijl de toegepaste technieken juist gevraagd of vereist waren. Daar zal de gemeente rekening mee (moeten) houden.

Ook met het feit dat op veehouderij-locaties waar alle stallen al zijn gemoderniseerd, de praktische en financiële mogelijkheden begrensd zijn om de overbelasting op te heffen. Maar ook heeft dat geleid tot een situatie waarbij een eenmaal zo ontstane normoverschrijding op basis van de standaard wettelijke bepalingen (inclusief de zogenaamde 50% regeling) mag blijven bestaan. Ook als er wel mogelijkheden zijn om de geurbelasting te beperken. Het aanscherpen van de voorgroundnorm leidt bij de toepassing van de 50% tot meer reductie van de geurbelasting dan in een situatie met soepelere geurnormen.

In paragraaf 6.3 is het effect van de voorgestelde aanscherping van de voorgroundnorm van 14,0 OuE/m³ naar 5,0 OuE/m³ geïllustreerd. Een aanscherping van de norm voorkomt ongewenste toenames boven de GGD-advieswaarde en beperkt de opvulling van de eerder vergunde geurbelasting boven de GGD advieswaarde.

Een aanscherping van de geurnormen is een van de instrumenten om de bestaande en resterende overschrijdingen te beperken c.q. terug te dringen. Naast andere instrumenten, zoals een adequate uitvoering van VTH taken, actualisatie van vergunningen (IPPC-bedrijven), het intrekken van latente ruimte (om ongewenste opvulling te voorkomen en om ongewenste blokkades voor de blijvers te verminderen) en een specifieke aanpak voor de zwaarste geuroverschrijdingen.

6.2 Toelichting bij de ontwerp geurverordening

In deze paragraaf is de keuze voor de geurnormen uit de ontwerp geurverordening, zoals deze in december 2023 ter inzage is gelegd, toegelicht. In hoofdstuk 7 en bijlage 4 zijn de ingediende zienswijzen beschreven. Mede op basis van die zienswijzen heeft het college van B&W het voorstel voor actualisatie van de geurnormen aangepast. Dit is ook in hoofdstuk 7 beschreven.

- **Deelgebied A Bebouwde kom – wonen: 1,0 OuE/m³**

De oude geurnormen variëren voor woongebieden in de bebouwde kom van 0,5 OuE/m³ tot 3,5 OuE/m³. Rondom enkele woonkernen zijn in de voormalige geurverordeningen ook strengere normen gesteld voor de kernrandzones. Een strengere geurnorm voor de kern en een iets soepelere geurnorm voor de kernrandzone maakt woningbouw in de kernrandzone makkelijker ten aanzien van de omgekeerde werking. Bij één geurnorm voor alle woonkernen ontstaat uniformiteit. De GGD adviseert voor woongebieden een maximale voorgrondbelasting van 2,0 OuE/m³. Omdat in het voorgestelde geurbeleid de 50%-regeling wordt gerespecteerd wordt bij een norm van 1,0 OuE/m³ -in situaties waarin de geurbelasting hoger is dan 1,0 OuE/m³- feitelijk gestuurd op een geurbelasting van 2,0 OuE/m³. Een norm van 1 OuE/m³ sluit ook meer aan bij de geurnormen voor woongebieden die gelden voor de industrie (streefwaarde 0,5 OuE/m³; richtwaarde 1 OuE/m³).

- **Deelgebied B Bebouwde kom – bedrijventerreinen: 8,0 OuE/m³**

Verblijfsfuncties op bedrijventerreinen behoeven minder bescherming tegen geurhinder van veehouderijen vanwege de aard van het gebied en de functie van de geurgevoelige objecten. De oude geurnormen variëren van 3,0 OUE/m³ tot 14,0 OuE/m³. De GGD adviseert voor werkgebieden een maximale voorgrondbelasting van 2,0 OuE/m³. Een geurnorm van 8,0 OuE/m³ ligt in het midden van de huidige geurnormen. Hiermee wordt ook aangesloten bij de grenswaarde voor de bebouwde kom uit het onderzoek van de GGD en de Universiteit Utrecht en de standaardwaarde voor woningen in het buitengebied in niet-concentratiegebieden. De hindergrafiek van GGD-IRAS lijkt namelijk op de waarden voor de niet-concentratiegebieden. Voor bedrijfsgebouwen waar grootste deel van de dag mensen werkzaam zijn en voor bedrijfswoningen op een bedrijventerrein is, vanwege de sterke menging van functies, dezelfde bescherming als voor burgerwoningen in het buitengebied meer op zijn plaats dan hetzelfde beschermingsniveau voor woningen in woonkernen.

- **Deelgebied C Buitengebied: Gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking excl. zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker: 5,0 OuE/m³**

Dit deelgebied omvat het provinciaal aangewezen 'gebied beperkingen veehouderij', maar alleen rondom woonkernen. Ook bevat dit gebied voor de langere termijn de provinciale 'zoekgebieden verstedelijking'. Alleen het zoekgebied verstedelijking rondom bedrijventerrein Laarakker past vanwege de aard en functie van dit bedrijvenpark niet binnen deelgebied C. Wonen en verblijf is of wordt in de toekomst de primaire functie in dit deelgebied. Intensieve veehouderijen hebben in dit gebied geen uitbreidingsmogelijkheden op basis van de provinciale omgevingsverordening (deze bedrijven hebben een zogenaamd bouwblok op de muur). De oude geurnormen variëren tussen de 3,0 OuE/m³ en 14,0 OuE/m³. De GGD adviseert voor gevoelige functies in het buitengebied een maximale voorgrondbelasting van 5,0 OuE/m³. In het ontwerp is in deelgebied C aangesloten bij het GGD-advies. Omdat de 50%- regeling wordt gerespecteerd wordt er in situatie waarin de geurbelasting hoger is dan 5,0 OuE/m³ gestuurd op een feitelijke geurbelasting boven de 5,0 OuE/m³.

- **Deelgebied D Overig buitengebied en zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein**
Laarakker: 8,0 OuE/m³

De huidige geurnormen in dit deelgebied variëren tussen de 10,0 OuE/m³ en 14,0 OuE/m³. De GGD adviseert voor het buitengebied een maximale voorgrondbelasting van 5,0 OuE/m³. Een aanscherping in de richting van de GGD-advieswaarde is aan te bevelen, maar om ook nog ontwikkelperspectief voor de veehouderijen te behouden, is in het ontwerp aangesloten bij een geurnorm van 8,0 OuE/m³, overeenkomstig de wettelijke standaardnorm die geldt voor het buitengebied in niet-concentratiegebieden. Omdat de 50%- regeling wordt gerespecteerd, wordt er in situaties waarin de geurbelasting hoger is dan 8,0 OuE/m³ gestuurd op een feitelijke geurbelasting boven de 8,0 OuE/m³.

- **Deelgebied E Bebouwde kom - plangebied wonen: 4,0 OuE/m³**

Voorheen zijn geurnormen versoepeld om belemmeringen vanwege nabijgelegen veehouderijen weg te nemen en nieuwe woningbouw mogelijk te maken. Bewoners van deze nieuwe woonwijken worden geacht voorafgaand aan de koop van de nieuwbouwwoning op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van veehouderijen in de directe omgeving en dat de betreffende nieuwe woonwijk alleen gerealiseerd kon worden indien deze minder beschermd zou worden tegen geurhinder dan woningen in de bestaande woonkern. Om te voorkomen dat een dergelijke woonwijk alsnog de omliggende veehouderijen gaat beperken, is deelgebied E 'plangebied wonen' opgenomen. Alleen als de strengere norm voor woonkernen geen impact meer heeft (bijvoorbeeld doordat de betreffende veehouderij is beëindigd of de veehouderij kleinere geurcontouren vergund heeft die het plangebied niet meer overlappen), is de woonwijk opgenomen in deelgebied A 'bebouwde kom – wonen'. Uit onderzoek blijkt dat alleen voor het 'plangebied wonen' in Sambeek het nog steeds noodzakelijk is om de soepelere geurnorm van 4,0 OuE/m³ te handhaven.

Afstanden voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld

Voor de veehouderijen met diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (met name melkveehouderijen) wordt weer aangesloten bij de wettelijke afstanden. Alleen bij deelgebied B 'Bebouwde kom, industrieterreinen' wordt aangesloten bij het buitengebied en de minimale afstand aangepast van 100 meter naar 50 meter. Voor geurgevoelige bedrijfsgebouwen (waar grootste deel van de dag mensen werkzaam zijn) en (bedrijfs)woningen op een industrie-/bedrijventerrein, is vanwege de menging van functies dezelfde bescherming als burgerwoningen in het buitengebied meer op zijn plaats dan de mate van bescherming gelijk stellen aan het beschermingsniveau voor woningen in woonkernen.

6.3 Toelichting bij ontwerp beleidsregel

Bij ieder ruimtelijk plan moet de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat beoordeeld worden, waaronder de cumulatieve geurbelasting; dit is niet nieuw. Een gemeentelijke beleidsregel geeft duidelijkheid over wat de gemeenteraad een aanvaardbaar geurniveau vindt in een bepaald gebied. Het doet recht aan juridische uitspraken waaruit blijkt dat de gemeente hierin beleidsvrijheid heeft, maar dat tegelijkertijd een consistente onderbouwing en afweging van belang is. Een gemeentelijke beleidsregel geeft hier invulling aan.

Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object of de ontwikkeling van een veehouderij sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op geurhinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat de gemeenteraad de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

Toetswaarden aanvaardbare geurbelasting (achtergrond) i.r.t woon- en leefklimaat

De toetswaarden zijn van belang in het kader van ruimtelijke procedures, zoals plannen voor nieuwe woningen of andere voor geurhinder gevoelige functies. En voor procedures onder de Omgevingswet, waarin een toets op de cumulatieve geurbelasting aan de orde is. Hiermee geeft de gemeenteraad aan welk niveau van geurhinder, geur uit stallen van alle veehouderijen samen, als acceptabel wordt aangemerkt. Alleen de voormalige gemeente Sint-Anthonis heeft een beleidsregel hiervoor vastgesteld.

De gemeente Land van Cuijk had nog geen beleidsregel voor het hele grondgebied, maar maakt dergelijke overwegingen wel, bijvoorbeeld in ruimtelijke procedures en bij het beoordelen van principeverzoeken om medewerking te geven aan functieveranderingen. Bij een overschrijding van de provinciale cumulatieve geurnorm moet een veehouder bij vergroting van stalruimte een bijdrage leveren aan de vermindering van die overbelasting. Als een veehouderij wel uitbreidt in dieren maar niet in stalruimte, zijn de provinciale geurnormen niet van toepassing. De provinciale geurnormen zeggen echter niets over de achtergrondbelasting van geur die aanvaardbaar is bij de bouw van nieuwe woningen of andere voor geurhinder gevoelige gebouwen.

- *Toetswaarde 10,0 OuE/m³: bestaande en nieuwe woongebieden bebouwde kom (deelgebied A en E)*

De voorgestelde toetswaarde van 10,0 OuE/m³ achtergrondbelasting voor bestaande en nieuwe woongebieden binnen de bebouwde kom komt overeen met de geurnormering voor de bebouwde kom die de provincie al sinds 2014 aanhoudt voor ontwikkelende veehouderijen (gebaseerd op maximaal 12% gehinderden) en wordt ook zonder de voorgestelde beleidsregel door de gemeente als toetswaarde voor bestaande en nieuwe woongebieden aangehouden bij de beoordeling van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Deze toetswaarde wordt in de voorgestelde beleidsregel concreet vastgelegd en moet voorkomen dat er nieuwe woningen of andere geurgevoelige gebouwen worden gebouwd op plaatsen waar de cumulatieve geurbelasting te hoog is en geuroverlast ervaren kan worden door de toekomstige bewoners. En om duidelijkheid te geven voor inwoners en omwonenden van die woongebieden.

- *Toetswaarde 10,0 OuE/m³: buitengebied in gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones en zoekgebied verstedelijking (deelgebied C)*

De voorgestelde toetswaarde van 10,0 OuE/m³ achtergrondbelasting is in lijn met de gezondheidskundige advieswaarde voor het buitengebied. Deze is voor dit deelgebied strenger dan de provincie hanteert voor veehouderijen die willen uitbreiden in stallen. In dit gebied heeft de intensieve veehouderij geen uitbreidingsmogelijkheden (bouwblok op de muur), is sprake van een toenemende menging van functies en heeft de provincie zoekgebied voor verstedelijking aangewezen.

De gemeenteraad kan in alle deelgebieden gebruik maken van de afwijkingsbevoegdheid, maar vooral in deelgebied C zijn er ruimtelijke ontwikkelingen denkbaar die passend zijn in het gebied, ook al wordt de toetswaarde van 10,0 OuE/m³ (nog) overschreden. Bijvoorbeeld een plan voor één of enkele woning(en) in het buitengebied.

- **Toetswaarde 19,0 OuE/m³: bedrijventerreinen en overig buitengebied (deelgebied B en D)**

In de beleidsregel wordt aangesloten bij de provinciale systematiek, maar in plaats van maximaal 20 OuE/m³ is uit voorzorg gekozen voor 19,0 OuE/m³ als toetswaarde, in aansluiting op de uitspraak van Rechtbank Den Haag van 14 september 2022. Hiermee bewaakt de gemeente de balans tussen de belangen van bewoners en de belangen van de intensieve veehouderij in het licht van deze uitspraak. Dat er nog hoger beroep loopt tegen deze uitspraak en er ook andere uitspraken zijn over de aanvaardbaarheid van geur doet hier niets aan af. Het aantal dieren waarmee nog uitgebreid kan worden zal bij toetswaarde 19,0 OuE/m³ kleiner zijn dan bij toetswaarde 20,0 OuE/m³, maar dit verschil zal in de meeste gevallen beperkt zijn en hangt daarbij af van de specifieke situatie. De provincie biedt gemeenten de vrijheid om strengere toetswaarden vast te stellen.

Als de achtergrondbelasting al boven de toetswaarde(n) ligt kan door veehouderijen die willen uitbreiden in stalruimte gebruik gemaakt worden van de afwijkingsbevoegdheid, indien aangetoond wordt dat de geurbelasting afneemt met minimaal de eigen bijdrage aan de overbelasting. Hier is aansluiting gezocht bij de provinciale systematiek van de geurregeling in de omgevingsverordening. Dit leidt niet tot extra administratieve lasten, omdat bij uitbreiding van veehouderijen de geurtoets voor de omgevingsverordening en de gemeentelijke beleidsregel dezelfde is, maar met een lagere gemeentelijke toetswaarde van 19,0 OuE/m³ buiten de bebouwde kom. De provincie heeft in 2014 een stappenplan opgesteld als hulpmiddel bij het berekenen van de zogenaamde 'proportionele afname' van geur, maar deze berekeningswijze is slechts een hulpmiddel en geen verplichting. Hier sluit de voorgestelde beleidsregel bij aan, omdat veehouderijen en hun adviseurs al sinds 2014 ruime ervaring hebben met het berekenen en onderbouwen hiervan; zowel overeenkomstig het stappenplan van de provincie als met een alternatieve berekeningswijze.

Ten aanzien van de voorgestelde toetswaarden met afwijkmogelijkheid moet erkent worden dat de gezondheidskundige advieswaarden voor delen van de gemeente Land van Cuijk op de middellange termijn buiten beeld blijven. Voor met name de overbelaste gebieden zijn de voorgestelde toetswaarden passender dan de waarden die de GGD adviseert.

Vrijkomende agrarische bebouwing (vab) en nieuwe geurgevoelige gebouwen/functies

De transitie in het buitengebied zal gepaard gaan met een verdere toename van het aantal Vab-locaties. Voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen die zijn gestopt na 19 maart 2000, maar ook nieuwe woningen ter plaatse van voormalige veehouderijlocaties worden wettelijk alleen beschermd door minimale afstanden. Er is risico op geuroverlast als een dergelijke woning dichtbij blijvende en groeiende intensieve veehouderijen ligt. En ook kunnen op de langere termijn nieuwe geurproblemen ontstaan voor (toekomstige) bewoners én voor intensieve veehouderijen die willen ontwikkelen. Dit probleem speelt vooral in de gebieden met een sterke concentratie van intensieve veehouderijen.

Het is van belang om ook bij functiewijzigingen op vab-locaties een grens te stellen ten aanzien van een aanvaardbaar leefklimaat. Dit kan betekenen dat op een locatie waar de achtergrondbelasting onaanvaardbaar hoog is, in beginsel geen medewerking zal worden verleend aan nieuwe geurgevoelige gebouwen en/of functies en dat op de locatie een veehouderijfunctie behouden moet blijven. Of dat eerst gezorgd moet worden dat de geursituatie verbetert. Hiermee worden de toekomstgerichte, blijvende intensieve veehouderijen beschermd en nieuwe geurknelpunten voorkomen. Dit kan nadelige consequenties hebben voor een stoppende veehouderij, maar de Raad heeft beleidsvrijheid om gewenste ontwikkelingen toch mogelijk te maken, al dan niet onder voorwaarden en/of rekening houdend met een concreet voorziene ontwikkeling van de geurbelasting.

De voorgestelde toetswaarden voor achtergrondbelasting zijn van toepassing op plannen voor nieuwe geurgevoelige objecten en op plannen van intensieve veehouderijen voor uitbreiding van stalruimte. De voorgestelde toetswaarden voor de achtergrondbelasting gelden ook voor woningen op een voormalige locatie van een veehouderij (op of na 19 maart 2000 gestopt) en ruimte voor ruimte woningen (als bedoeld in de Wet geurhinder en veehouderij), die planologisch worden toegestaan na de inwerkingtreding van deze beleidsregel. Ook als een bedrijfswoning van een voormalige veehouderij een nieuwe geurgevoelige functie krijgt toegewezen, bijvoorbeeld een woonfunctie (burgerwoning) dan zijn de toetswaarden in de beleidsregel van toepassing. Agrarische bedrijfswoningen bij veehouderijen worden niet beschermd tegen geurhinder. Overige agrarische bedrijfswoningen wel. Dit is in lijn met de landelijke geurwetgeving.

De voorgestelde beleidsregel bevat een afwijkingsbevoegdheid die de gemeenteraad kan toepassen. De gemeenteraad moet per situatie een belangenafweging kunnen maken. Vandaar geen 'moet-bepaling', maar een 'kan-bepaling'. De gemeenteraad behoudt met de voorgestelde beleidsregel dezelfde beleidsvrijheid die de Raad zonder beleidsregel ook al heeft en kan ruimtelijke ontwikkelingen in overbelaste situaties toestaan, maar hier moet wel een goed gemotiveerde besluitvorming aan ten grondslag liggen. De beleidsregel stelt daarom kaders voor de afwijkingsbevoegdheid, om te duiden in welke situaties afgeweken kan worden. De kaders onder bullet 2 en 3 zijn specifiek bedoeld voor ontwikkelingen bij veehouderijen.

Maatwerk-aanpak overbelaste situaties aandachtsgebieden

In het ontwerp is een maatwerk-benadering opgenomen in de vorm van het (mogelijk) stellen van aanvullende eisen voor veehouderijen die een relevante bijdrage hebben in een hoge geuroverlast op omliggende woningen en die nog mogelijkheden hebben om de geuroverlast te verminderen. De gemeente heeft de 'aanpak overbelaste situaties' al gestart als afzonderlijk project/traject. Hiervoor vindt ook afzonderlijke besluitvorming plaats.

De maatwerk-aanpak richt zich op knelpunten in aandachtsgebieden. Het ligt voor de hand deze aanpak primair te richten op die veehouderijen die tot dusverre weinig tot geen stappen hebben gezet met betrekking tot de reductie van hun eigen geurbelasting naar de omgeving en waarbij sprake is van overschrijding van de huidige geurnormen.

Hierin heb je de volgende mogelijkheden:

1. het stellen van aanvullende eisen bij ontwikkelingen van intensieve veehouderijen de overbelasting van geur veroorzaken (afwijken 50% regeling);
2. en het eisen van reductie van de geurbelasting bij bedrijven die niet ontwikkelen (aanpak zogenaamde stilzitters).

Als er sprake is van een overschrijding van de gemeentelijke geurnorm, moet minimaal 50% van die overschrijding worden verminderd door het nemen van maatregelen om de geurbelasting te verminderen. In de voorgestelde beleidsregel is opgenomen dat deze 50% kan worden beperkt bij overschrijding van de standaard landelijke normen (= 3,0 OuE/m³ voor de bebouwde kom en 14,0 OuE/m³ voor het buitengebied). De standaard landelijke normen zijn soepeler dan de voorgestelde gemeentelijke normen. De 50%-regeling moet gezien worden als een overgangsregeling, maar met de mogelijkheid om de ruimte voor uitbreiding in overbelaste situaties te begrenzen.

De mogelijkheid om af te wijken van de 50% regeling is opgenomen in een artikel uit de Crisis- en Herstelwet. De duur van deze experimentele regeling loopt af per 1-1-2025, maar het Rijk werkt aan een verlenging tot 1-1-2030. In uitspraken van de rechter is er gevraagd naar een onderbouwing van toepassing van de 50%-regeling in (sterk) overbelaste situaties. Met het begrenzen van de 50% regeling is invulling gegeven aan de motivatie-eis. Uit meerdere rechterlijke uitspraken blijkt dat het onverkort toepassen van de 50%-regeling leidt tot juridische knelpunten.

Afwijken van standaard toepassing van de 50% regeling

Uit het onderzoek blijkt dat de meeste normoverschrijdingen in de bebouwde kom door een beperkt aantal veehouderijen wordt veroorzaakt. Dat is een belangrijk gegeven voor een maatwerk-aanpak: het aantal de overschrijdingen van de voorgrondbelasting geur in de bebouwde kom kan mogelijk sterk worden verminderd als zou blijken dat de geurbelasting ten gevolge van die veehouderijen sterk kan worden verminderd. Dat wordt vooral van belang geacht voor de woongebieden binnen de bebouwde kom. Dat is een belangrijk gegeven voor een aanscherping van de norm voor de woongebieden in de bebouwde kom gecombineerd met een maatwerk-aanpak: het aantal de overschrijdingen kan sterk worden verminderd als de geurbelasting ten gevolge van die veehouderijlocaties wordt teruggebracht.

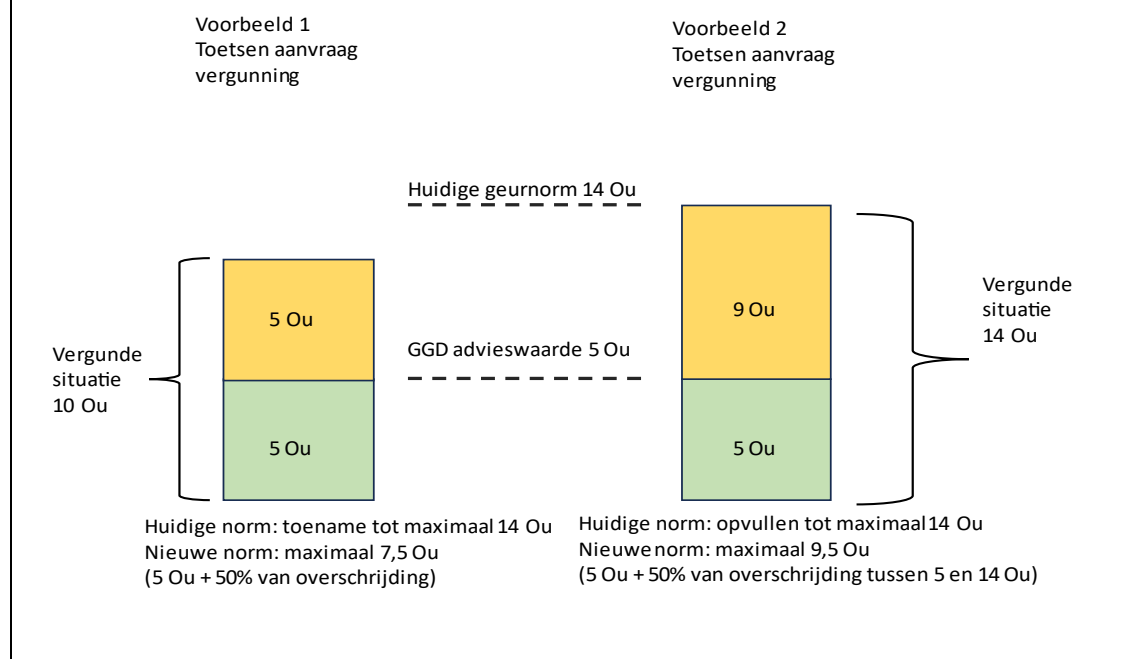
Voor de indicatieve normoverschrijdingen in het buitengebied zijn er meerdere veehouderijlocaties die deze overschrijdingen veroorzaken, maar zijn er wel een beperkt aantal locaties die voor relatief veel normoverschrijdingen zorgen. Ook daarvoor is een maatwerk-aanpak van belang. Dat kan door bij ontwikkelplannen af te wijken van de 50% regeling (zoals navolgend beschreven). Maar ook als er geen sprake is van een ontwikkelplan in gesprek te gaan met de ondernemer.

Bij ontwikkelplannen van veehouderijen wil de gemeente rekening houden met de (on)mogelijkheden om de geurbelasting zo veel mogelijk te beperken. Onder andere door de mogelijkheid toe te passen om in individuele gevallen af te wijken van de standaard 50%-regeling bij overschrijding van de (voorgrond) geurnorm.

De gemeente wil die mogelijkheid blijven bieden voor de normoverschrijding tussen de voorgestelde aangescherpte norm en de huidige (standaard) wettelijke norm. Bij overschrijding van de huidige (standaard) wettelijke norm (die sinds 2007 gelden) wil de gemeente extra sturen op afname van de geurbelasting op woningen van omwonenden. Vooral bij overschrijdingen van de standaardnorm van het buitengebied (14,0 OuE/m³) en van de standaardnorm voor woongebieden in de bebouwde kom (3,0 OuE/m³).

Veehouderijen die nu al de geurnormen overschrijden zitten in de meeste gevallen niet 'op slot', maar zullen bij ontwikkeling wel meer inspanningen moeten leveren om de geurbelasting op geurgevoelige objecten te verminderen. Dat kan door middel van inzet van emissie reducerende technieken zoals luchtwassers, maar ook door het verplaatsen van het uitstroompunt, verhogen van de uitstroomhoogte en/of verhogen van de uitstroomsnelheid. Veel veehouderijen hebben nog mogelijkheden om de geurbelasting verder te verlagen en kunnen bij een overschrijding van de norm nog steeds ontwikkelen, maar zullen daarvoor de geurbelasting wel verder moeten verlagen. Dit is een gewenst effect.

De gemeente Land van Cuijk wil bij ontwikkeling van veehouderijen gebruik te maken van de bevoegdheid om in individuele gevallen af te kunnen wijken van de zogenaamde 50%-regeling. Namelijk in die situaties waarbij er sprake is van overschrijding van de wettelijke voorgrondnorm en waarbij concrete mogelijkheden zijn om via de inzet van beschikbare en betaalbare technieken de geuremissie en geurbelasting te beperken. In onderstaand schema is dat geïllustreerd.

7 Zienswijzen en wijzigingen voor vaststelling

7.1 Ingekomen zienswijzen

Naar aanleiding van de publicatie van de ontwerp geurverordening zijn 29 schriftelijke zienswijzen ontvangen van veehouderijen, agrarische adviesbureaus, ZLTO afdeling Land van Cuijk, omwonenden van veehouderijen en de Milieuvereniging Land van Cuijk. De zienswijzen zijn beantwoord in een nota van zienswijzen. Naar aanleiding van de beantwoording van de zienswijzen en aanvullende analyses heeft het college van B&W besloten het geurbeleid voor vaststelling te wijzigen ten opzichte van het ontwerp. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 7.2 t/m 7.5.

Wijzigingen geurverordening ten opzichte van ontwerp

- Deelgebied A – bebouwde kom wonen: norm 2,0 OuE/m³ i.p.v. 1,0 OuE/m³;
- Bedrijventerrein Laarakker: behoud norm 14,0 OuE/m³ (nieuw deelgebied F);
- Voormalige LOG-gebieden: norm 10,0 OuE/m³ (nieuw deelgebied G).

In volgende paragrafen 7.2 t/m 7.3 worden de overwegingen van het college van B&W ten aanzien van de gewijzigde geurnormen en extra deelgebieden nader toegelicht.

Wijzigingen normenkaart ten opzichte van ontwerp

- De bebouwingscontouren geur zijn nader beoordeeld en begrenzingen zijn aangepast.

De 'bebouwingscontour geur' staat opgenomen en begrensd op de normenkaart behorende bij de geurverordening. Deze is gewijzigd ten opzichte van het ontwerp. Daar waar de bebouwingscontour is gewijzigd, wijzigt het deelgebied met geurnorm mee.

Uitgangspunten voor de actualisatie van de begrenzing:

- Woningen aan de rand van woongebieden vallen met een marge eromheen binnen de 'bebouwingscontour geur'; dit hoeft niet het hele perceel te omvatten.
- Agrarische bestemde gronden aan de rand van woongebieden vallen buiten de 'bebouwingscontour geur'; ook de gronden binnen een "zoekgebied verstedelijking".
- Sportparken vallen buiten de 'bebouwingscontour geur' als deze aan meerdere zijden niet grenzen aan woongebied;
- Recreatieparken en recreatiegebieden vallen buiten de 'bebouwingscontour geur';
- Bedrijventerreinen vallen binnen de 'bebouwingscontour geur'.
- Concrete woningbouwontwikkelingen (minimaal de status van ontwerp) vallen binnen de 'bebouwingscontour geur'.

- Het perceel hoek Buskensweg-Zandsteeg in Sambeek ligt volgens de oude geurverordening in de bebouwde kom van Sambeek en moet ongewijzigd blijven. In het ontwerp is dit perceel foutief aangeduid als deelgebied E: bebouwde kom - plangebied wonen en wordt voor vaststelling gecorrigeerd naar deelgebied A: bebouwde kom - wonen.

Wijzigingen beleidsregel ten opzichte van ontwerp

- De nieuwe deelgebieden F en G worden ook in de beleidsregel overgenomen. Voor deze gebieden blijft de toetswaarde 19,0 OuE/m³;
- In artikel 4 is in de tabel het < teken in de kolom 'voldoende' vervangen door <= teken. In de kolom 'niet-voldoende' is het > teken toegevoegd;
- In artikel 4 eerste bullet is 'en' vervangen door 'en/of'.

7.2 Overwegingen aanpassing geurnormen in de geurverordening voor vaststelling ten opzichte van het ontwerp

In deze paragraaf is de keuze voor de geurnormen uit de geurverordening, zoals deze ter vaststelling wordt aangeboden aan de raad, toegelicht. Mede op basis van die zienswijzen heeft het college van B&W het voorstel voor actualisatie van de geurnormen aangepast ten opzichte van de ontwerp geurverordening.

- Norm 2 Ou deelgebied A 'Bebouwde kom – wonen'

De huidige geurnormen variëren voor woongebieden in de bebouwde kom van 0,5 OuE/m³ tot 3,5 OuE/m³. De GGD-advieswaarde is voor dit gebied maximaal 2,0 OuE/m³. In de ontwerp geurverordening is een voorgrondnorm van 1,0 OuE/m³ voorgesteld. De hoogte/ernst van de geurbelasting in de woongebieden is lager dan die in het buitengebied. Er zijn in de woongebieden / binnen de bebouwde kom ook geen woningen met een cumulatieve geurbelasting van 19,0 OuE/m³ of meer. Voor 7,5% van het totaal aantal veehouderijlocaties is de indicatieve geurbelasting op een verblijfsobject in een woongebied 2 OuE/m³ of meer. Vanwege de zogeheten 'omgekeerde werking' bij de ontwikkeling van woningbouw, kan in een (beperkt) aantal situaties een norm van 1 OuE/m³ ten opzichte van een norm 2 OuE/m³ een extra belemmering betekenen voor een uitbreiding van het woongebied / bebouwde kom. Voor de woongebieden vindt het college daarom een voorgrondnorm van 2 OuE/m³ gerechtvaardigd, wat een wijziging betekent ten opzichte van de ontwerp geurverordening.

Op kaart Q in bijlage 1 is de indicatieve voorgrondbelasting op verblijfsobjecten in deelgebied A weergegeven. Door de aanpassing van de norm van 1 OuE/m³ naar 2 OuE/m³ wordt er via de geurnormen ten opzichte van de ontwerp verordening minder gestuurd op afname van de geurbelasting op verblijfsobjecten met een geurbelasting van 1 OuE/m³ en hoger.

- Overwegingen norm 14 OuE/m³ bedrijventerrein Laarakker

In het verleden heeft de voormalige gemeente Cuijk met de veehouders rondom het bedrijventerrein Laarakker afspraken gemaakt om het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Laarakker mogelijk te maken. De gemeente respecteert de gemaakte afspraken op basis waarvan het bedrijventerrein kon worden gerealiseerd. Voor de betreffende veehouderijen waarop geurnormen van toepassing zijn, hanteert de gemeente het uitgangspunt dat de geurnorm voor bedrijventerrein Laarakker alleen wordt aangescherpt als deze geen impact meer heeft op deze veehouderijen. Naar aanleiding van ingediende zienswijzen zijn de veehouderijen nader geanalyseerd. Omdat op dit moment nog niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de aanscherping van 14 OuE/m³ naar 8 OuE/m³ geen impact heeft voor betreffende veehouderijen, wordt in de geurverordening voor vaststelling de oude geurnorm van 14 OuE/m³ voor bedrijventerrein Laarakker gehandhaafd.

- **Overwegingen norm 10 OuE/m³ voor voormalige LOG-gebieden**

Het ontwerp-geurbeleid is gebaseerd op actueel ruimtelijk beleid, inzichten ten aanzien van de huidige geurregeling en rechterlijke uitspraken. Deze inzichten zijn de laatste jaren aanzienlijk gewijzigd en niet zeker meer hetzelfde als in de tijd dat de voormalige LOG's zijn aangewezen. In de ontwerp geurverordening van 2023 vallen alle voormalige LOG-gebieden onder deelgebied D 'overig buitengebied' met als voorgestelde geurnorm 8 OuE/m³.

In de geurverordeningen van de voormalige gemeente Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis die in 2023 nog in werking waren, werden de voormalige LOG-gebieden niet meer onderscheiden en was de geurnorm voor de voormalige LOG-gebieden gelijk gesteld aan de geurnorm voor de rest van het buitengebied, te weten 10 OuE/m³. Alleen in de voormalige geurverordening van Mill en Sint Hubert (2007, gewijzigd 2014) werd nog een voormalig LOG-gebied onderscheiden met geurnorm 14 OuE/m³.

In het ontwerp zijn de geurnormen voor de voormalige LOG-gebieden aangescherpt van 10-14 OuE/m³ naar 8 OuE/m³. De GGD-advieswaarde voor dit gebied is 5 OuE/m³. De voorgrondnorm van 8 OuE/m³ volgens de ontwerp geurverordening stuurt ten opzichte van een voorgrondnorm van 10 OuE/m³ extra op afname van de geurbelasting op overbelaste verblijfsobjecten in een groot deel van het buitengebied. Voor circa 16% van het totaal aantal veehouderijlocaties is de indicatieve geurbelasting op een verblijfsobject in deelgebied D 8 OuE/m³ of meer.

In de voormalige LOG's is geen sprake van een bijzondere concentratie van verblijfsobjecten met een hoge geurbelasting. Hoewel er relatief weinig sprake is geweest van verplaatsing of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen naar LOG-gebieden, is dit wel een gegeven vanuit het verleden waarop bedrijfsontwikkelingen zijn gebaseerd.

Omwille van uniformiteit moet de geurnorm voor alle voormalige LOG's hetzelfde zijn en versoepeling van de geurnorm is niet de bedoeling. Voor de LOG-gebieden is daarom volgens het college een voorgrondnorm van 10 OuE/m³ gerechtvaardigd en is het passend om de voormalige LOG gebieden te onderscheiden van het overige buitengebied. Dit betekent een wijziging ten opzichte van de ontwerp geurverordening.

Op Kaart R in bijlage 1 is de indicatieve voorgrondbelasting op verblijfsobjecten in deelgebied D weergegeven, inclusief de begrenzing van de LOG-gebieden. Door de aanpassing van de norm van 8 OuE/m³ naar 10 OuE/m³ in de LOG-gebieden wordt er via de geurnormen ten opzichte van de ontwerp verordening minder gestuurd op afname van de geurbelasting op verblijfsobjecten met een geurbelasting van 8 OuE/m³ en hoger in de LOG-gebieden

7.3 Verordening geurhinder en veehouderij Land van Cuijk 2024 voor vaststelling

Voor veehouderijen met diercategorieën waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld (met name varkens, pluimvee, geiten, schapen, vleeskalveren en vleesstieren) zijn in de geurverordening voor vaststelling afwijkende geurnormen voor de voorgrondbelasting van geur opgenomen.

Op de normenkaart, die als bijlage bij de geurverordening wordt gevoegd, zijn de in tabel 16 benoemde deelgebieden begrensd.

Tabel 16: Geurnormen in de geurverordening voor vaststelling

Deelgebied	Huidige geurnormen (voorgondbelasting in OuE/m ³)	Geurnormen voor vaststelling (voorgondbelasting in OuE/m ³)
A: Bebouwde kom - wonen	0,5 - 3,5	2,0
B: Bebouwde kom - bedrijventerrein exclusief bedrijventerrein Laarakker	3,0 – 14,0	8,0
C: Buitengebied: Gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking exclusief zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	3,0 – 14,0	5,0
D: Overig buitengebied, zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	10,0 – 14,0	8,0
E: Plangebied wonen	4,0 – 5,0	4,0
F: Bebouwde kom - bedrijventerrein Laarakker	14,0	14,0
G: Voormalige LOG-gebieden	10,0 – 14,0	10,0

Voor veehouderijen met diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld (met name melkveehouderijen) wordt aangesloten bij de wettelijke afstanden. Bij deelgebied B en deelgebied F wordt aangesloten bij de vaste afstand die geldt in het buitengebied en de minimale afstand aangepast van 100 meter naar 50 meter.

Omdat voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp-geurverordening ter inzage is gelegd, blijft het oude recht (de Wet geurhinder en veehouderij) van toepassing tot de geurverordening van kracht is. Op basis van de overgangsregeling geldt nog de definitie van een 'voor geurhinder gevoelig object' uit de Wet geurhinder en veehouderij. Zie verder de uitleg in paragraaf 7.5.

7.4 Beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder Land van Cuijk 2024

In deze paragraaf is de beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder, zoals deze ter vaststelling wordt aangeboden aan de raad, toegelicht. Omdat er in de geurverordening extra deelgebieden zijn onderscheiden ten opzichte van de ontwerp geurverordening, is deze beleidsregel aangepast. Met uitzondering van die extra deelgebieden is de beleidsregel alleen op detailniveau aangepast/gecorrigeerd ten opzichte van het ontwerp. De beleidsregel voor vaststelling is ter verduidelijking voorzien van een (artikelsgewijze) toelichting.

Met deze beleidsregel wordt invulling gegeven aan de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State waarin de Afdeling aangeeft dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een beoordeling van de cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) moet plaatsvinden in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, en alleen een toets aan de (voorgond)normen uit de Wgv niet volstaat.

De beleidsregel vormt, voor ruimtelijke ontwikkelingen die uitbreiding van stallen van veehouderijen en/of nieuwe geurgevoelige gebouwen en functies mogelijk maken, het toetsingskader bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van het woon- en leefklimaat ten aanzien van de cumulatieve geurbelasting door stallen van veehouderijen (achtergrondbelasting).

Tabel 17: Toetswaarden achtergrondbelasting in de beleidsregel voor vaststelling

Deelgebied	Toetswaarde achtergrondbelasting [odour units in Ou _E /m ³ , 98-percentiel, cumulatief]	
	Voldoende	Onvoldoende
A: Bebouwde kom - wonen	<= 10,0	> 10,0
B: Bebouwde kom – bedrijventerrein exclusief bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
C: Buitengebied: gebied beperkingen veehouderij, kernrandzones, zoekgebied verstedelijking exclusief zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	<= 10,0	> 10,0
D: Overig buitengebied, zoekgebied verstedelijking bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
E: Plangebied wonen	<= 10,0	> 10,0
F: Bebouwde kom – bedrijventerrein Laarakker	<= 19,0	> 19,0
G: Voormalige LOG-gebieden	<= 19,0	> 19,0

Voor de aanduiding van de begrenzing van de deelgebieden wordt verwezen naar de bij de “Verordening geurhinder en veehouderij Land van Cuijk 2024” behorende normenkaart.

In de beleidsregel wordt voor de begripsbepalingen en berekeningswijze van de geurbelasting verwezen naar de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv), de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Omgevingswet (Ow) en bijbehorende uitvoeringsbesluiten en de Crisis- en herstelwet (Chw). Zie ook de uitleg in paragraaf 7.5 over de definitie van een geurgevoelig object / geurgevoelig gebouw.

Bevoegdheid tot afwijken van de standaard 50%-regeling

In de beleidsregel staat ook opgenomen dat de gemeente in overbelaste situaties ten aanzien van geur maatwerk kan toepassen door gebruik te maken van de bepalingen en bevoegdheden die zijn opgenomen in het Besluit Crisis- en herstelwet (21ste tranche). De gemeente wil van deze bevoegdheid gebruik kunnen maken in geval sprake is van ontwikkeling van een veehouderij in een knelpuntsituatie en zo de veehouderij lokaal bij te laten dragen aan de afname van een te hoge geurbelasting.

Specifiek gaat het over de bevoegdheid om in individuele gevallen af te kunnen wijken van de 50% regeling (binnen een bandbreedte tussen 0 en 50%) voor die situaties waarbij:

- er sprake is van een beoordeling van een ontwikkelplan van een veehouderij voor wat betreft het aspect geur uit stallen;
- er sprake is van een overschrijding van de voorgrondbelasting geur van 3,0 OuE/m³ in deelgebied A 'bebouwde kom - wonen', van 4,0 OuE/m³ in deelgebied E 'plangebieden wonen' of van 14,0 OuE/m³ in de overige deelgebieden.

7.5 Overige aandachtspunten

Geen nadeelcompensatie

De nieuwe geurverordening en beleidsregel heeft voor individuele veehouders verschillende gevolgen, afhankelijk van de bestaande bedrijfsuitoefening en de nabijheid van geurgevoelige objecten en/of woonkernen. Dit is geen bijzonderheid die specifiek gerelateerd is aan een geurverordening of beleidsregel, maar inherent aan de normstelling die is gebaseerd op uitstoot en geurhinder. De voorgestelde geurverordening en beleidsregel verplichten niet tot sanering van overbelaste situaties en bestaande rechten worden gerespecteerd.

Nadeelcompensatie betreft altijd besluiten over individuele situaties waar ingegrepen wordt in een bestaande situatie en bestaande rechten worden aangetast. Compensatie voor een veehouderij kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij een besluit dat voortkomen uit de maatwerkaanpak overbelaste situaties. Compensatie voor omwonenden kan aan de orde zijn bij het niet ingrijpen in bestaande ernstig overbelaste situaties.

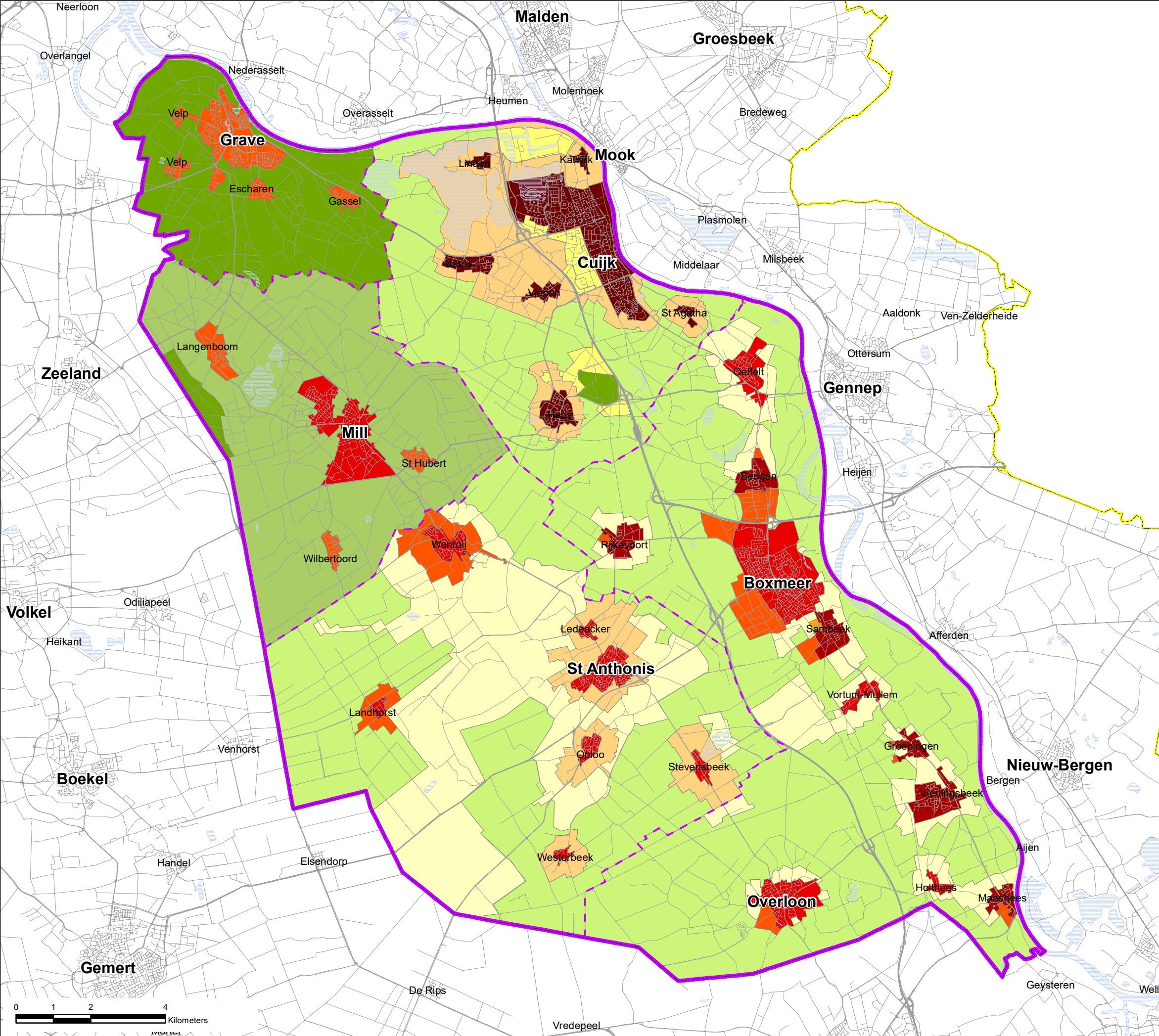
Definitie geurgevoelig object – geurgevoelig gebouw

Een gemeentelijk omgevingsplan kan andere geurgevoelige gebouwen of gedeelten van gebouwen aanwijzen, mits er hoofdzakelijk sprake is van verblijf van mensen. Zie de uitleg in paragraaf 2.1.5. Omdat voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp-geurverordening ter inzage is gelegd, blijft het oude recht van toepassing tot de verordening van kracht is. Op basis van de overgangsregeling geldt nog de definitie van een 'voor geurhinder gevoelig object' uit de Wet geurhinder en veehouderij. In het nog op te stellen definitieve omgevingsplan of in een thematische wijziging (voor het onderwerp geur) van het omgevingsplan kan worden bepaald of gebouwen en functies die onder de Omgevingswet niet standaard beschermd worden tegen geurhinder toch aangewezen worden als geurgevoelig.

Bijlage 1 Kaarten

- Kaart A1** Normen geurverordeningen van voormalige gemeenten in Land van Cuijk (2023)
- Kaart A2** Huidige normen geurverordeningen aangrenzende gemeenten Maashorst, Boekel, Gemert-Bakel en Venray (2024)
- Kaart B** Locaties veehouderijen vergunde situatie (2023)
- Kaart C** Leefklimaat op basis van indicatieve maximale voorgrondbelasting geur vergunde situatie
- Kaart D** Indicatieve maximale voorgrondbelasting geur vergunde situatie per veehouderij
- Kaart E** Leefklimaat op basis van indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie
- Kaart F** Indicatieve achtergrondbelasting geur vergunde situatie
- Kaart G** Scenario achtergrondbelasting geur: vergund met minimale geuremissies
- Kaart H** Scenario achtergrondbelasting geur: vergund en staleisen IOV 2024
- Kaart I** Scenario achtergrondbelasting geur: vergund en 20% krimp
- Kaart J** Scenario achtergrondbelasting geur: vergund, 20% krimp en minimale geuremissies
- Kaart K** Scenario achtergrondbelasting geur: vergund, 20% krimp en staleisen IOV 2024
- Kaart L** Aantal objecten met overschrijding 1 Ou in bebouwde kommen
- Kaart M** Aantal objecten met overschrijding 2 Ou in bebouwde kommen
- Kaart N** Aantal objecten met overschrijding 5 Ou in buitengebied
- Kaart O** Aantal objecten met overschrijding 10 Ou in buitengebied
- Kaart P** Aantal objecten met overschrijding 14 Ou in buitengebied
- Kaart Q** Indicatieve voorgrondbelasting geur verblijfsobjecten in deelgebied A
- Kaart R** Indicatieve voorgrondbelasting geur verblijfsobjecten in deelgebied D incl. LOG begrenzingen

KAART A1 NORMEN GEURVERORDENINGEN VAN VOORMALIGE GEMEENTEN IN LAND VAN CUIJK
(2023)

Legenda

- Land van Cuijk
- voormalige gemeentegrens

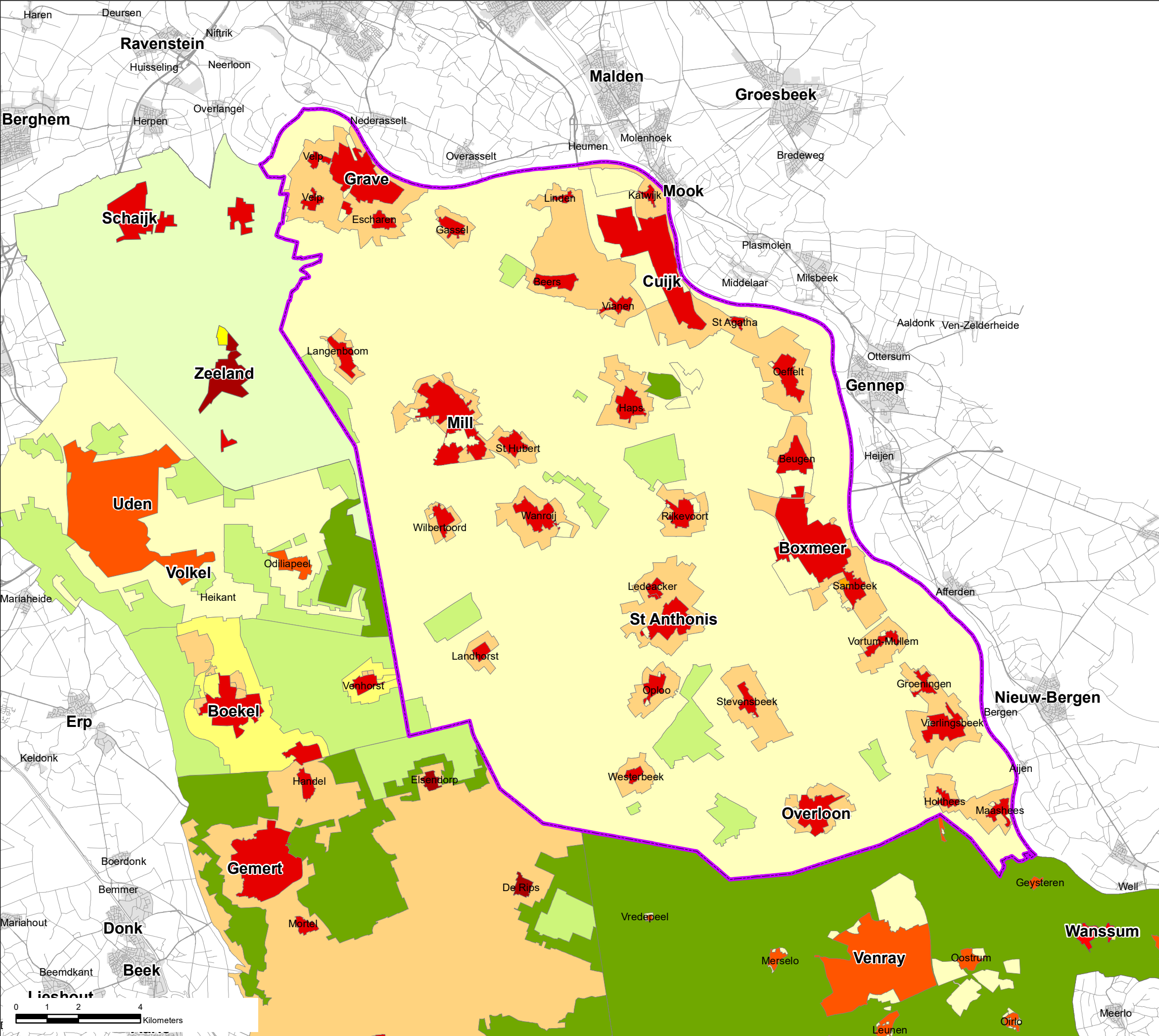
vigerende geurnorm

- 0,5 ou
- 1 ou
- 2 ou
- 3 ou
- 4 ou
- 5 ou
- 7 ou
- 8 ou
- 10 ou
- 12 ou
- 14 ou

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Vigerende geurnormen uit gebiedsvisies
voormalige gemeenten

KAART A2 HUIDIGE NORMEN GEURVERORDENINGEN AANGRENZENDE GEMEENTEN MAASHORST,
BOEKEL, GEMERT-BAKEL EN VENRAY (2024)

Legenda

Land van Cuijk

geurnormen

- 1 ou
- 1,5 ou
- 2 ou
- 2,5 ou
- 3 ou
- 4 ou
- 5 ou
- 6 ou
- 7 ou
- 8 ou
- 9 ou
- 10 ou
- 12 ou
- 14 ou

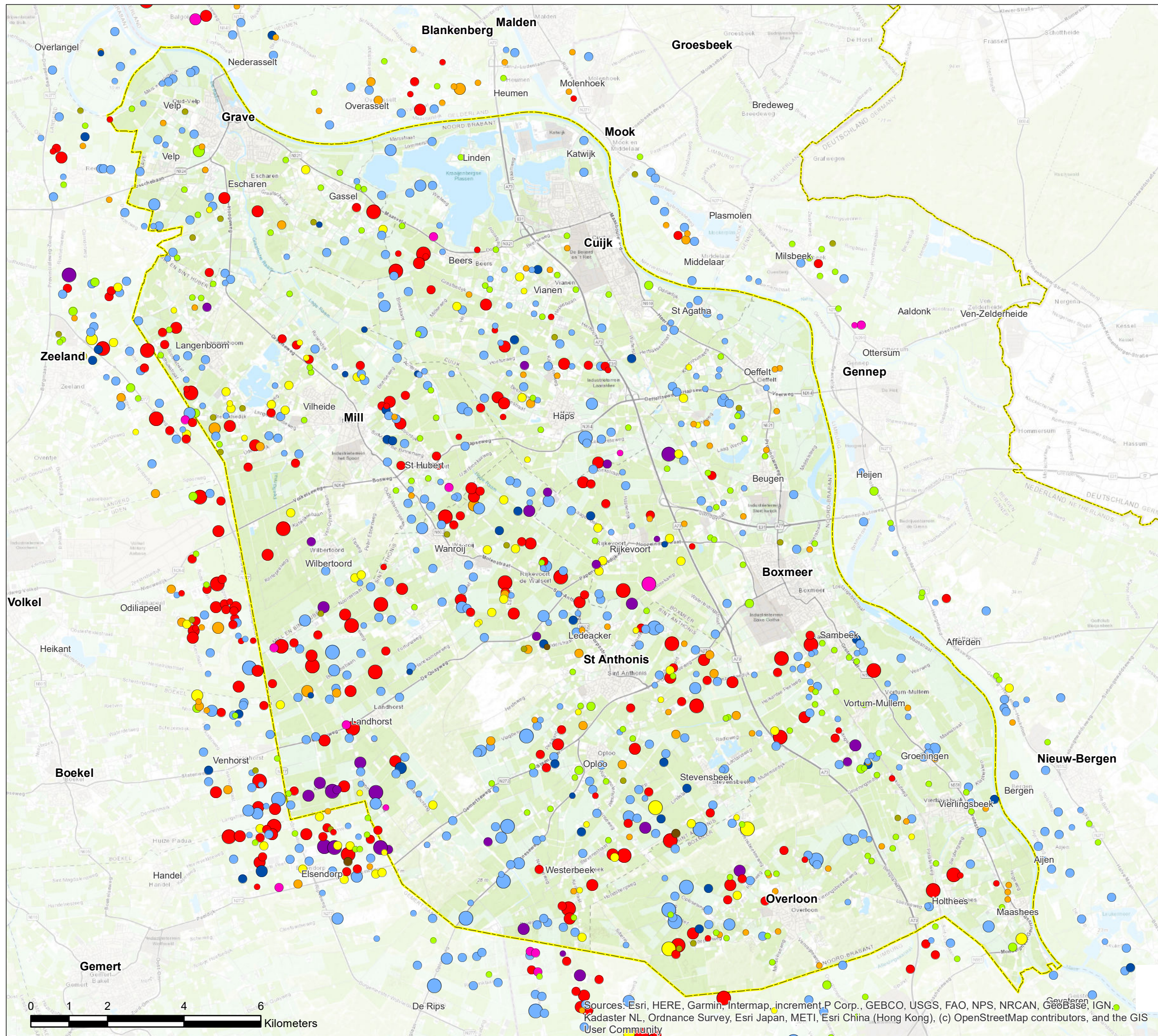
Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Geurnormen Land van Cuijk en
geurnormen gemeenten omgeving

opdracht:

uitvoering: P230135
4 sept 2024

KAART B LOCATIES VEEHOUDERIJEN VERGUNDE SITUATIE

Legenda

veehouderij

● melk- ov. rundvee	● gemengd
● vleeskalveren	● nertsen
● varkens	● schapen
● pluimvee	● paarden
● geiten	● konijnen

- < 70 Nge
○ 70 - 300 Nge
○ 300 - 500 Nge
○ >= 500 Nge

Gebiedsvisie Wet geurhinder en veehouderij gemeente Land van Cuijk

Veehouderij naar type en omvang
- huidige situatie vergund

opdracht:

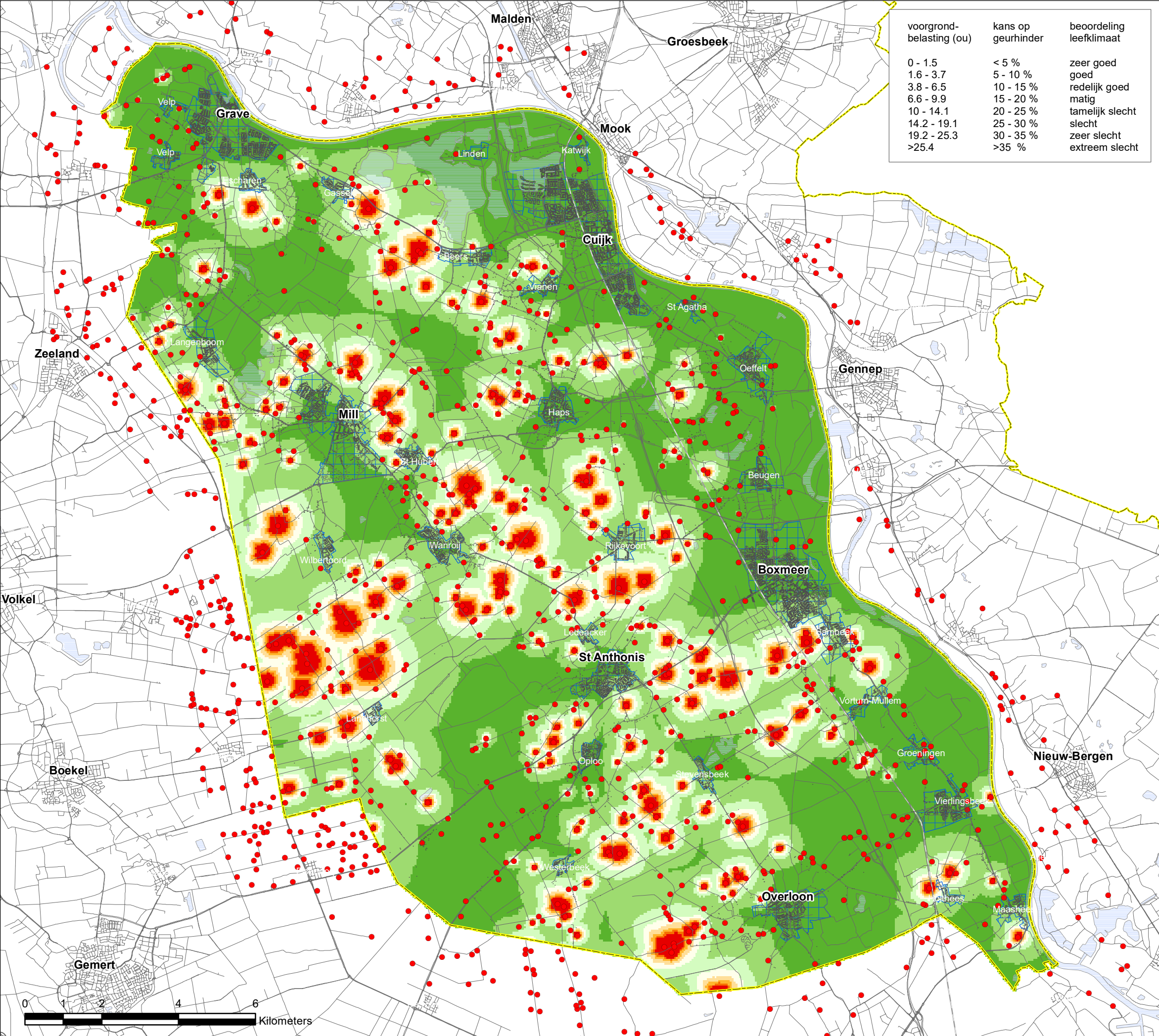
uitvoering:

P230135

15 aug 2023

KAART C LEEFKLIMAAT OBV INDICATIEVE MAXIMALE VOORGRONDBELASTING VERGUNDE SITUATIE

voorgond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 1.5	< 5 %	zeer goed
1.6 - 3.7	5 - 10 %	goed
3.8 - 6.5	10 - 15 %	redelijk goed
6.6 - 9.9	15 - 20 %	matig
10 - 14.1	20 - 25 %	tamelijk slecht
14.2 - 19.1	25 - 30 %	slecht
19.2 - 25.3	30 - 35 %	zeer slecht
>25.4	>35 %	extreem slecht

Legenda

- veehouderij
- veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
- voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)
- beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve maximale voorgrond-belasting t.a.v. geurhinder*
- zeer goed

goed

redelijk goed

matig

tamelijk slecht

slecht

zeer slecht

extreem slecht

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

Gebiedsvisie

Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Beoordeling leefklimaat op basis van de
indicatieve maximale voorgrondbelasting
ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund

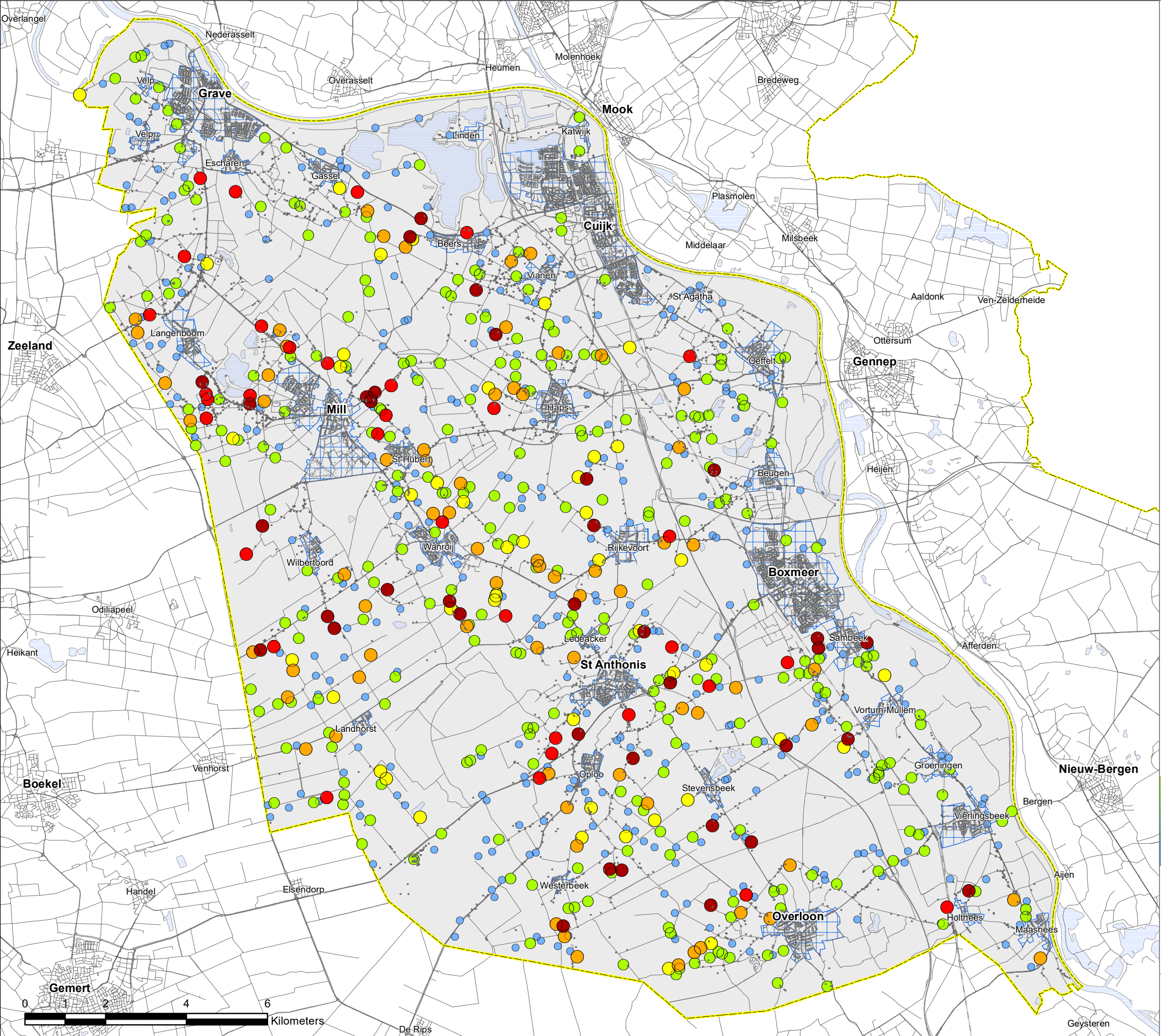
opdracht:

uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART D INDICATIEVE MAXIMALE VOORGRONDBELASTING VERGUNDE SITUATIE PER VEEHOUDERIJ

Legenda

veehouderij;
maximale indicatieve voorgrondbelasting
ten aanzien van geurhinder op een object*

- 0 - 5 ou
- 5 - 8 ou
- 8 - 14 ou
- 14 - 20 ou
- > 20 ou
- geen (geuremissie in) ou's

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20

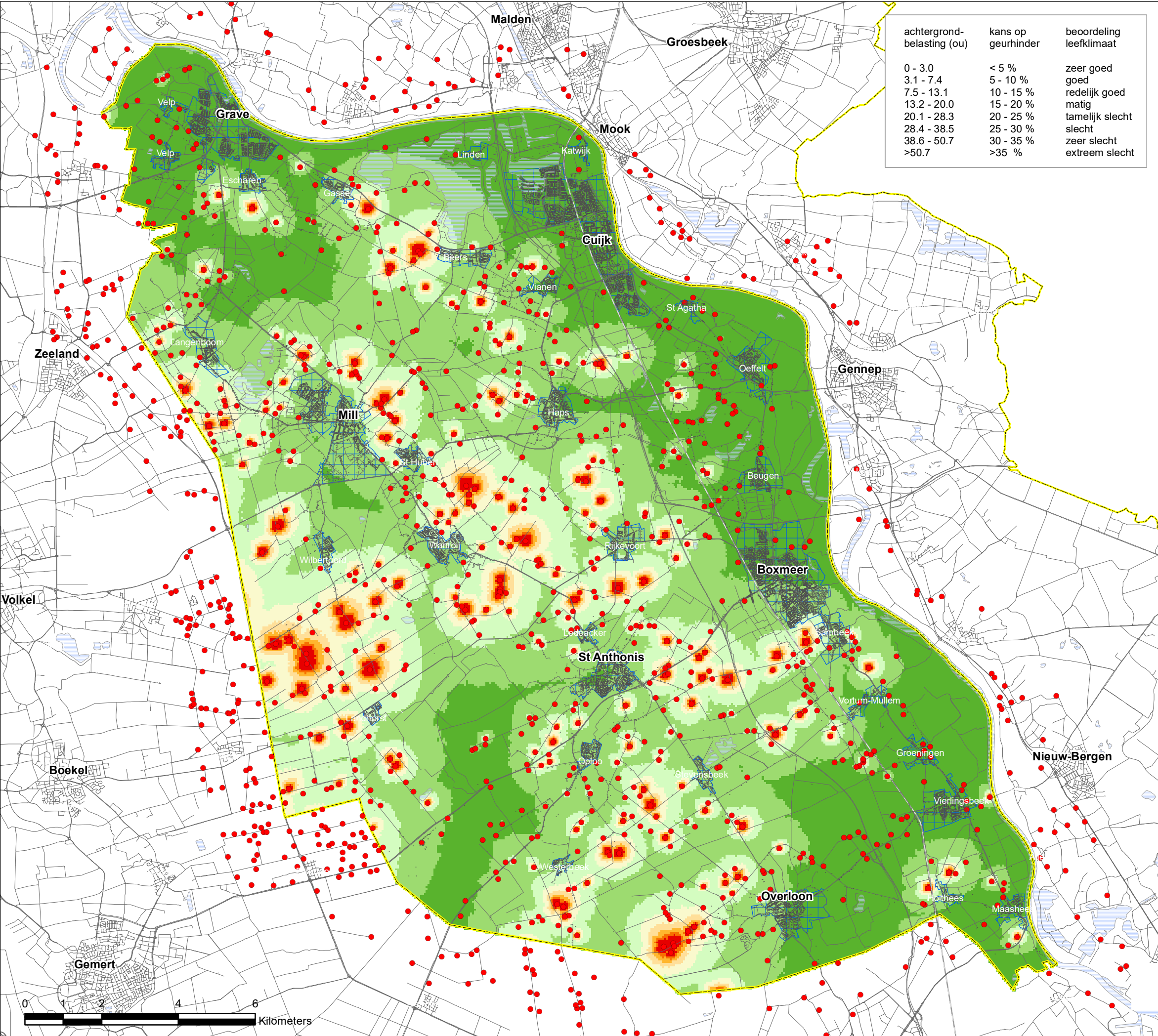
voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig objecten

bebouwde kom (indicatief)

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Veehouderij en maximale indicatieve
voorgrondbelasting ten aanzien van
geurhinder op objecten

KAART E LEEFKLIMAAT OBV INDICATIEVE ACHTERGRONDBELASTING GEUR VERGUNDE SITUATIE

achtergrond-belasting (ou)	kans op geurhinder	beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	< 5 %	zeer goed
3.1 - 7.4	5 - 10 %	goed
7.5 - 13.1	10 - 15 %	redelijk goed
13.2 - 20.0	15 - 20 %	matig
20.1 - 28.3	20 - 25 %	tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25 - 30 %	slecht
38.6 - 50.7	30 - 35 %	zeer slecht
>50.7	>35 %	extreem slecht

Legenda

- veehouderij
- veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
- voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)
- beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder*
- zeer goed

goed

redelijk goed

matig

tamelijk slecht

slecht

zeer slecht

extreem slecht

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

Gebiedsvisie

Wet geurhinder en veehouderij

gemeente Land van Cuijk

Beoordeling leefklimaat op basis van de indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund

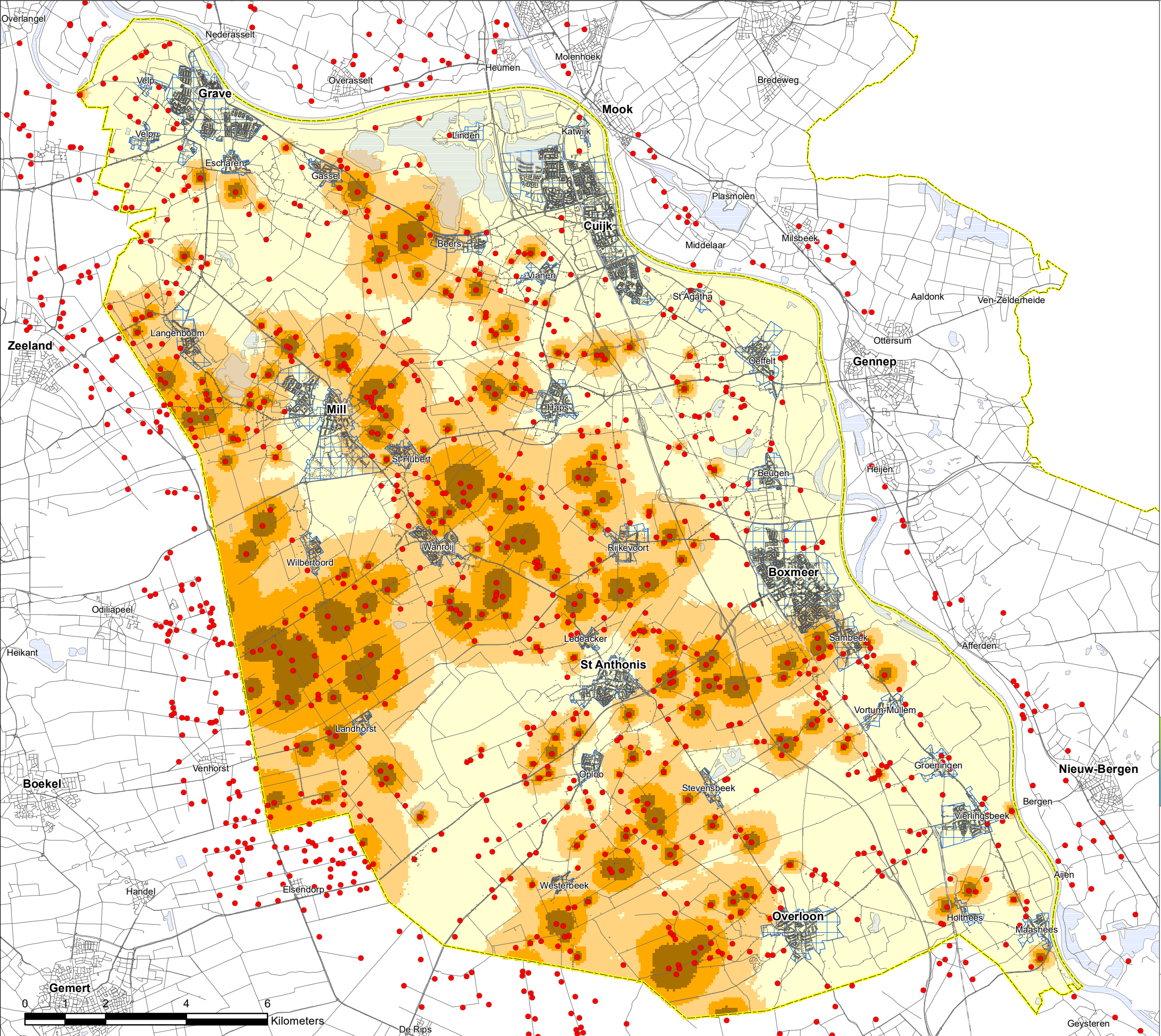
opdracht:

uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART F INDICATIEVE ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUNDE SITUATIE

Legenda

- veehouderij
- veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
- voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)
- ▢ bebouwde kom (indicatief)

indicatieve achtergrondbelasting
t.a.v. geurhinder*

- 0 - 5 ou
- 5 - 10 ou
- 10 - 20 ou
- > 20 ou

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20

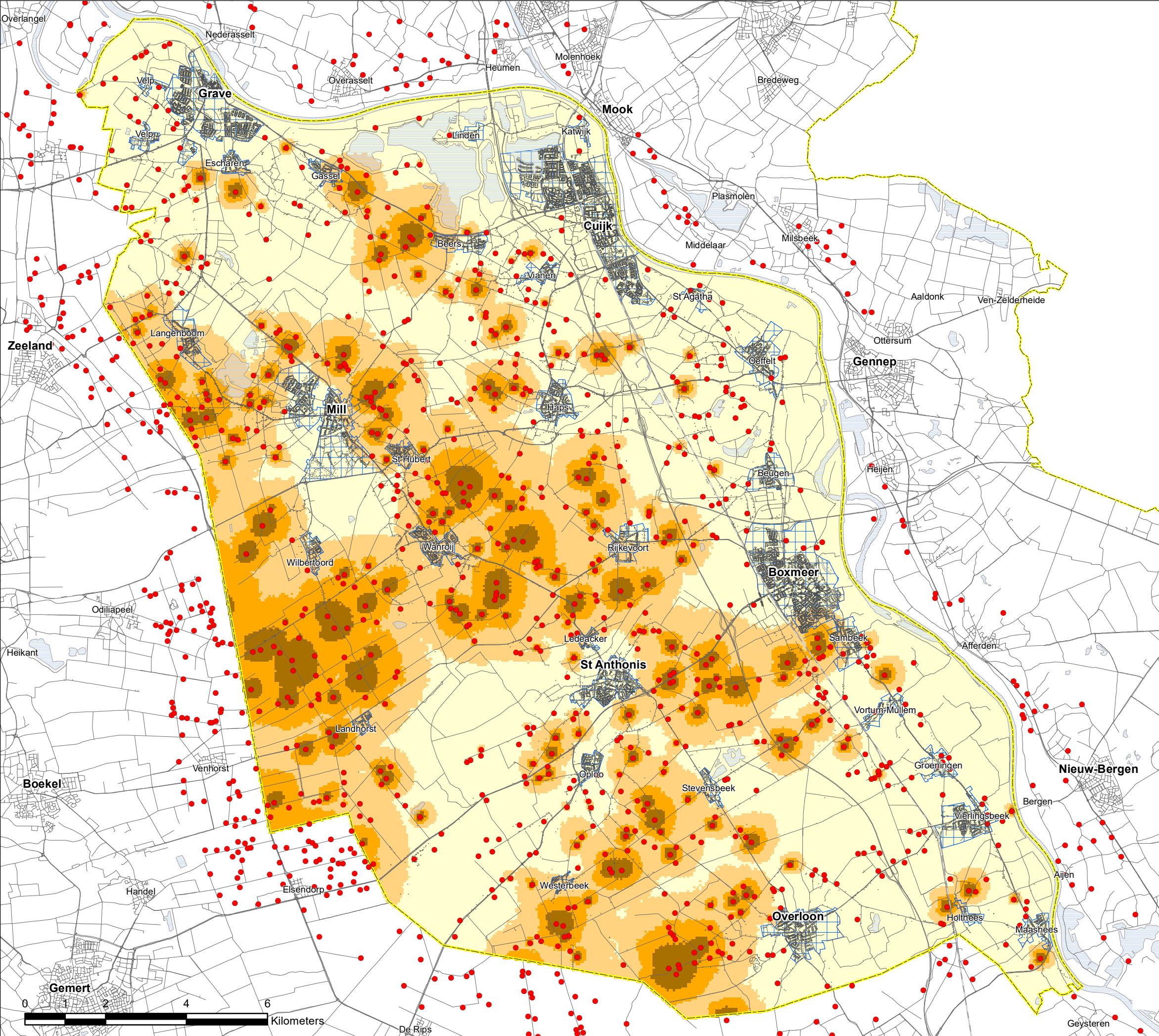
Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve achtergrondbelasting
ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund

KAART G SCENARIO ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUND MET MINIMALE GEUREMISSIES

KAART H SCENARIO ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUND EN STALEISEN IOV 2024

Legenda

- veehouderij
 - veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
 - voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)

indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder*

- 0 - 5 ou
- 5 - 10 ou
- 10 - 20 ou
- > 20 ou

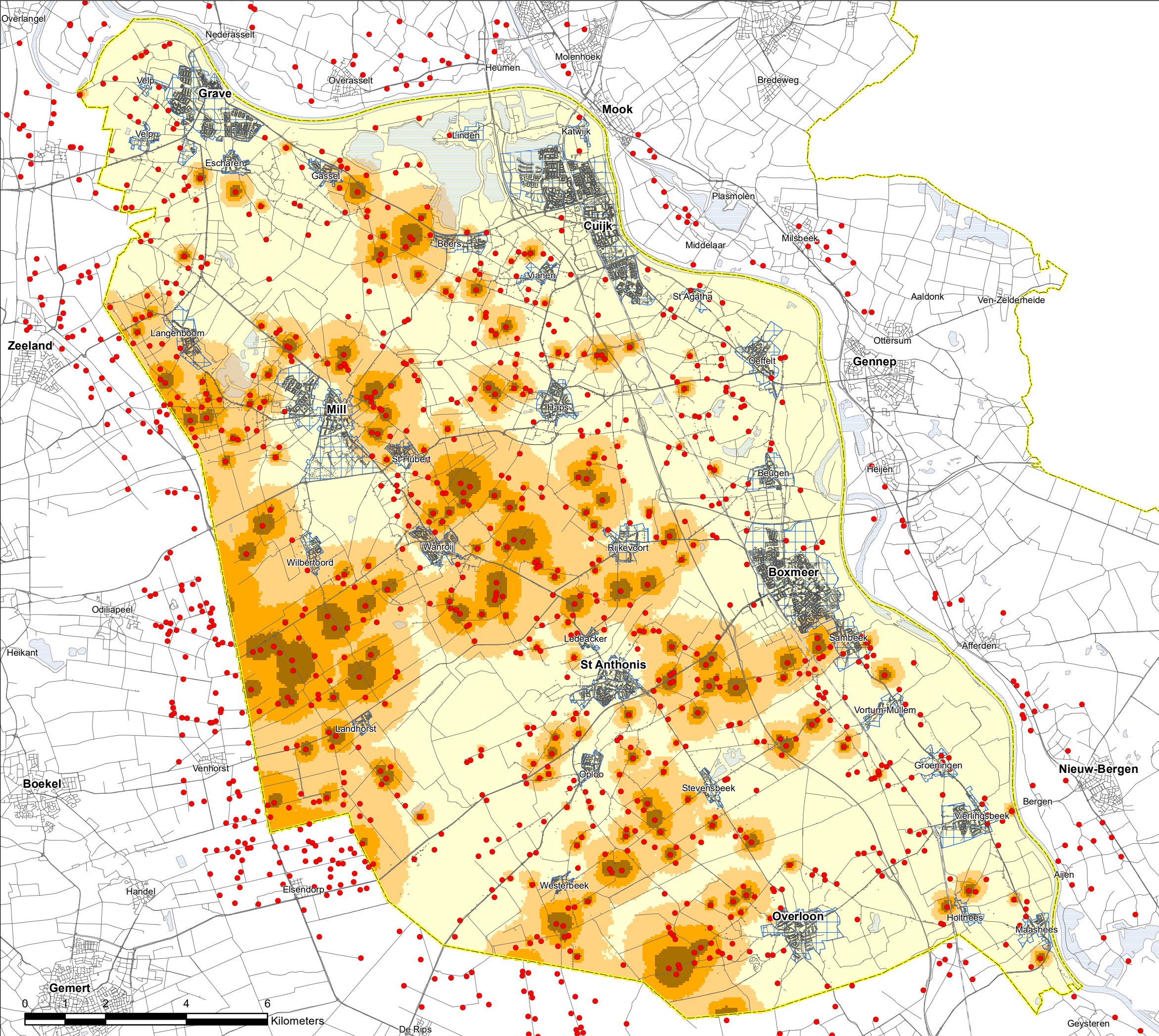
*gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund maar voldoet aan eisen IOV t/m 2024 op stalniveau

KAART I SCENARIO ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUND EN 20% KRIMP

Legenda

- veehouderij
- veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
- voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)

indicatieve achtergrondbelasting
t.a.v. geurhinder*

- 0 - 5 ou
- 5 - 10 ou
- 10 - 20 ou
- > 20 ou

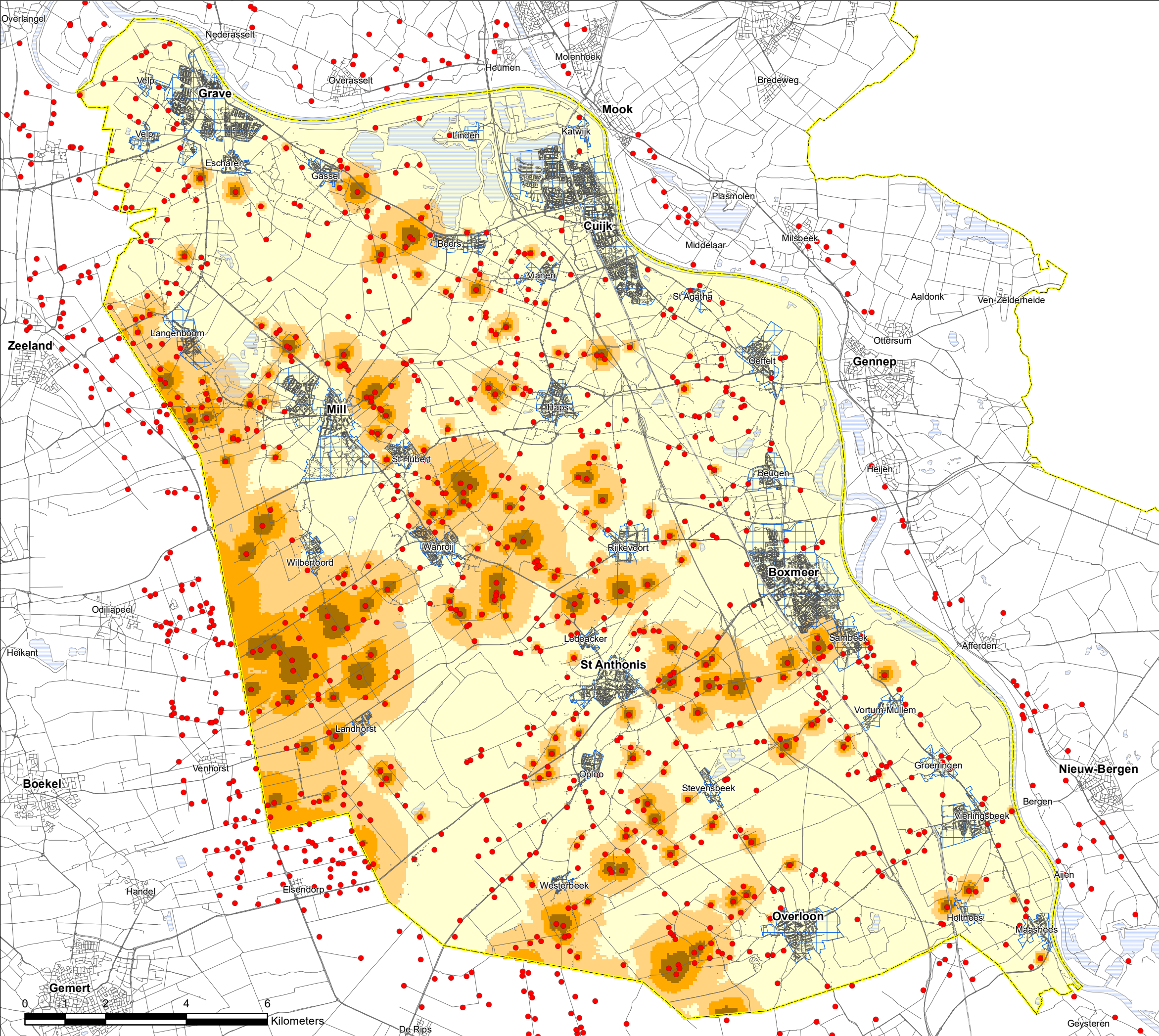
*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20

**Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk**

Indicatieve achtergrondbelasting
ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund
met 20% reductie

KAART J SCENARIO ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUND, 20% KRIMP EN MINIMALE
GEUREMISSIES

Legenda

- veehouderij
- veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
- voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)

indicatieve achtergrondbelasting
t.a.v. geurhinder*

- 0 - 5 ou
- 5 - 10 ou
- 10 - 20 ou
- > 20 ou

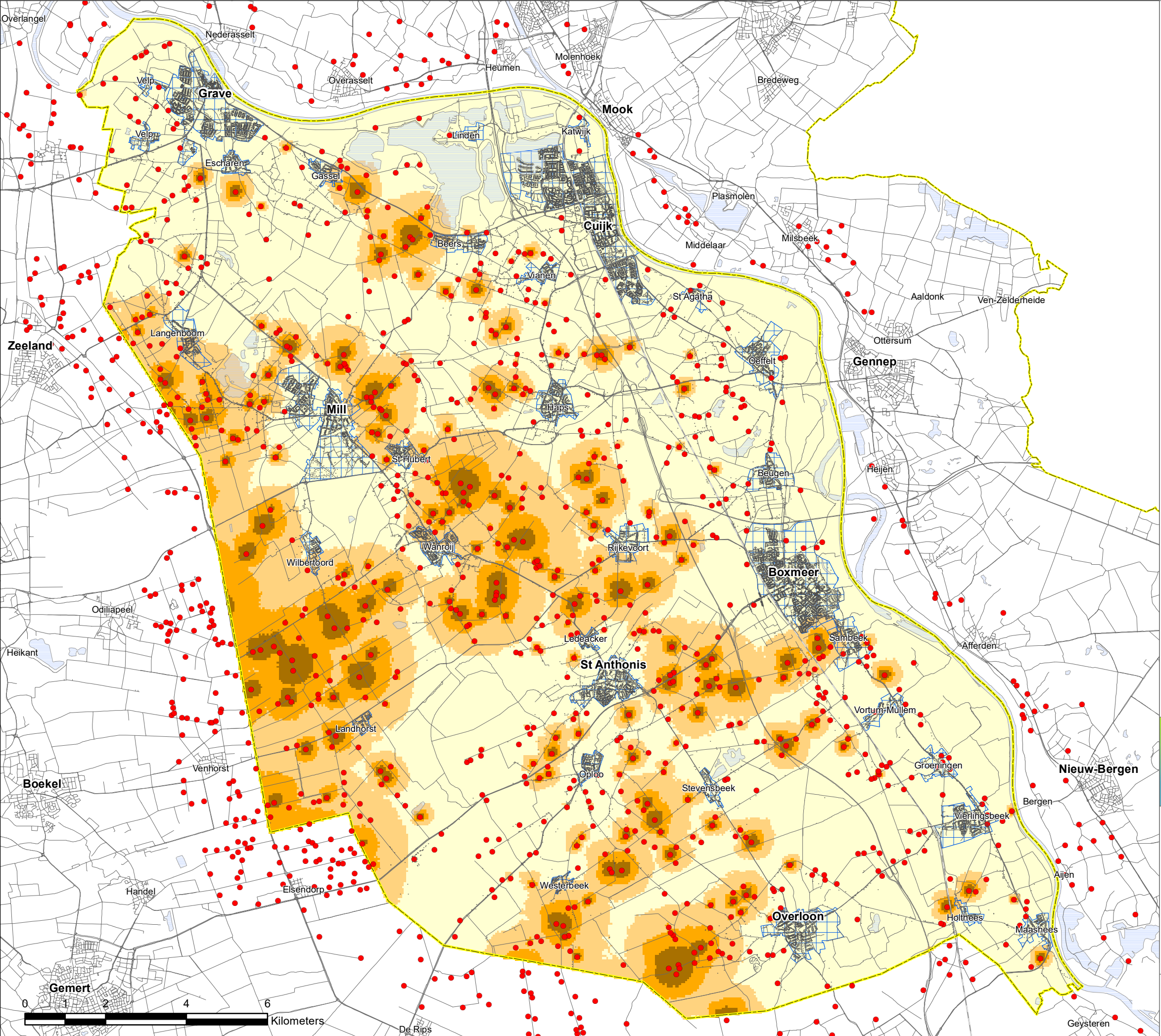
*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve achtergrondbelasting
ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund
met 20% reductie
en minimale geuremissies

KAART K SCENARIO ACHTERGRONDBELASTING GEUR: VERGUND, 20% KRIMP EN STALEISEN IOV 2024

Legenda

- veehouderij
 - veehouderij
- voor geurhinder gevoelige objecten
 - voor geurhinder gevoelig object
- bebouwde kom (indicatief)

indicatieve achtergrondbelasting t.a.v. geurhinder*

- 0 - 5 ou
- 5 - 10 ou
- 10 - 20 ou
- > 20 ou

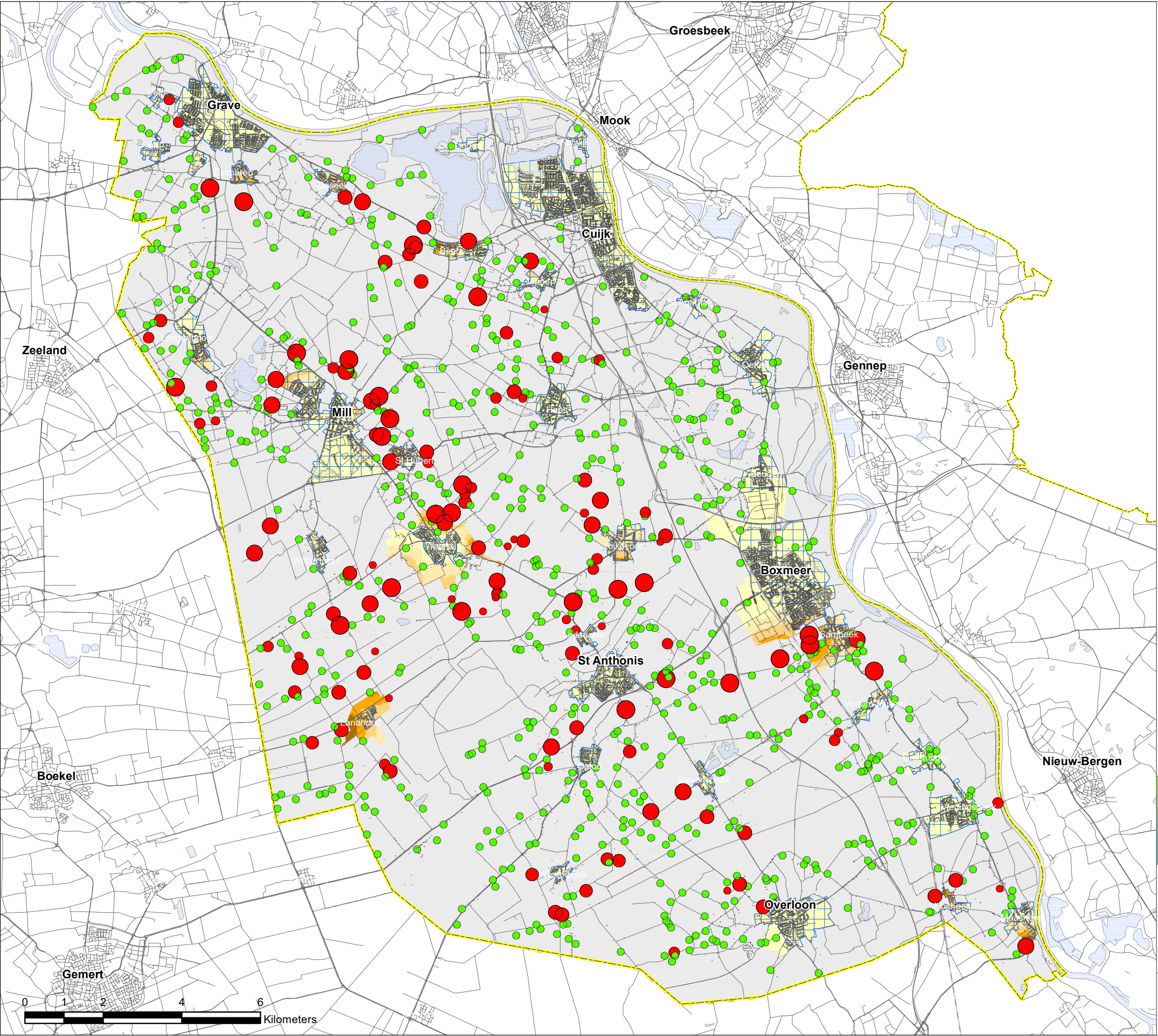
*gebaseerd op default Vstacks parameters voor staluitvoering en een ruwheid van 0.20

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder

- huidige situatie vergund met 20% reductie en voldoet aan eisen IOV t/m 2024 op stalniveau

KAART L AANTAL OBJECTEN MET OVERSCHRIJDING 1 OU IN BEBOUWDE KOMMEN

Legenda

veehouderij
indicatieve voorgrondbelasting*;
aantal objecten met overschrijding
1 ou in bebouwde kommen**

0	50 - 100
1 - 5	100 - 250
6 - 10	250 - 500
11 - 50	> 500

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20
**gebied met vigerende geurnorm <= 4 ou

voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig object

bebouwde kom (indicatief)

indicatieve maximale voorgrondbelasting
in normgebied 3 ou**

zeer goed	tamelijk slecht
goed	slecht
redelijk goed	zeer slecht

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Aantal objecten in bebouwde kommen
met overschrijding 1 ou indicatieve
voorgrondbelasting per veehouderij

opdracht:

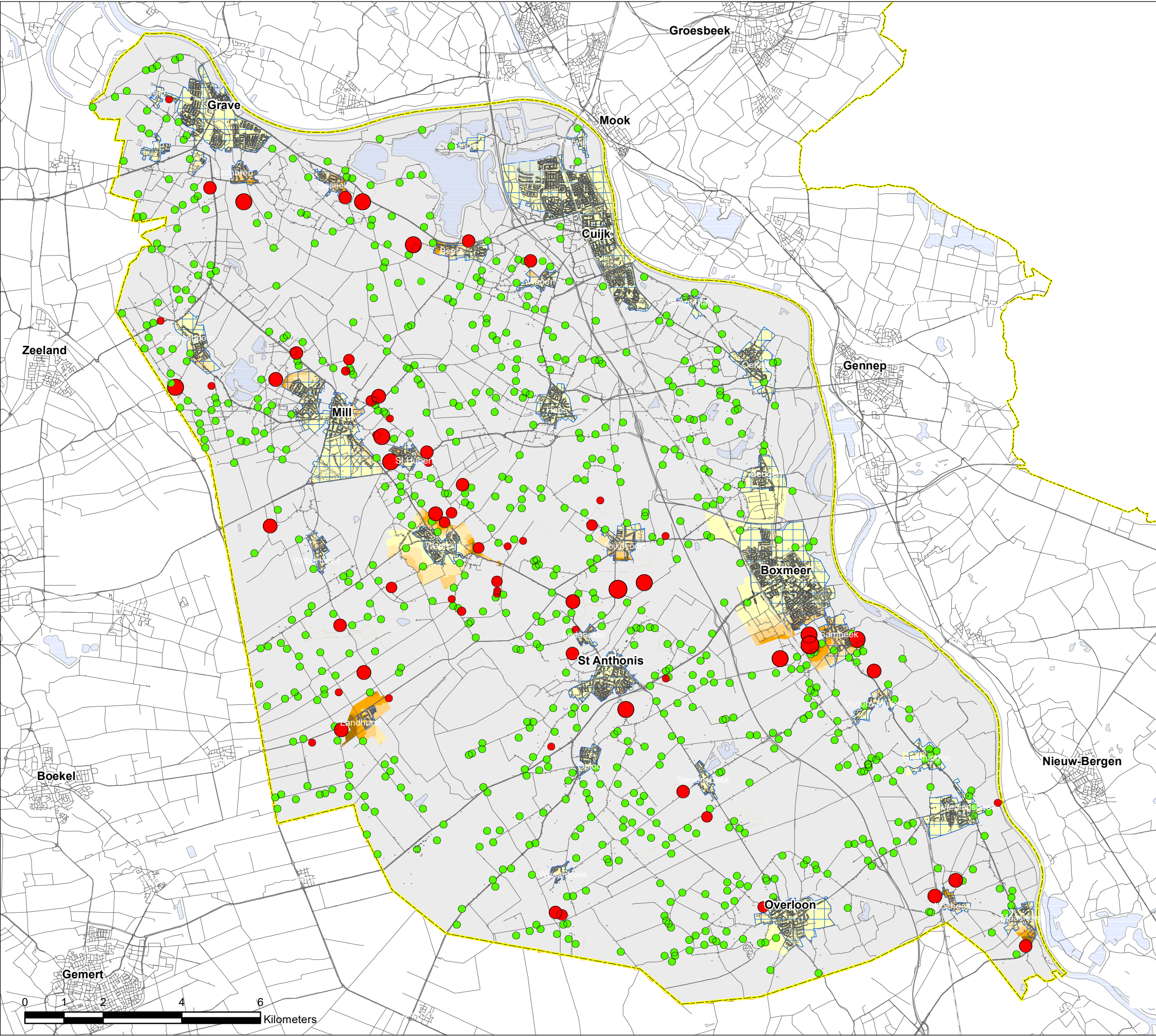
uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART M AANTAL OBJECTEN MET OVERSCHRIJDING 2 OU IN BEBOUWDE KOMMEN

Legenda

veehouderij
indicatieve voorgrondbelasting*;
aantal objecten met overschrijding
2 ou in bebouwde kommen**

0	50 - 100
1 - 5	100 - 250
6 - 10	250 - 500
11 - 50	> 500

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20
**gebied met vigerende geurnorm <= 4 ou

voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig object

bebouwde kom (indicatief)

indicatieve maximale voorgrondbelasting
in bebouwde kommen**

zeer goed	tamelijk slecht
goed	slecht
redelijk goed	zeer slecht

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Aantal objecten in bebouwde kommen
met overschrijding 2 ou indicatieve
voorgrondbelasting per veehouderij

opdracht:

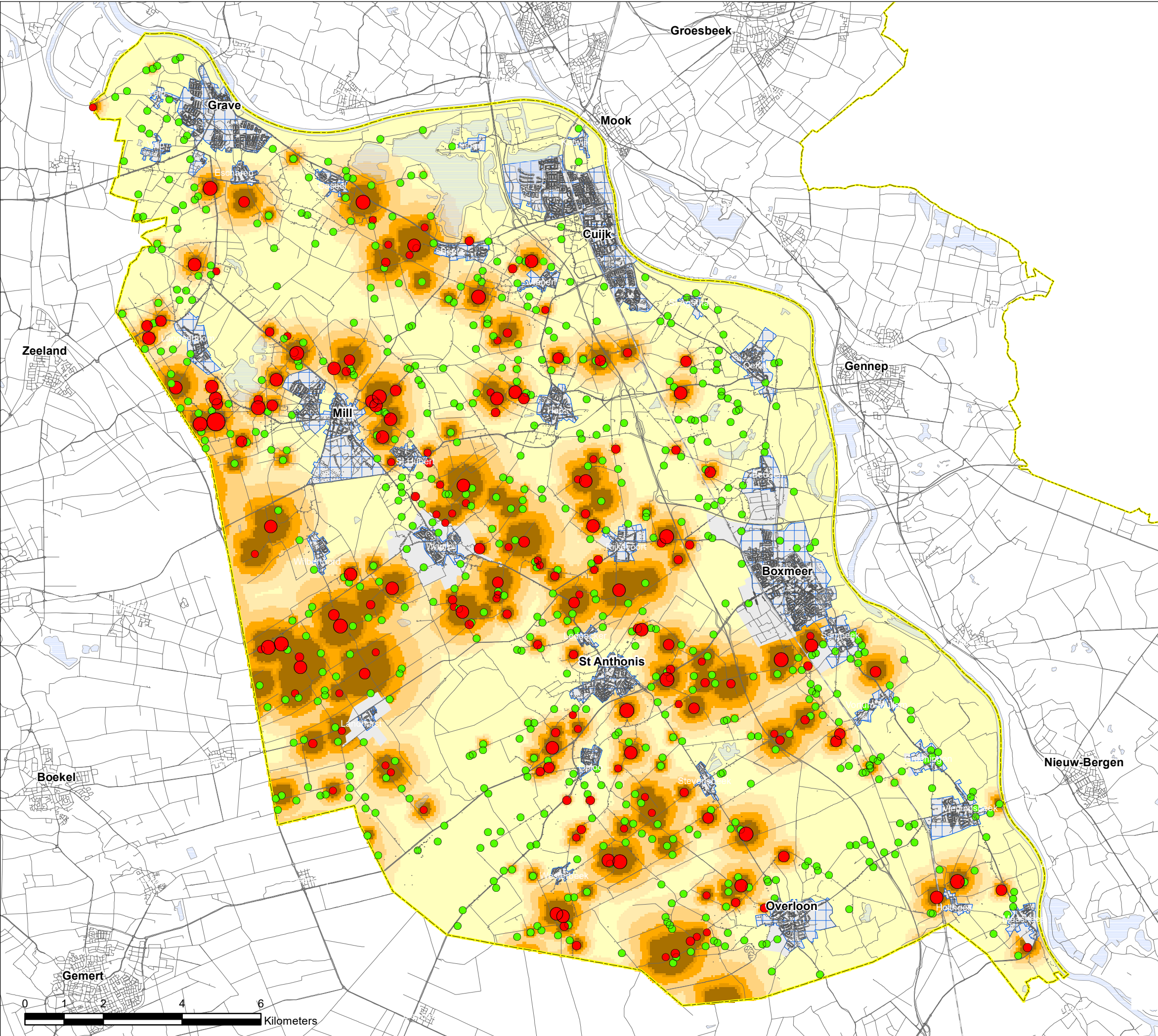
uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART N AANTAL OBJECTEN MET OVERSCHRIJDING 5 OU IN BUITENGEBIED

Legenda

veehouderij
indicatieve voorgrondbelasting*;
aantal objecten met overschrijding
5 ou in het buitengebied**

0	6 - 10
1	11 - 20
2 - 3	21 - 30
4 - 5	31 - 40

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20
**gebied met vigerende geurnorm >= 5 ou

voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig object

bebouwde kom (indicatief)

indicatieve maximale voorgrondbelasting
in het buitengebied**

zeer goed	tamelijk slecht
goed	slecht
redelijk goed	zeer slecht

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Aantal objecten in het buitengebied
met overschrijding 5 ou indicatieve
voorgrondbelasting per veehouderij

opdracht:

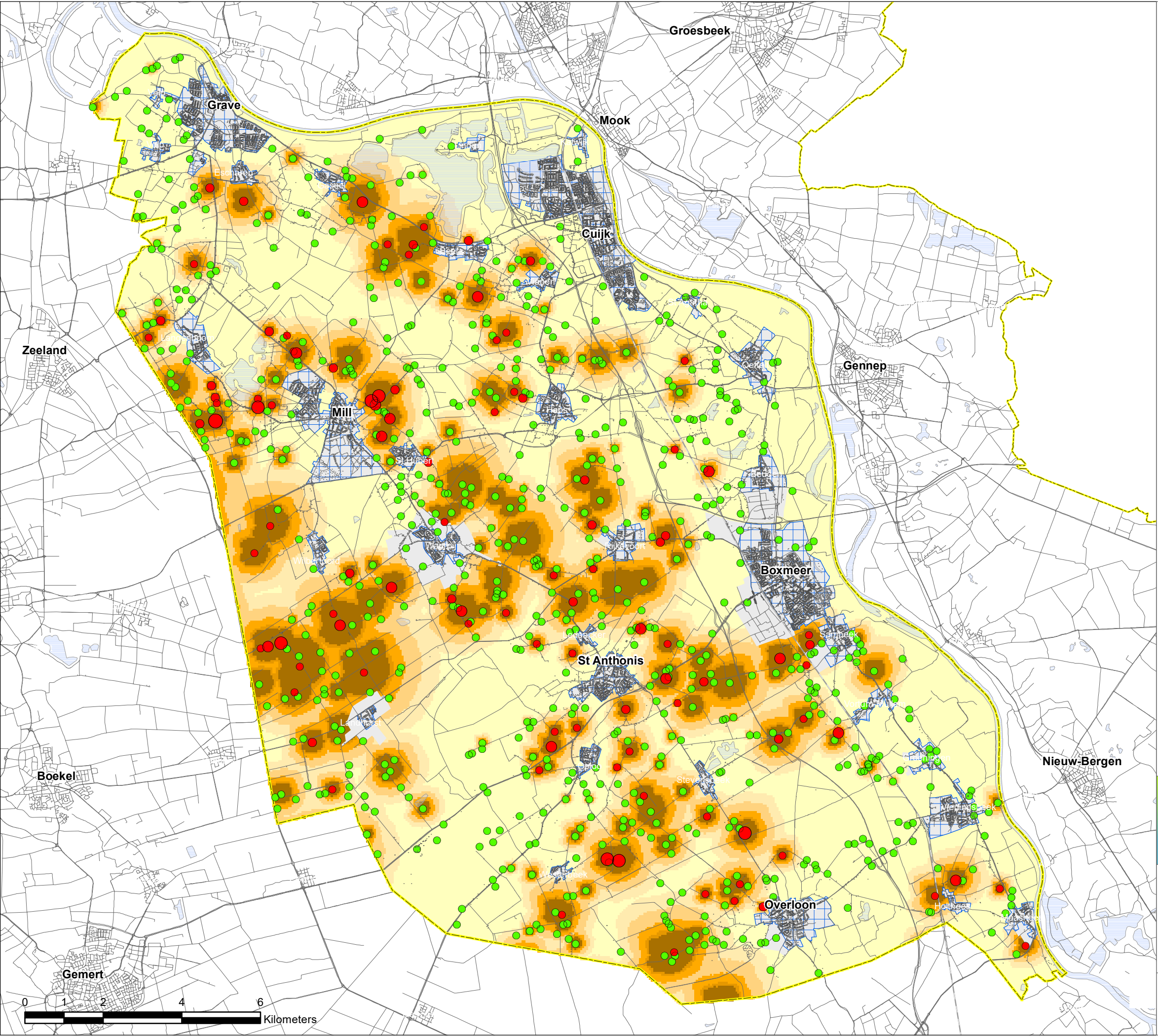
uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART O AANTAL OBJECTEN MET OVERSCHRIJDING 10 OU IN BUITENGEBIED

Legenda

veehouderij
indicatieve voorgrondbelasting*;
aantal objecten met overschrijding
10 ou in het buitengebied**

0	6 - 10
1	11 - 20
2 - 3	21 - 30
4 - 5	31 - 40

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20
**gebied met vigerende geurnorm >= 5 ou

voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig object

bebouwde kom (indicatief)

indicatieve maximale voorgrondbelasting
in het buitengebied**

zeer goed	tamelijk slecht
goed	slecht
redelijk goed	zeer slecht

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Aantal objecten in het buitengebied
met overschrijding 10 ou indicatieve
voorgrondbelasting per veehouderij

opdracht:

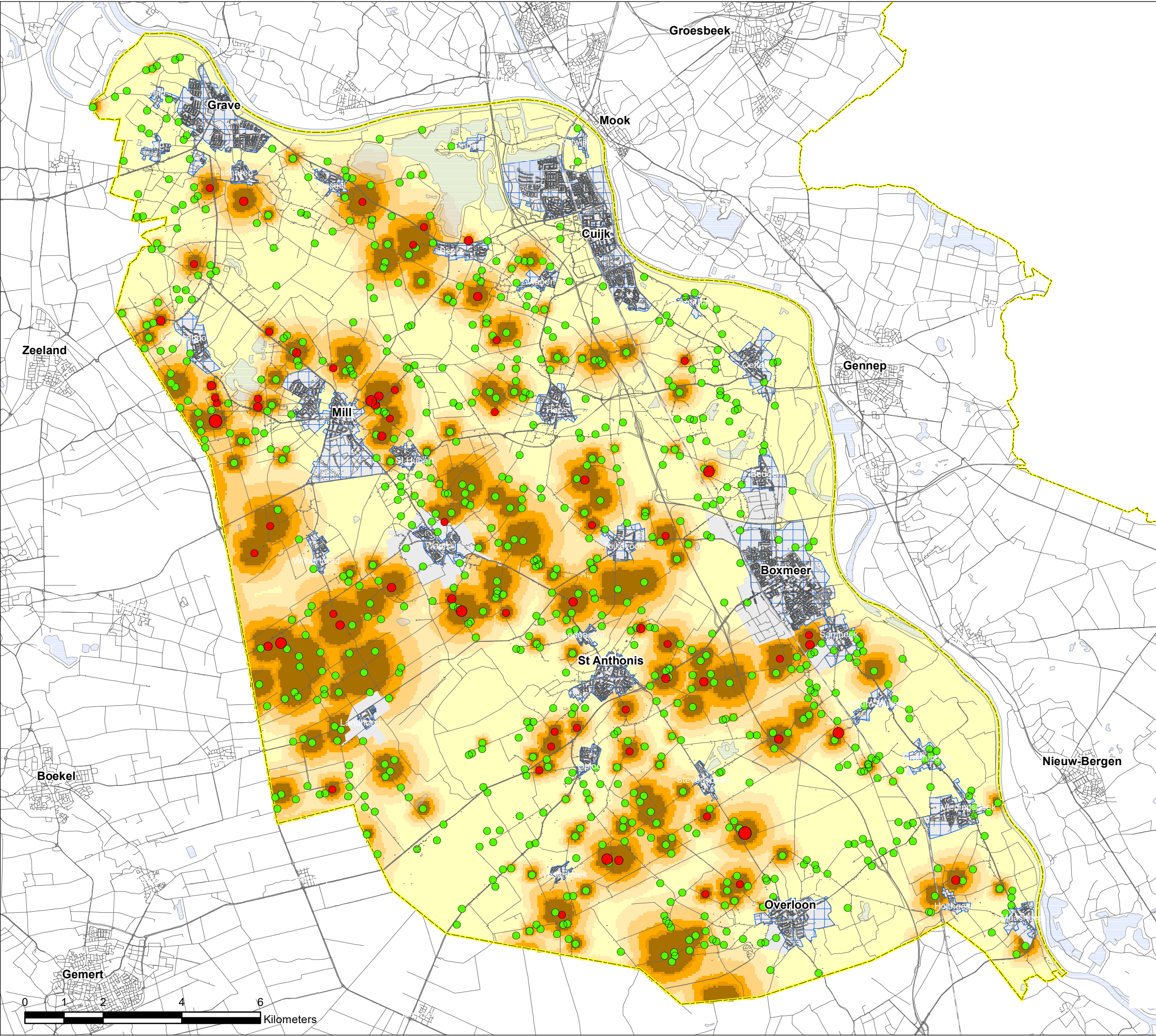
uitvoering:

P230135

29 okt 2024

KAART P AANTAL OBJECTEN MET OVERSCHRIJDING 14 OU IN BUITENGEBIED

Legenda

veehouderij
indicatieve voorgrondbelasting*;
aantal objecten met overschrijding
14 ou in het buitengebied**

0	6 - 10
1	11 - 20
2 - 3	21 - 30
4 - 5	31 - 40

*gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20
**gebied met vigerende geurnorm >= 5 ou

voor geurhinder gevoelige objecten
voor geurhinder gevoelig object

bebouwde kom (indicatief)

indicatieve maximale voorgrondbelasting
in het buitengebied**

zeer goed	tamelijk slecht
goed	slecht
redelijk goed	zeer slecht

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Aantal objecten in het buitengebied
met overschrijding 14 ou indicatieve
voorgrondbelasting per veehouderij

opdracht:

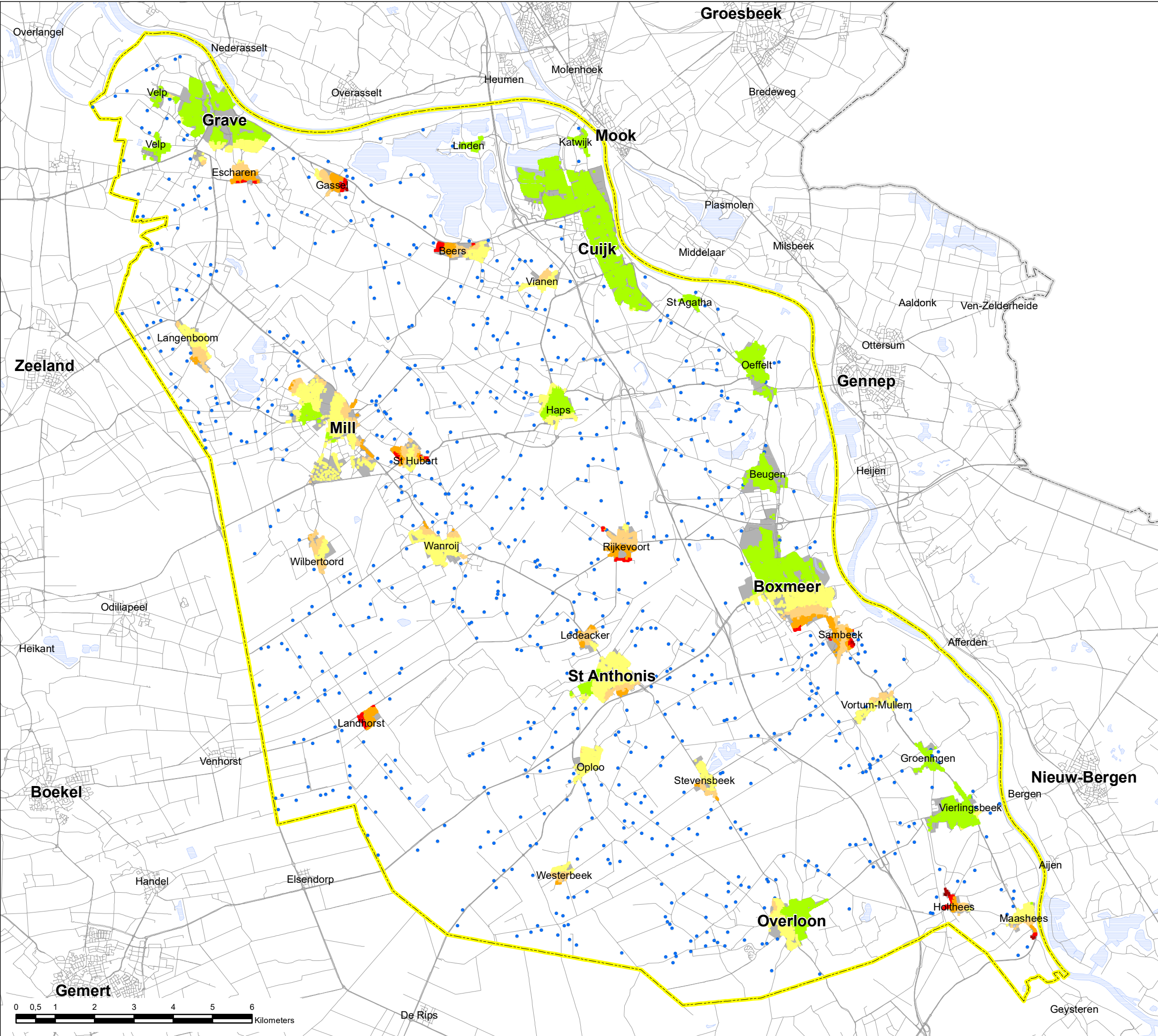
uitvoering:

P230135

29 okt 2024

Kaart Q INDICATIEVE VOORGRONDBELASTING GEUR VERBLIJFSOBJECTEN IN DEELGEBIED A

Legenda

Land van Cuijk

voor geurhinder gevoelige objecten en
indicatieve maximale voorgrondbelasting
t.a.v. geurhinder (Ou)

- 0 - 1
- 1 - 2
- 2 - 3
- 3 - 5
- 5 - 8
- 8 - 14
- >14

gebied A

veehouderij

- A: bebouwde kom - wonen
- B: bebouwde kom bedrijventerrein
- C: buitengebied - beperking veehouderij/
kernrandzones/
zoekgebied verstedelijkng
- D: overig buitengebied
- E: plangebied wonen

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve maximale voorgrond-
belasting t.a.v. geurhinder op
objecten in gebied A

opdracht:

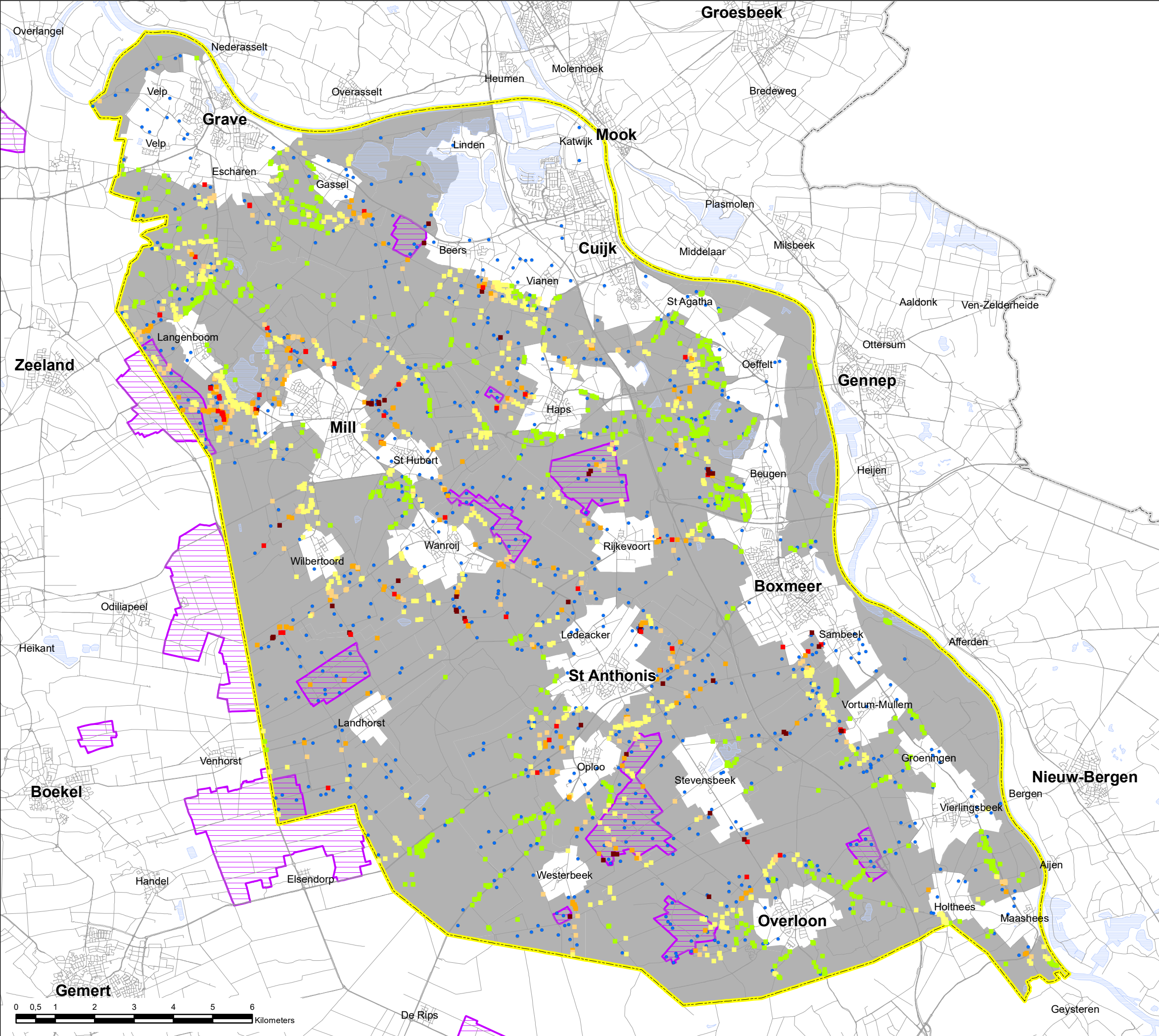
uitvoering:

P230135

23 juli 2024

Kaart R INDICATIEVE VOORGRONDBELASTING GEUR VERBLIJFSOBJECTEN IN DEELGEBIED D INCL. LOG-BEGRENZINGEN

Legenda

- Land van Cuijk
- voor geurhinder gevoelige objecten en indicatieve maximale voorgrondbelasting t.a.v. geurhinder (Ou)
 - 0 - 2
 - 2 - 5
 - 5 - 8
 - 8 - 14
 - 14 - 19
 - >19
- gebied D
- voormalig landbouwonwikkelingsgebied
- veehouderij

- A: bebouwde kom - wonen
- B: bebouwde kom bedrijventerrein
- C: buitengebied - beperking veehouderij/ kernrandzones/ zoekgebied verstedelijkng
- D: overig buitengebied
- E: plangebied wonen

Gebiedsvisie
Wet geurhinder en veehouderij
gemeente Land van Cuijk

Indicatieve maximale voorgrondbelasting t.a.v. geurhinder op objecten in gebied D

Bijlage 2 Wettelijke kaders en huidige normen

Wet geurhinder en veehouderij

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en bij het opstellen van bestemmingsplannen of andere besluiten op het gebied van de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met de geurbelasting uit stallen van veehouderijen. Veehouderijen zijn mogelijke bronnen van geurhinder en daarom gelden voor veehouderijen regels met betrekking tot aan te houden afstanden tot voor geurhinder gevoelige objecten zoals woningen.

De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt voor de vergunningverlening hiervoor het beoordelingskader. Deze wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit stallen van veehouderijen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden meegenomen. Omgekeerd hebben deze regels ook gevolgen voor de mogelijkheden om nieuwe voor geurhinder gevoelige objecten, zoals nieuwe woningen, te realiseren. Dit wordt ook wel de omgekeerde werking genoemd.

Verschillen in normen: concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden

In de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) uit 2007 is een onderscheid gemaakt in de geurbelasting in gebieden met veel veehouderijen (concentratiegebieden) en de overige gebieden, de niet-concentratiegebieden. De concentratiegebieden zijn aangegeven in de Meststoffenwet en bestaat uit (delen van) de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Utrecht en Overijssel.

De gemeente Land van Cuijk ligt in het concentratiegebied. Een belangrijk uitgangspunt van de Wgv is dat in gebieden met veel veehouderijen (de concentratiegebieden) mensen minder snel geur als hinderlijk ervaren dan mensen in de niet-concentratiegebieden. De standaard wettelijke geurnormen voor intensieve veehouderijen zijn daarom in het niet-concentratiegebied strenger dan in de concentratiegebieden. Voor beide type gebieden zijn de standaard wettelijke geurnormen voor de bebouwde kom strenger dan voor het buitengebied. Ook zijn er verschillen m.b.t. de bandbreedte waarbinnen gemeenten aangepaste normen mogen vaststellen (zie hierna).

Geuremissiefactoren en vaste afstanden

In de Wet geurhinder en veehouderij is de systematiek vastgelegd hoe de geurhinder uit stallen van veehouderijen beoordeeld moet worden. Voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals voor varkens en kippen), wordt de toetsingswaarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object. De geurbelasting wordt uitgedrukt in aantallen Europese odeur units in een volume-eenheid lucht (Ou_E/m^3 : odeur units per kubieke meter lucht). Eerst wordt de geuremissie berekend door het aantal dieren te vermenigvuldigen met de betreffende geuremissiefactor. Vervolgens wordt de geuremissie vanuit de gezamenlijke dierenverblijven - samen met andere variabelen zoals de afstand tot de dichtstbij gelegen geurgevoelige objecten - ingevoerd in een (wettelijk voorgeschreven) model waarmee de verspreiding van de geur in de omgeving wordt berekend. De uitkomst hiervan is de geurbelasting op basis van de vergunde dierplaatsen op voor geurhinder gevoelige objecten.

Voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveebedrijven en paardenhouderijen, gelden vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk objecten binnen en buiten de bebouwde kom. De Wgv stelt dat afwijking van deze afstanden mogelijk is tot respectievelijk minimaal 50 en minimaal 25 meter. De afstanden mogen ook vergroot worden.

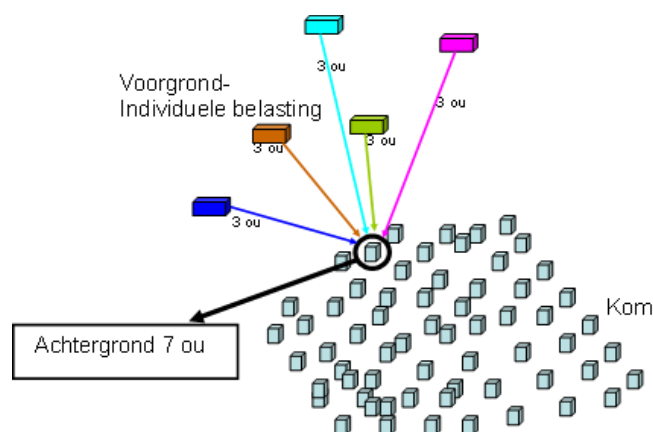
Geurhinder en vergunningverlening

Activiteitenbesluit milieubeheer

Sinds 1 januari 2013 is voor de niet vergunningplichtige veehouderijen het Activiteitenbesluit milieubeheer van kracht. In dit besluit zijn de bepalingen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) als uitgangspunt genomen, zodat voor inrichtingen die onder de werking van dit besluit vallen vrijwel dezelfde regels gelden als voor (omgevings-) vergunningplichtige bedrijven.

Voorgrondbelasting en achtergrondbelasting

De geurhinder wordt bepaald op basis van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting. Met de voorgrondbelasting, ook wel individuele belasting genoemd, wordt de geurbelasting op een geurgevoelig object bedoeld van die veehouderij, welke de meeste geurbelasting op een voor geurhinder gevoelig object veroorzaakt. De achtergrondbelasting, ook wel de cumulatieve belasting genoemd, wordt veroorzaakt door alle veehouderijen die rondom een geurgevoelig object zijn gelegen. De achtergrondbelasting wordt vooral in gebieden met veel veehouderijen vaak gebruikt als maat om de effecten van geurhinder op het woon- en leefmilieu te kunnen beoordelen.

Voor- en achtergrondbelasting geurhinder

Geurgevoelig object (Wet geurhinder en veehouderij)

Onder een 'geurgevoelig object' wordt onder de Wgv verstaan een gebouw, bestemd voor en volgens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf en die daarvoor permanent of regelmatig wordt gebruikt. Een gebouw dat in strijd met het bestemmingsplan als woning of verblijf wordt gebruikt, heeft geen wettelijke bescherming tegen geurhinder.

Geurgevoelig objecten onder de Omgevingswet

In de uitvoeringsregels van de Omgevingswet (het Bkl) is opgenomen welke geurgevoelige objecten, zoals woningen, scholen en ziekenhuizen altijd geurgevoelig zijn. Onder een geurgevoelig gebouw wordt ook verstaan een gebouw dat nog niet aanwezig is, maar op grond van een omgevingsplan of omgevingsvergunning mag worden gerealiseerd. Een gemeentelijk omgevingsplan kan andere geurgevoelige gebouwen of gedeelten van gebouwen aanwijzen, mits er hoofdzakelijk sprake is van verblijf van mensen.

Toepassing van technieken om de geurbelasting te verminderen

Bij de vergunningverlening wordt er rekening gehouden met de technische uitvoering van stallen. Het betreft maatregelen om op bedrijfsniveau de geurverspreiding te beïnvloeden en daarmee de geurbelasting op een of meer geurgevoelige objecten te verminderen, zoals het verticaal en hoger laten uitstromen van de lucht uit stallen zodat deze lucht meer wordt verdund dan bij het horizontaal en lager uitstromen van de lucht. Daarnaast wordt in de vergunningverlening rekening gehouden met de verschillen in geuremissies bij verschillende typen stalsystemen en de reductie van geuremissie die bereikt kan worden bij het toepassen van luchtwassers.

Wanneer een veehouderij voor wat betreft de geurbelasting op slot zit, kan het bedrijf alleen uitbreiden als de geurbelasting niet toeneemt. Als de geurbelasting door aanpassing van stalsystemen of de wijze van uitstoot van de geur wordt verminderd, is onder voorwaarden uitbreiding van het aantal dieren mogelijk. Via de 50%-regeling. Er hoeft na deze uitbreiding niet te voldaan aan de geldende geurnormen. Wel moet de geurbelasting dalen. De helft van de afname van de geurbelasting mag opgevuld worden voor uitbreiding van het aantal dieren. Als een bedrijf niet ontwikkelt, is er op basis van de Wgv geen verplichting om aan de normen te voldoen of om er voor te zorgen dat de geurbelasting daalt.

Geur uit stallen en geurnormen

Bij de beoordeling of vergunningaanvragen van individuele veehouderijen verleend kunnen worden, dient bepaald te worden of de normen voor geurbelasting of minimum afstanden worden overschreden. Gemeenten kunnen op grond van de Wgv binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Zowel de geurnormen (voor intensieve veehouderijen) als de vaste afstanden (voor bijvoorbeeld melkveebedrijven) kunnen worden bijgesteld. Dergelijke afwijkende waarden dienen te worden onderbouwd in een gebiedsvisie en via een gemeentelijke verordening te worden vastgesteld door de gemeenteraad. De voor de gemeente geldende wettelijke geurnormen, vaste afstanden en de bandbreedte waarbinnen gemotiveerd afgeweken kan worden, zijn opgenomen in tabel A.

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke geurnorm concentratiegebied (Ou/m ³ 98 percentiel)	Range gemeentelijke geurnorm Concentratiegebied (Ou/m ³ 98 percentiel)
Bebouwde kom	3	Minimaal 0,1 en maximaal 14
Buiten de bebouwde kom	14	Minimaal 3 en maximaal 35

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke vaste afstand	Afwijking van afstand (minimale waarde)
Bebouwde kom	100 meter	50 meter
Buiten bebouwde kom	50 meter	25 meter

Tabel A Wettelijke geurnormen en bandbreedte Wgv, concentratiegebied

Geurnormen binnen de gemeente Land van Cuijk

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) biedt de mogelijkheid voor gemeenten om binnen een bepaalde bandbreedte eigen gemeentelijke geurnormen vast te stellen. Deze geurgebiedsvisie is bedoeld om de besluitvorming over die afwijkende normen te onderbouwen.

De geurnormen in het kader van de Wgv richten zich op de maximale geurbelasting van een individuele veehouderij op een gevoelig object, zoals een nabij gelegen woning.

In onderstaand overzicht zijn de geurnormen van de voormalige gemeenten samengevat

Geurverordening Grave 2013

Deelgebied	Geurnorm (voorgroondbelasting)
Bouwplan kern Gassel	3,5 Ou

Verordening geurhinder en veehouderij 2007 gemeente Mill en St Hubert

Deelgebied	Geurnorm (voorgroondbelasting)	Minimale afstand
Bebouwde kom stedelijk	2 Ou	100 m
Bebouwde kom landelijk	3 Ou	100 m
Buitengebied	12 Ou	50 m
Landbouwwontwikkelingsgebied	12 Ou	50 m
De afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij bedraagt minimaal 50 meter.		

Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Cuijk 2013

Deelgebied	Geurnorm (voorgrondbelasting)
A. Woonkern	0,5 Ou
B. Kernrandzone	5 Ou
C. Accentgebied wonen	5 Ou
D. Overgangsgebied	5 Ou
E. Recreatiegebied	5 Ou
F. Bedrijventerrein	7 Ou
G. Industrierrein Haven	7 Ou
H. Industrierrein Laarakker fase 1	14 Ou
I. Industrierrein Laarakker fase 2	7 Ou
J. Cumulatiegebied	7 Ou
K. Buitengebied	10 Ou
De afstand tussen een veehouderij en een voormalige bedrijfswoning bij een veehouderij bedraagt minimaal: - binnen de bebouwde kom deel gebieden A en F: 50 meter - buiten de bebouwde kom (de overige deelgebieden): 25 meter	
De afstand tussen een veehouderij met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld tot aan een maximum van 300 stuks rundvee naast eventueel bijbehorend jongvee en een geurgevoelig object bedraagt minimaal: - binnen de bebouwde kom deelgebieden A en F: 50 meter - buiten de bebouwde kom (de overige gebieden): 25 meter	

Geurverordening Boxmeer 2015

Deelgebied	Geurnorm (voorgrondbelasting)
Bebouwde kom Rijkevoort, Groeningen, Sambeek, Vierlingsbeek, Maashees en Beugen	1 Ou
Bebouwde kom Overloon, Oeffelt, Holthees, Vortum-Mullum en Boxmeer	2 Ou
Zoekgebieden voor verstedelijking	3 Ou
Plangebied klooster Sambeek	4 Ou
Industrierreinen	3 Ou
Overgangsgebieden	8 Ou
Gebied Radioweg e.o.	8 Ou
Buitengebied	10 Ou
De minimale afstand van een veehouderij met minder dan 50 stuks melkrundvee (en 35 stuks jongvee) en/of 50 overige dieren, tot een geurgevoelig object in het de bebouwde kom, bedraagt 25 meter en tot een geurgevoelig object in het buitengebied 50 meter.	

Verordening geurhinder en veehouderij gemeente sint Anthonis 2016

Deelgebied	Geurnorm (voorgrondbelasting)
A: Kernen	2 Ou
B: Kernrandzones Wanroij en Landhorst	3 Ou
C: Overige kernrandzones, buitengebied -norm 5	5 Ou
D: Bedrijventerrein Molenveld Wanroij	8 Ou

E: Buitengebied -norm 8				8 Ou		
F: Buitengebied -norm 10				10 Ou		
De afstand tussen een dierenverblijf van een extensieve veehouderij en een geurgevoelig object in A: kernen en D: bedrijventerrein Molenveld Wanroij bedraagt tenminste 50 meter.						
De afstand tussen een dierenverblijf van een melkveehouderij en een geurgevoelig object:						
Afstand in meters	1-200	201-250	251-300	301-350	351-400	Meer dan 400 koeien
A en D	100	125	150	175	200	+25 meter voor elke 50 meer
B en C	50	75	100	125	150	+25 meter voor elke 50 meer
E en F	50	50	50	50	50	+25 meter voor elke 100 meer
De minimale afstand tussen een dierenverblijf van een melkveehouderij en (voormalige) bedrijfswoningen van veehouderijen en ruimte voor ruimte woningen op de locatie van de voormalige veehouderij bedraagt minimaal 100 meter voor de bebouwde kom deelgebied A en D en minimaal 50 meter voor het buitengebied deelgebied B, C, E en F.						

Bebouwde kom onder de Wgv

De standaard geurnormen zijn voor de bebouwde kom strenger dan de geurnormen voor het buitengebied. Het begrip bebouwde kom Het begrip 'bebouwde kom' is niet gedefinieerd in de Wgv. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel is het volgende vermeld: "De grens van de bebouwde kom wordt niet bepaald door de Wegenverkeerswetgeving, maar evenals in de ruimtelijke ordening door de aard van de omgeving. Binnen een bebouwde kom is de op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur." Ook is opgenomen: "De bebouwde kom kan namelijk worden omschreven als het gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijffunctie heeft en waarin veel mensen per oppervlakte-eenheid ook daadwerkelijk wonen of verblijven."

Bebouwde kom onder de Omgevingswet

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is opgenomen dat de gemeente in het omgevingsplan een 'bebouwingscontour geur' moet vaststellen. Binnen de contour is een hoger beschermingsniveau dan erbuiten. Vergelijkbaar met de bebouwde kom uit de Wet geurhinder en veehouderij. De gemeente wijst volgens het Bkl in ieder geval een bebouwingscontour aan rond het stedenbouwkundig samenstel van bebouwing. Het gaat hierbij om bebouwing voor wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel, horeca en de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen en infrastructuur. Stedelijk groen aan de rand van die bebouwing en lineaire bebouwing langs wegen, waterwegen of waterkeringen kan tot het samenstel worden gerekend, maar dat hoeft niet. De gemeente kan er dus voor kiezen om lintbebouwing wel of niet binnen de bebouwingscontour te brengen.

Voorgrondbelasting en de kans op hinder

In Tabel B is de relatie tussen de individuele norm (voorgrondbelasting) en de kans op geurhinder weergegeven (bron: handreiking van de Wet geurhinder en veehouderij, bijlage 6 en 7, 2007). De verschillen in de kans op geurhinder zijn gebaseerd op het geurbelevingsonderzoek uit 2001, zoals opgenomen in de toelichting bij de Wgv. Onderzoeken van de GGD en de Universiteit uit 2024 en 2023 laten een andere relatie zien tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder: bij een gegevens geurbelasting is de kans op hinder volgens die onderzoeken aanzienlijk groter (zie ook paragraaf 2.5 geur en gezondheid).

Geurbelasting (voorgrondbelasting, hinder door 1 veehouderij), Ou/m3 (98 percentiel)	Kans op geurhinder of percentage gehinderden (niet-concentratiegebied)	Kans op geurhinder of percentage gehinderden (concentratiegebied)
1	7%	4%
2	11%	6%
3	15%	8%
4	19%	11%
5	21%	12%
6	24%	14%
7	26%	16%
8	29%	17%
10	33%	20%
14	39%	25%
20	46%	31%

*Tabel B Relatie tussen voorgrondbelasting (geurhinder van 1 veehouderij) en kans op geurhinder
(bron: Handreiking Wgv, bijlage 6 en 7, 2007)*

Geur uit meerdere stallen samen: achtergrondbelasting

Bij het vaststellen van de eigen gemeentelijke geurnorm voor bedrijven met een geuremissiefactor, zoals varkens- en pluimveebedrijven, dient er rekening te worden gehouden met de geurhinder die meerdere veehouderijen samen (de cumulatieve belasting of de achtergrondbelasting) veroorzaken. De norm voor de maximale belasting door een individueel bedrijf (de zogenaamde voorgrondbelasting) bepaalt andersom ook de mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting (de geurbelasting van alle veehouderijen samen).

Op basis van gegevens van een methodiek zoals die is opgenomen in de toelichting bij de Wgv, is in Tabel C de achtergrondbelasting vertaald in een kans op geurhinder en is hieraan een waardering van het woon- en leefklimaat gekoppeld (goed, redelijk goed, matig, tamelijk slecht, slecht, zeer slecht en extreem slecht).

Achtergrondbelasting (OU/m ³) cumulatief, concentratiegebied	Kans op geurhinder of percentage gehinderden	Beoordeling leefklimaat
0 - 3.0	<5%	Zeer goed
3.1 - 7.4	5-10%	Goed
7.5 - 13.1	10-15%	Redelijk goed
13.2 - 20.0	15-20%	Matig
20.1 - 28.3	20-25%	Tamelijk slecht
28.4 - 38.5	25-30%	Slecht
38.6 - 50.7	30-35%	Zeer slecht
>50.7	>35%	Extreem slecht

Tabel C Classificatie achtergrondbelasting (geurbelasting door meerdere veehouderijen samen) in een concentratiegebied (bron RIVM/GGD Richtlijn geurhinder oktober 2002 en handreiking Wgv 2007).

Uit onderzoek dat ten grondslag ligt aan de Wgv (PRA 2001) is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de geurbelasting van één veehouderij anders is dan als gevolg van de totale geurbelasting van meerdere veehouderijen, de achtergrondbelasting. Bijvoorbeeld: indien één veehouderij een geurbelasting van 14 Ou/m³ op een geurgevoelig object veroorzaakt, leidt dat tot meer hinder dan indien drie veehouderijen gezamenlijk 14 Ou/m³ veroorzaken. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting maatgevend is indien die tenminste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting (bron: handreiking Wgv, bijlage 6 en 7, 2007).

Onderzoeken van de GGD en de Universiteit uit 2024 en 2023 laten een andere relatie zien tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder: bij een gegevens geurbelasting is de kans op hinder volgens die onderzoeken aanzienlijk groter (zie ook paragraaf 2.5 geur en gezondheid).

Het is aan een gemeente om een afweging te maken over de geaccepteerde geurhinder. Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw geurgevoelig object sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op hinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat een gemeente(raad) de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

Alleen de voormalige gemeente Sint Anthonis had een beleidsregel vastgesteld voor ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder van veehouderijen, zie tabel D voor de streef- en toetswaarden.

Tabel D Streef- en toetswaarden cumulatieve geurhinder beleidsregel gemeente Sint Anthonis 2016

Achtergrondbelasting (Ou)	Kernen (voorgond 2 Ou)	Kernrandzones (voorgond 3-5 Ou)	Buitengebied en bedrijventerrein (voorgond 8-10 Ou)
Goed (steefwaarden)	Maximaal 5	Maximaal 8	Maximaal 10
Voldoende (toetswaarde)	Maximaal 10	Maximaal 20	Maximaal 20
Onvoldoende (nee, tenzij)	Maximaal 10	Maximaal 20	Maximaal 20

Doorwerking geurnormen in ruimtelijke plannen

Omgekeerde werking

De normen van de Wet geurhinder en veehouderij gelden in beginsel alleen voor de beoordeling van een aanvraag omgevingsvergunning, als een agrarisch bedrijf zich wil vestigen of als een agrarisch bedrijf wil uitbreiden. Het gaat dan dus over de relatie tussen een bestaand geurgevoelig object en een ontwikkeling in de agrarische bedrijvigheid. Dit heet ook wel de 'directe werking' of 'directe norm'. Voor de Wgv in werking trad, gold deze norm ook in de omgekeerde situatie: als een bestaand agrarisch bedrijf werd geconfronteerd met een nieuwe woonwijk of een nieuw bedrijventerrein. In het kader van de 'omgekeerde werking' werden dan dezelfde afstandsnormen toegepast als in de directe werking.

Met de inwerkingtreding van de Wgv trad een geheel nieuwe systematiek van normering in werking. In verband daarmee rees de vraag of de normen van de Wgv op dezelfde manier als bij de vroegere stankwetgeving zouden werken in de "omgekeerde werking". Intussen zijn enkele uitspraken gedaan door de hoogste rechter (de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State), die hierin duidelijkheid scheppen. Onder meer uit de uitspraak in de zaak Laarbeek (ABRVS van 7 oktober 2009) blijkt dat de normen van de Wgv *niet* in de omgekeerde werking van toepassing zijn. De directe norm geldt wel in het kader van de verlening van een omgevingsvergunning aan een agrarisch bedrijf, maar niet bij de ontwikkeling van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen. Ook uit andere uitspraken is intussen gebleken dat het mogelijk is om binnen de belemmerende contouren te bouwen, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan:

- De nieuwe ontwikkelingen mogen geen extra belemmeringen opleveren voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.
- De gemeenteraad dient in haar gebiedsvisie, in een beleidsregel of in haar ruimtelijke besluit voor de betrokken ontwikkeling een uitspraak te doen over het minimaal gewenste woon-, leef- of werkklimaat in het gebied.

Respecteren rechten veehouders

Vaste jurisprudentie bij ruimtelijke besluiten is dat door de nieuwe bestemmingen er geen sprake mag zijn van een aantasting van de bestaande rechten van de omliggende veehouderijen. In beginsel dient bij het bepalen van de rechten het agrarische bouwblok als uitgangspunt voor het meten van de geurbelasting contouren te worden genomen. Dit omdat veehouderijen rechten hebben om hun emissiepunten te verschuiven binnen het vastgestelde bouwblok (de zogenaamde 'vergunde rechten'). Het kan echter ook zo zijn dat het bedrijf zijn bouwblok niet in zijn geheel kan benutten voor de vestiging of verplaatsing van emissiepunten, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van al bestaande geurgevoelige objecten.

Uit de jurisprudentie blijkt dat men dan mag uitgaan van de grens van de bebouwing, een te benutten deel van het bouwblok of een bestaand emissiepunt. Uitgaande van de vergunde rechten van een veehouderij, de geurnorm(en), het agrarisch bouwblok en de ligging van de stallen en al bestaande voor geurhinder gevoelige objecten, kan bepaald worden of de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object leidt tot een aantasting van de rechten: ligt de nieuwe bestemming binnen de geurcontour en zijn er geen andere bestaande geurgevoelige objecten die op kortere afstand liggen?

Beoordeling aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Het is aan een gemeente om een afweging te maken over de geaccepteerde geurhinder. Bij de beoordeling van de vraag of er bij de realisatie van een nieuw voor geurhinder gevoelig object sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, is een afweging met betrekking tot de hoogte van de geurbelasting (en de daarmee samenhangende kans op hinder) in relatie tot de aard van het gebruik van belang. Ook de te verwachten ontwikkeling van de geurbelasting dient hierbij betrokken te worden. In het algemeen geldt dat een gemeente(raad) de nodige beleidsvrijheid heeft bij die afweging, mits die voldoende onderbouwd is.

In de wetgeving zijn een aantal uitzonderingen opgenomen met betrekking tot de bescherming van woningen tegen geurhinder van veehouderijen, zoals de realisatie van een nieuwe woning op een voormalig bouwblok van een veehouderij of herbestemmen van een woning die al aanwezig was op een voormalig bouwblok van een veehouderij die is gestopt na 19 maart 2000 (artikelen 3.2 en 14.2 Wgv). Ook bij het (her-)bestemmen van voormalige bedrijfswoningen moet beoordeeld worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Geur, geurbeleving en gezondheid

Geur is de eigenschap van organische stoffen die met behulp van zintuigen in de neus kan worden waargenomen. Geurhinder treedt op als de herhaaldelijk waargenomen geur als onaangenaam wordt beoordeeld en het welbevinden daardoor negatief wordt beïnvloed. Bij hogere concentraties geur kan er sprake zijn van gezondheidseffecten die verbonden zijn aan de waarneming van de geur: (ernstige) hinder, verstoring van gedrag en activiteiten, en mogelijk stress-gerelateerde gezondheidsklachten, zoals hoofdpijn, benauwdheid en misselijkheid.

Er zijn algemene relaties voor de geurbelasting van veehouderijen en het percentage gehinderden uit onderzoeken afgeleid. Naast de geurbelasting is er een groot aantal persoonsgebonden factoren en omgevingsfactoren die deze relatie beïnvloedt, zodat lokaal zowel minder als meer hinder op kan treden dan verwacht. Hoe hinderlijk mensen een geur vinden hangt onder andere af van de aangenaamheid, duur, frequentie en intensiteit van de geur. Ook de gewenning, het tijdstip en de vermijdbaarheid van de blootstelling spelen een belangrijke rol. Of de hinder ook tot gezondheidsklachten leidt, is persoonsgebonden en afhankelijk van de persoonlijke 'stressverwerking'.

In de GGD-richtlijn Geur en gezondheid wordt ervan uitgegaan, dat er voor de geurstoffen geen toxicologische advieswaarden worden overschreden, omdat deze stoffen een geurdrempel hebben die veel lager is dan deze advieswaarden. Van de gezondheidseffecten van geur is er alleen voor (ernstige) hinder een kwantitatieve dosis-responsrelatie met de geurbelasting.

Elke geur kan boven de geurdrempel waargenomen worden en als hinderlijk of ernstig hinderlijk ervaren worden. Hoe hoger de geurbelasting wordt, hoe meer kans dat mensen gehinderd zijn en hoe hoger het percentage dat gehinderd of ernstig gehinderd is. Het is echter niet eenvoudig te zeggen hoeveel geurhinder gezondheidkundig gezien aanvaardbaar is.

Bij het optreden van hinder of ernstige hinder moet afgewogen worden of de situatie aanvaardbaar is. Uitgangspunt hierbij zijn de beleidsdoelstellingen. Voor haar advisering met betrekking tot het percentage (ernstige) hinder sluit de GGD aan een richtwaarde van maximaal 12% kans op hinder (0-3% ernstige hinder) en een bovenwaarde van maximaal 20% kans op hinder (tot 10% ernstige hinder). Voor meer achtergrondinformatie over de relatie tussen veehouderij en gezondheid van omwonenden wordt verwezen naar het kennisplatform veehouderij en gezondheid (www.kennisplatformveehouderij.nl).

Onderzoek GGD en IRAS naar de relatie tussen geurbelasting en kans op hinder

Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. Deze resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. De relatie tussen geurbelasting en hinder blijkt bovendien afhankelijk te zijn van diersoort. De GGD adviseert de resultaten mee te nemen in de (landelijke) actualisatie van de regelgeving en – normen en roept gemeenten en provincies op de resultaten te gebruiken als opstap voor vernieuwd geurhinderbeleid.

Het onderzoeksrapport “Geurbelasting en geurhinder van veehouderijen” uit november 2023 bevestigt de uitkomsten van het onderzoek uit 2014-2015. Er treedt veel meer geurhinder op dan verwacht volgens de Handreiking wet geurhinder en veehouderij. Het onderzoek van november 2023 werd uitgevoerd door de GGD’en Brabant en de Universiteit Utrecht. Zie de website van de Academische Werkplaats Gezonde Leefomgeving (AWGL). <https://awgl.nl/projecten/geur-van-de-veehouderij>.

De onderzoekresultaten van de GGD en IRAS geven volgens de GGD aanleiding tot een actualisatie en aanscherping van de gemeentelijke normen. Een complicerende factor daarbij is dat het onderzoek nog niet is gevalideerd door onderzoek in andere regio's, de kans op hinder maar ten dele wordt bepaald door de geurbelasting, de berekening van de geurbelasting vele onzekerheden kent en dat de resultaten van het onderzoek van de GGD/IRAS afwijken van onderzoek dat in ongeveer dezelfde periode is uitgevoerd (Gezondheidsmonitor GGD'en, CBS en RIVM uit 2012). Een aangrijpingspunt is, dat de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op geurhinder uit het GGD-IRAS-onderzoek meer overeen lijkt te komen met de relatie tussen geurbelasting en hinder voor de niet-concentratiegebieden (uit de handreiking Wgv) dan met de relatie tussen geurhinder en hinderkans voor de concentratiegebieden uit die handreiking. De GGD adviseerde in het kader van de evaluatie van de geurregelgeving (2015-2016) het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden op te heffen en overal dezelfde normen te hanteren. Voor de maximale cumulatieve geurbelasting op objecten stellen zij ook een norm voor van 12% voor de bebouwde kom en 20% in het buitengebied, te vertalen als maximaal 5 Ou (bebouwde kom) respectievelijk 10 Ou (buitengebied) achtergrondbelasting (= cumulatieve geurbelasting).

Toekomstige wet- en regelgeving geur en veehouderijen

In een door de staatssecretaris van Milieu ingestelde bestuurlijke werkgroep werkten de VNG en IPO, LTO Nederland, GGD 'en, Milieufederaties en afgevaardigden van burgergroeperingen aan een gezamenlijk advies over de toekomstige geurregelgeving voor veehouderij. De adviezen van de bestuurlijke werkgroep uit oktober 2016 hebben o.a. geleid tot nader onderzoek (o.a. naar de effectiviteit van luchtwassers m.b.t. de reductie van geur) en aanpassing van geuremissiefactoren.

De bestuurlijke werkgroep constateerde dat de Wgv onvoldoende handvatten biedt om bestaande geuroverlast tot een aanvaardbaar niveau te brengen. De geconsulteerde partijen adviseerden om gemeenten bevoegdheden te geven om in overbelaste situaties om aanvullende eisen te kunnen stellen om geurbelasting binnen een ambitieuze termijn terug te dringen. Er was binnen de geconsulteerde partijen geen consensus over een aanpassing van de standaard wettelijke geurnormen en -afstanden.

De milieufederaties, burgergroeperingen en GGD 'en adviseren het Rijk om voor de individuele geurbelasting (voorgrondnorm) maximaal 2 Ou voor de bebouwde kom als standaard norm vast te stellen en maximaal 5 Ou voor het buitengebied. Voor de cumulatieve belasting adviseren deze partijen een norm van 5 Ou (bebouwde kom) en 10 Ou (buitengebied). De VNG, het IPO en LTO Nederland pleiten voor aanvullend onderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en ervaren hinder, om aldus te komen tot een betere onderbouwing van de geurnormen. Vervolgonderzoek naar de relatie tussen de berekende geurbelasting en de geurbeleving dient volgens deze partijen rekening te houden met mogelijke regionale verschillen, nieuwe inzichten m.b.t. de geuremissie van dieren en een geactualiseerd verspreidingsmodel.

In 2019 heeft de commissie Biesheuvel op verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een advies over de toekomst van de geurregels uitgebracht. Dit advies is in april 2019 naar de leden van de Tweede kamer gestuurd. Op 6 september 2019 heeft de staatssecretaris haar beleidsreactie naar de Kamer gestuurd. In die beleidsreactie is ingegaan op een aantal onderwerpen die van belang zijn voor het terugdringen van geuremissies en –immissies, zoals:

- Een brongerichte aanpak van geuremissies en andere emissies in de stal;
- Verhogen rendementen geurreductie van combiwassers;
- Inzetten op een ander systeem van meten en monitoren;
- Extra mogelijkheden voor decentrale overheden om overbelaste situaties aan te pakken;

Resultaten onderzoek naar rendementen geurverwijdering gecombineerde luchtwassers

In 2018 zijn twee rapporten verschenen over onderzoek naar het rendement van luchtwassers. De focus van het onderzoek lag op geur. Uit het onderzoek bleek dat de geurreductie van combi-luchtwassers in de praktijk veel lager is dan waar in de regelgeving van wordt uitgegaan. Volgens de vastgestelde waarden zouden de combi-luchtwassers ervoor moeten zorgen dat slechts 15% tot 30% van de geur in de omgeving komt. Het betreffende WUR-onderzoek laat zien dat de geuruitstoot van combi-luchtwassers rond de 60% ligt. De prestaties van de enkelvoudige luchtwassers kwamen wel overeen met de in de regelgeving opgenomen waarden.

In de brief van 3 april 2018 naar de Tweede Kamer is door de staatssecretaris aangegeven dat het noodzakelijk is om de emissiefactoren voor geur van de combi-luchtwassers in de regelgeving aan te passen. Op 19 juli 2018 is vervolgens een wijziging van de Regeling geurhinder veehouderij (Rgv) gepubliceerd. Met deze wijziging zijn de emissiefactoren voor geur van alle combi-luchtwassers en één biologisch luchtwassysteem verhoogd. Voor de combi-luchtwassers met een biologische wasstap naar een reductiepercentage voor geur van 45%. Voor de combi-luchtwassers met een chemische wasstap naar een reductiepercentage van 30%. Met name varkenshouderijen maken gebruik van zogenaamde gecombineerde luchtwassers. Voor veel bedrijven met combi-luchtwassers is actuele berekende geurbelasting veel hoger dan de geurbelasting waarvan in de vergunningverlening is uitgegaan.

De Commissie Geurhinder en Veehouderij (Commissie Biesheuvel) heeft geadviseerd meer inzicht te bieden in de effectiviteit van luchtwassers en hierbij de geurproductie in de stal te betrekken. In opdracht van het Ministerie voerde de WUR vervolgonderzoek uit naar de mogelijkheden om de geur- en ammoniakrendementen van combiluchtwassers te verbeteren. Eind 2021 is dit onderzoek afgerond. Het uitgangspunt van dit onderzoek was dat wanneer de ammoniakverwijdering van een luchtwasser geoptimaliseerd wordt, ook verwacht mag worden dat de geurreductie zal verbeteren.

Uit dit onderzoek volgde dat het onwaarschijnlijk is dat de voormalige hoge geurrendementen (ca. 85%) behaald kunnen worden. Zelfs niet bij een goed werkende combi-luchtwasser. Er is volgens de onderzoekers echter wel perspectief op verbetering van het geurrendement. Zij verwijzen naar een recent onderzoek in Denemarken dat aanwijzingen geeft dat de hoeveelheid geurverwijdering afhankelijk is van zwavelcomponenten in de lucht. Daarom kunnen oplossingen voor een betere geurverwijdering gezocht worden in een aanpak die niet alleen de luchtwasser, maar het gehele stalsysteem betreft. Daarbij gaat het erom dat maatregelen bij de geurbron (voersamenstelling en stalmanagement gericht op bijvoorbeeld schonere vloeren) én de luchtwasser in hun onderlinge samenhang gezien worden. Naast deze brede stalbenadering geldt als randvoorwaarde dat een luchtwasser op de juiste wijze in werking is.

De Provincie Noord-Brabant is in 2022 in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA) een project gestart waarin door de WUR praktijkonderzoek wordt gedaan naar een brede aanpak van stalsystemen bij veehouders. Bij deze aanpak worden ook omwonenden betrokken. Dit moet verder inzicht geven in welke maatregelen getroffen kunnen worden om het ammoniak- en geurrendement van combi-luchtwassers te verbeteren. Het ministerie van I&W is betrokken bij dit project en zal de resultaten betrekken bij het landelijke geurbeleid.

CHW-experimenten emissiereductie en versnellen innovaties

Het advies van de commissie Biesheuvel en de beleidsreactie van de staatssecretaris hebben nog niet geleid tot een voorstel voor aanpassing van de landelijke regelgeving (onder de Omgevingswet) voor het aspect geur uit stallen. Wel hebben aan aantal provincies (waaronder de Provincie Noord-Brabant) eind 2019 een aanvraag voor een tweetal experimenten onder de Crisis- en herstelwet (CHW) ingediend. De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen die provincies gelden tot 1 januari 2025, maar het Rijk werkt aan een verlenging tot 1-1-2030.

Met deze CHW-experimenten krijgen gemeenten onder andere meer mogelijkheden om in te grijpen in bestaande situaties, met als doel emissiereductie uit stallen te realiseren. Het gaat om de reductie van de emissie van geur, ammoniak en fijnstof. Ook kan de toepassing van innovatieve technieken in

huisvestingssystemen van veehouderijen worden versneld door deze via experimenteerruimte vroegtijdig toe te staan en de gemeente kan bij aanvragen om een omgevingsvergunning milieu strenger zijn dan de wet en afwijken van de 50% regeling. Ook als een veehouder geen aanvraag indient kan de gemeente voorschrijven dat de geurbelasting op een redelijke en haalbare manier wordt teruggebracht. Op welke wijze invulling wordt gegeven aan die bevoegdheid, dient te worden vastgelegd in beleidsregels of het omgevingsplan.

Daarnaast zijn er ook mogelijkheden om in de geurgebiedsvisie (met een zekere terughoudendheid gezien de complexiteit) te anticiperen op de wet- en regelgeving onder de Omgevingswet, zoals:

- *De definitie van een geurgevoelig object:*
In de uitvoeringsregels van de Omgevingswet (het Bkl) is opgenomen welke geurgevoelige objecten, zoals woningen, scholen en ziekenhuizen altijd geurgevoelig zijn. Onder een geurgevoelig gebouw wordt ook verstaan een gebouw dat nog niet aanwezig is, maar op grond van een omgevingsplan of omgevingsvergunning mag worden gerealiseerd. Een gemeentelijk omgevingsplan kan andere geurgevoelige gebouwen of gedeelten van gebouwen aanwijzen, mits er hoofdzakelijk sprake is van verblijf van mensen. De gemeente heeft onder de Omgevingswet dus meer beleidsvrijheid bij het bepalen van de geurgevoelige objecten
- *Het vastleggen van een omgevingswaarde onder de Ow:*
Deze drukt in meetbare, berekenbare dan wel anderszins objectieve termen de omgevingskwaliteit uit die op een bepaald moment moet zijn bereikt, zoals de geurbelasting. Omgevingswaarden zijn zelfbindend voor het bestuur dat ze vaststelt (gemeente in omgevingsplan, provincie in omgevingsverordening) maar kennen ook een verbinding naar beoordelingsregels voor de vergunningverlening en eventuele instructieregels. Er kan binnen de omgevingswaarden genuanceerd worden in hardheid. Grenswaarden zijn het hardst: die moeten 'in acht worden genomen' en er kan in principe niet van worden afgeweken. Richtwaarden zijn iets minder hard: met richtwaarden moet 'rekening worden gehouden'. Met een stevige motivering kan daarvan afgeweken worden. Daarnaast kunnen streefwaarden worden opgenomen. Die laatste moeten in de afweging worden betrokken. Omgevingswaarden kunnen dus worden omgezet naar toetsingscriteria voor de vergunningverlening en regels in het omgevingsplan. Hierbij kan ook de cumulatieve van de diverse emissies (geur, fijnstof, stikstof) meegenomen moeten worden.

